

Programmabegroting

2010-2013

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Bestuurlijk kader	6
Bestuurlijke en financiële overwegingen	7
Toelichting op programmabegroting / leeswijzer	11
DEEL 1 PROGRAMMAPLAN	15
Programma 1 Opgroeien in Epe	16
Programma 2 Actief in Epe	20
Programma 3 Zorg en opvang	23
Programma 4 Ruimte en wonen	25
Programma 5 Epe op orde	28
Programma 6 Duurzaamheid	30
Programma 7 Bedrijvigheid	32
Programma 8 Weer aan het werk	34
Programma 9 Leefbaar en veilig	36
Programma 10 Toezicht en handhaving	39
Programma 11 Organisatie en bedrijfsvoering	41
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en “onvoorzien”	46
DEEL 2 PARAGRAFEN	49
Paragraaf 1 Lokale heffingen	50
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen	55
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	58
Paragraaf 4 Financiering	63
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	66
Paragraaf 6 Verbonden partijen	69
Paragraaf 7 Grondbeleid	72
DEEL 3 FINANCIËLE BEGROTING	75
Financiële begroting	76
Overzicht baten en lasten	76
Uiteenzetting van de financiële positie	79
Financiële specificatie programma 1 Opgroeien in Epe	81
Financiële specificatie programma 2 Actief in Epe	84
Financiële specificatie programma 3 Zorg en Opvang	86
Financiële specificatie programma 4 Ruimte en wonen	88
Financiële specificatie programma 5 Epe op orde	91
Financiële specificatie programma 6 Duurzaamheid	93
Financiële specificatie programma 7 Bedrijvigheid	95
Financiële specificatie programma 8 Weer aan het werk	97
Financiële specificatie programma 9 Leefbaar en veilig	99
Financiële specificatie programma 10 Toezicht en handhaving	100
Financiële specificatie programma 11 Organisatie en bedrijfsvoering	101
Financiële specificatie Overzicht algemene dekkingsmiddelen	104

DEEL 4	BIJLAGEN.....	107
Bijlage 1	Bestuurlijk kader.	108
Bijlage 2	Collegeprogramma 2006-2010	110
Bijlage 3	Bijlage bij Paragraaf 2 Weerstandsvermogen	115
Bijlage 4	Bijlage bij paragraaf 4 Financiering	122
Bijlage 5	Saldo meerjarenbegroting 2010 - 2013	125
Bijlage 6	Meerjarenbegroting 2010 – 2013 bestaand beleid (budgetprognose)	126
Bijlage 7	Nieuw beleid 2010 – 2013 uit vorige meerjarenbegroting	133
Bijlage 8	Nieuw beleid huidige meerjarenbegroting	135
Bijlage 9	Dekkingsplan	141
Bijlage 10	Meerjareninvesteringsplan – bestaande projecten.....	143
Bijlage 11	Meerjareninvesteringsplan – nieuwe projecten	148
Bijlage 12	Meerjareninvesteringsplan – investeringen t.l.v. andere dekkingsmiddelen	153
Bijlage 13	Kapitaallasten, urentoerekening en loon- en prijsstijgingen	156
Bijlage 14a	Reserves en Voorzieningen.....	157
Bijlage 14b	Overzicht reserves/eenmalige middelen en de inzet voor eenmalige uitgaven	161

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: programmabegroting 2010-2013

Epe, 29 september 2009

Geachte Raad,

De gemeente Epe staat er op dit moment financieel goed voor. Dat is erg belangrijk in tijden van economische crisis en van dalende rijksinkomsten. Deze ontwikkelingen hebben een grote invloed op de gemeentelijke begroting. Al eerder hebben we maatregelen getroffen om onze reserves op peil te brengen. We gaan behoedzaam om met de financiële mogelijkheden die we hebben. Onze inzet is en blijft erop gericht om de gevolgen van de economische crisis voor de mensen op te vangen. Enerzijds gericht op de toenemende werkloosheid, anderzijds gericht op investeringen die een bijdrage leveren aan de lokale economie en werkgelegenheid zoals de dorpscentra in Vaassen en Epe.

Om de begroting te kunnen uitvoeren zetten we alle beschikbare middelen op een verantwoorde wijze in. We hebben kritisch gekeken naar mogelijkheden van fasering of van aanpassing van budgetten. De prijscompensatie op gemeentelijke budgetten laten we achterwege. Verder zijn we zeer terughoudend in voorstellen voor aanvullend nieuw beleid. U treft alleen voorstellen aan wanneer dat voortkomt uit wetgeving of aangegane verplichtingen, danwel uit politiek-bestuurlijke noodzaak.

De voor u liggende begroting is een sluitende, ook in meerjarenperspectief! Dat gebeurt evenals voorgaande jaren zonder belastingverhoging. Met de kennis van nu is deze meerjarenbegroting sluitend. Maar we houden er toch wel rekening mee dat de middelen vanuit het rijk per 2011 verder kunnen afnemen. En met een verdere doorwerking van de gevolgen van de economische crisis. Wij vinden het onze bestuurlijke verantwoordelijkheid om daar nu al op te anticiperen. Wij laten ambtelijk de mogelijkheden onderzoeken waarmee een bedrag van € 1,5 miljoen kan worden vrijgemaakt. Hiermee denken wij dat er voldoende keuzen te maken zijn indien daadwerkelijk overgegaan moet worden tot ombuigingen. De rapportage hiervoor is beschikbaar voor de opstelling van de Perspectiefnota 2011-2014. Dit is van belang omdat daarin het nieuwe bestuursakkoord een vertaling vindt.

Deze begroting is de vierde van ons college en daarmee de laatste in deze bestuursperiode. Wat we ons in 2006 hebben voorgenomen is bijna afgerond. Bijna 90% van onze voornemens hebben we al gerealiseerd, de overige zaken zijn in 2010 gereed of lopen langer door, zoals bij de accommodatieprojecten of woningbouwplannen.

Om onze afspraken uit het bestuursakkoord te realiseren hebben we ons in eerste instantie sterk gericht op de toekomst, wat we willen, wat we kunnen. Dankzij visieontwikkeling en een goede uitvoering is de gemeente Epe in staat om de toekomstige maatschappelijke opgaven op te pakken.

Een hoofdlijn is de verdere verbetering van de publieke dienstverlening via onder meer digitale toepassingen. Een andere hoofdlijn is de gemeentelijke regierol, waarbij goed gekeken wordt naar wat de gemeente zelf doet, wat we samen met anderen oppakken of wat we niet meer doen. Dit vraagt een bepaalde opstelling van onze inwoners, de maatschappelijke organisaties en ook de gemeentelijke organisatie. Stappen worden gezet om de gemeentelijke organisatie verder te laten ontwikkelen naar een flexibele en op de toekomst toegeruste organisatie.

Ondanks vele zorgelijke ontwikkelingen blijven wij uitgaan van eigen kracht en onze mogelijkheden en willen samen met u werken aan een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Epe,
de burgemeester, de secretaris,

Inleiding

Voor deze programmabegroting hebben wij ons laten leiden door de Toekomstvisie Epe 2010, het collegeakkoord 2006-2010 en de Perspectiefnota 2010-2013. Daarnaast is terdege rekening gehouden met de gevolgen van de economische crisis die onze activiteiten in de komende jaren in belangrijke mate zullen gaan beïnvloeden.

Ons collegeprogramma is in een afrondend stadium. Bijna 90% van de voornemens is uitgevoerd. Een klein aantal activiteiten krijgen een afronding in 2010 en een aantal lopende projecten (accommodaties, dienstverlening en organisatieontwikkeling) krijgen een afronding na 2010.

De voorliggende begroting is een sluitende in meerjarenperspectief!

We stellen diverse maatregelen voor om de vermindering van de inkomsten als gevolg van de economische crisis op te kunnen vangen. Het zwaartepunt daarvan ligt met name in de jaren 2011 en volgende. We stellen daarom voor middelen te ramen om in te spelen op o.a. opvang van stijgende werkloosheid, toenemende schuldhulpverlening en meer uitkeringen. Verder voor investeringen (o.a. voor de dorpscentra van Epe en Vaassen, cofinanciering voor projecten) die een bijdrage leveren aan de lokale economie en werkgelegenheid. Uitvoerbaarheid op korte termijn is daarvoor leidend. Ondanks vermindering van de gemeentelijke middelen blijft de focus gericht op ontwikkelen en vernieuwen.

We stellen alleen aanvullend nieuw beleid voor daar waar dat voortkomt uit wetgeving of aangegane verplichtingen, danwel uit politiek-bestuurlijke noodzaak. Wij sluiten niet uit dat in de komende bestuursperiode ombuigingen aan de orde komen vanwege de dalende inkomsten, de gevolgen van de economische crisis en ambities uit het nieuwe bestuursakkoord. Daarom heeft de ambtelijke organisatie de opdracht om mogelijkheden aan te dragen voor het vrijmaken van € 1,5 miljoen. Indien daadwerkelijk overgegaan wordt tot ombuigingen zijn er voldoende keuzemogelijkheden voorhanden. Wij vinden het wenselijk hier reeds een aantal ontwikkelingen te schetsen die in onze ogen van strategisch belang zijn in de komende jaren. Het gaat hier onder meer om: meer wijk-/buurtgericht werken, een goed leefklimaat in de dorpen, een op de toekomst toegeruste gemeentelijke organisatie, stimuleren samenwerking en afstemming tussen partijen onderling en/of de gemeente.

De financiering van de plannen is mogelijk door naast de hoofdlijnen vanuit de Perspectiefnota 2010-2013 aanvullende maatregelen te nemen, zijnde: de prijscompensatie op de gemeentelijke budgetten de komende planperiode achterwege te laten, de in de begroting opgenomen financiële buffers/stelposten en reserves/eenmalige dekkingsmiddelen in te zetten en door een fasering en uitstel van in de vorige meerjarenbegroting/investeringsplan geraamde middelen voor vervangingen en uitbreidingen in de jaren 2011 en 2012 toe te passen.

Beleidskeuzes voor 2010.

Op grond van vorenstaande en het financieel meerjarenperspectief hebben wij de voorliggende programmabegroting opgesteld en daarbij een aantal beleidskeuzes gemaakt. De hoofdpunten daarin voor 2010 zijn de volgende.

Diverse uitvoeringsprogramma's zijn of komen in uitwerking op zowel het sociale als ruimtelijke terrein. Het plan van aanpak voor een Centrum voor Jeugd en Gezin komt in uitvoering. Naar verwachting start de bouw van "De Koekoek" in Vaassen, de sporthal PWA in Epe, het Kulturhus in Oene. De voorbereiding voor de herinrichting van de dorpscentra in Epe en Vaassen starten, evenals de uitwerking van de dorpsvisies. Besluitvorming is voorzien over het landschapsontwikkelingsplan en de twee gebiedsvisies groene wiggan. Diverse wijkverkeersplannen worden uitgewerkt, geëvalueerd of ontwikkeld en er vindt besluitvorming plaats over groenvoorzieningen (bomen, groenstructuur). Maatregelen in het kader van de economische crisis worden uitgewerkt gericht op ondersteuning van mensen en werkgelegenheid. Gewerkt wordt aan de regionalisering van de brandweer, de voorbereiding van de verbouw van de brandweerkazerne Epe. Nieuwe taken op het gebied van openbare orde en veiligheid worden geïmplementeerd. Gelden zijn vrijgemaakt voor diverse investeringen in wijken en dorpen, zoals voor versnelling woningbouw, investeringen in schoolgebouwen, groot onderhoud wijkgebouwen, co-financiering van projecten, digitale dienstverlening.

Voor de komende bestuursperiode worden er in 2010 twee belangrijke kaders vastgesteld door de nieuwe raad, te weten: een nieuw bestuursakkoord en een geactualiseerde toekomstvisie.

Bestuurlijk kader

Kaderstelling door de gemeenteraad

In april 2006 is door uw raad het collegeakkoord 2006-2010 vastgesteld, een kader voor deze bestuursperiode. In de vorige raadsperiode zijn een aantal algemene kaders vastgesteld, naast vastgestelde beleidsnota's voor specifieke beleidsterreinen. Deze zijn voor ons college tevens richtinggevend. Zowel voor vorm en inhoud van de programmabegroting alsook voor de wijze waarop de programmabegroting wordt uitgevoerd. Het gaat om de volgende kaders (een uitgebreide samenvatting hiervan treft u aan in bijlage 1 van deze programmabegroting):

Toekomstvisie Epe 2010 (besluit van de raad d.d. 20 maart 2003, nr. 2003-01389).

Hierbij zijn onder het motto "voortbouwen op kwaliteit" thematisch de hoofdlijnen van de toekomstige gewenste ontwikkelingen vastgesteld. Het gaat dan om verjonging en vergrijzing, voorzieningen en kernen, recreatie en toerisme en de ontwikkeling van het buitengebied.

Aansluitend op de toekomstvisie geeft het Collegeakkoord 2002-2006 prioritaire aandachtsgebieden voor die raadsperiode aan. Het gaat daarbij om het doen van extra investeringen op de gebieden van veiligheid en accommodaties en de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening aan de burgers.

Regiegemeente (besluit van de raad d.d. 21 april 2005, nr. 05-027).

Centraal staat de sturingsrol van de gemeente die op verscheidene taakgebieden nader is gedefinieerd. Het gaat dan om begrippen en zaken als regie, gebiedsgericht werken, interactief werken, uitbesteden en samenwerken. De sturingsrol is gestoeld op de volgende uitgangspunten: we willen meer overlaten aan maatschappelijke organisaties. Subsidierelaties worden meer zakelijk door te werken op basis van prestatiecontracten. We streven naar grotere betrokkenheid van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven bij het gemeentelijke beleid en de uitvoering daarvan. Ook zoeken we actief naar mogelijkheden om de uitvoering in samenwerking met andere gemeenten te doen. De beleidscapaciteit willen we gericht inzetten om de "Toekomstvisie Epe 2010" te realiseren. Vertaling vindt plaats van beleid naar efficiënte uitvoering en het functioneren van het politieke bestuur.

Collegeakkoord "Samen Beter!" (besluit van de raad d.d. 14 april 2006, nr. 06-022).

Dit Collegeakkoord speelt in op vijf hoofdlijnen. Een belangrijk speerpunt is het realiseren van een evenwichtig woningaanbod met behoud van de leefbaarheid in de dorpen, wijken en op het platteland. De gemeente Epe zal zich meer als recreatiegemeente moeten profileren waarbij rust, ruimte en stilte de kernwaarden zijn. Aandacht is er voor ouderen en jongeren met een op deze bevolkingsgroepen afgestemd woning- en voorzieningenaanbod.

We treffen specifieke maatregelen die met name gericht zijn op werk voor mensen die zich zelf niet kunnen redden en buiten de samenleving dreigen te vallen. Voor deze groep vormt de gemeente een vangnet. Ook is in dit akkoord opgenomen om burgers meer te betrekken bij het lokaal bestuur. Belangrijk vinden we de blijvende ondersteuning van vrijwilligerswerk en mantelzorg.

Perspectiefnota (besluit van de raad d.d. 2 juli 2009, nr. 2009-12190).

In deze nota heeft de raad richtinggevende uitspraken gedaan die door het college zijn gehanteerd bij de opstelling van de programmabegroting 2010-2013.

Kaderuitvoering door het college

De taak van ons college is de voorbereiding en uitvoering van de programmabegroting binnen de kaders en de prioritaire aandachtspunten van de raad. Ons collegeprogramma vormt hierbij de basis.

Bestuurlijke en financiële overwegingen

Perspectiefnota 2010-2013 als vertrekpunt

In de perspectiefnota zijn de visie en ambities van de gemeente op hoofdlijnen beschreven alsmede de strategische doelen voor de 11 programma's. Ze zijn gebaseerd op de Toekomstvisie Epe 2010 en het Collegeakkoord 2006-2010. Op basis van deze visie en ambities en de in de perspectiefnota beschreven strategische en financiële ontwikkelingen heeft de raad richtinggevende uitspraken geformuleerd. Deze uitspraken zijn door het College uitgewerkt als voorbereiding op de begroting 2010.

Richtinggevende uitspraken, resultaten en stand van zaken

De door de raad gegeven richtinggevende uitspraken zijn uitgewerkt en vertaald in voorliggende programmabegroting. De belangrijkste uitkomsten hiervan zijn:

	<i>Richtinggevende uitspraken</i>	<i>Resultaten en stand van zaken</i>
1.	Behouden sluitende begroting met als hoofdlijnen uitvoering collegeprogramma, handhaven investeringsniveau, bij bestuursonderhandelingen afweging maken over wensen nieuw beleid/bezuinigingen en/of inkomstenverhogingen.	De meerjarenbegroting is sluitend. Er zijn middelen geraamd voor nieuw beleid om bij de bestuursonderhandelingen daarover in combinatie met bezuinigingen en/of inkomstenverhogingen, afwegingen te maken.
2.	Voorbereiden gemeentelijk pakket maatregelen voor de gevolgen van de economische crisis.	Er is een pakket maatregelen opgesteld waarvoor middelen zijn geraamd in de meerjarenramingen.
3.	De financiering van het Centrum voor Jeugd en Gezin betrekken bij de begrotingsvoorbereiding.	In de meerjarenramingen zijn middelen opgenomen voor realisatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin.
4.	Opnemen van een algemene stelpost voor ruimtelijke ontwikkeling dorpscentra van Epe en Vaassen.	In de meerjarenramingen is een reserve / investeringsbedragen opgenomen voor de herinrichting van de dorpscentra van de kernen Epe en Vaassen.
5.	Gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de regionale economische visie betrekken bij de begrotingsvoorbereiding.	In de meerjarenramingen zijn middelen opgenomen voor uitvoering van projecten uit de regionale economische visie.
6.	De financiële consequenties van de invoering van de Wet op de Veiligheidsregio's betrekken bij de begrotingsvoorbereiding.	De financiële consequenties zijn bij de begrotingsvoorbereiding nog niet bekend.

De programmabegroting 2010-2013: de hoofdlijnen in meerjarenperspectief

Vertrekpunt

De in het najaar 2008 door de raad vastgestelde meerjarenbegroting 2009-2012 is sluitend. Het collegeprogramma is beleidsinhoudelijk en financieel vertaald en voor de komende jaren zijn nog middelen beschikbaar voor aanvullend nieuw beleid. Bij de opstelling van de begroting 2009 is/kan nog geen rekening worden gehouden met de gevolgen van de economische crisis. In het najaar 2008 en het voorjaar 2009 worden de gevolgen van de economische crisis duidelijk. De gemeentelijke uitgaven, waaronder de uitvoering van de wet werk en bijstand, stijgen en de inkomsten, waaronder de algemene uitkering uit het gemeentefonds, dalen. Een sluitende meerjarenbegroting slaat, zonder aanvullende maatregelen, om in een begroting met structurele tekorten.

Bij de jaarrekening 2008 en de 1^e voortgangsrapportage 2009 zijn de eerste maatregelen getroffen om de financiële en sociale gevolgen van de economische crisis op te vangen:

- Voor de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand is 1 miljoen extra beschikbaar gesteld.
- De reserve van het Grondbedrijf is versterkt met extra 1,4 miljoen
- De algemene reserve van de gemeente is met extra € 700.000 verhoogd. Daarnaast is een stelpost opgenomen van € 150.000 om structurele tegenvallers op te kunnen vangen.

In het voorjaar 2009 heeft de raad, in het licht van het bijgestelde meerjarenperspectief, bij de perspectiefnota 2010-2013 de volgende financiële hoofdlijnen vastgesteld die richtinggevend zijn bij de opstelling van begroting 2010:

- De uitvoering van het collegeprogramma tot en met 2010 onverkort handhaven. De meerjarenbegroting sluitend maken door nadere maatregelen.
- Het gemeentelijk investeringsniveau voor 2009 en 2010 handhaven.
- Bij de bestuursonderhandelingen voor de periode 2010-2013 in het voorjaar 2010, de afweging te maken betreffende de wensen tot nieuw beleid versus aanvullende bezuinigingen en/of inkomstenverhogingen.
- Een pakket aan maatregelen voorbereiden om in te spelen op de gevolgen van de economische crisis.

Ontwikkelingen

Uit de aangeboden begrotingsstukken blijkt dat het financiële beeld zoals dat in het voorjaar is geschetst bij de perspectiefnota, wordt bevestigd. Het financiële beeld is nog in enige mate verder verslechterd door autonome uitgaven stijgingen (bijvoorbeeld leerlingenvervoer) en inkomsten dalingen (bijvoorbeeld bouwleges). Bij handhaving van het beleid/uitgaven zoals dat is weggezet bij de vorige meerjarenbegroting, ontstaan in de komende jaren structurele tekorten oplopend naar € 1,1 miljoen in 2013. In 2010 is nog sprake van een tijdelijk overschot op de begroting.

Om de uitvoering van het collegeprogramma zoals dat financieel is vertaald in de begroting en meerjarenbegroting ook na het jaar 2010 te kunnen borgen binnen een sluitende meerjarenbegroting, zullen nu aanvullende maatregelen getroffen moeten worden. In voorliggende begroting doen wij hiervoor diverse voorstellen.

Het financieel meerjarenperspectief na 2011 is onzeker. Het ministerie van BZK kan nog geen duidelijkheid geven over de effecten van de rijksbezuinigingen op het gemeentefonds na het jaar 2011. Aanvullende bezuinigingen op het gemeentefonds worden niet uitgesloten. In voorliggende meerjarenbegroting zijn de gegevens m.b.t. de algemene uitkering uit het gemeentefonds gebaseerd op de mei circulaire van het ministerie. In deze circulaire is de prijscompensatie al achterwege gelaten waarmee in feite al een reële bezuiniging van enkele tonnen wordt ingecalculleerd.

Oplossingsrichting

Gelet op de hiervoor gegeven schets m.b.t. de financieel- economische ontwikkelingen en de richtinggevende uitspraken bij de perspectiefnota, is voorliggende meerjarenbegroting ingericht op basis van de volgende hoofdlijnen:

- De uitvoering van het collegeprogramma blijft gehandhaafd. Het hieruit voortvloeiende investeringsniveau voor de jaren 2009 en 2010 wordt, ter ondersteuning van het economisch herstel, gehandhaafd. Daarnaast blijft de lokale belastingverhoging beperkt tot het inflatiepercentage.
- Ingaande 2010 zijn robuuste bedragen vrijgemaakt voor uitvoering van de structuurvisies dorpscentra waarmee een bijdrage geleverd wordt aan economisch herstel (spin-off investeringen) en tevens een belangrijke start wordt gemaakt met de noodzakelijke verbetering van de dorpscentra. Tevens is een reserve cofinanciering/economisch herstel, ingesteld.
- De geactualiseerde onderhoudschema's van de gemeentelijke kapitaalgoederen zijn voor een belangrijk deel financieel vertaald in de begroting. Van het nieuwe/geactualiseerde IHP zijn de wettelijke en technische noodzakelijke voorzieningen geraamd in het investeringsplan.
- In de begroting zijn extra middelen geraamd voor de opvang van de sociale gevolgen van de economische crisis.

De uitvoering van deze hoofdlijnen wordt mogelijk gemaakt door aanvullende maatregelen te treffen op het gebied van:

- Bezuinigingen ingaande 2010 door in de planperiode de prijscompensatie op de gemeentelijke budgetten achterwege te laten.
- Inzet van in de begroting opgenomen financiële buffers/stelposten en reserves/eenmalige dekkingsmiddelen.
- Fasering en uitstel van in de vorige meerjarenbegroting/investeringsplan geraamde middelen voor vervangingen en uitbreidingen in de jaren 2011 en 2012.

Vorbereiding Perspectiefnota 2011-2014

Hiervoor is het financiële beeld geschetst voor de komende jaren. Rekening moet gehouden worden met het feit dat de middelen vanuit het rijk verder kunnen afnemen per 2011. Daarnaast krijgen we te maken met de doorwerking van de gevolgen van de economische crisis. Wij vinden het onze bestuurlijke verantwoordelijkheid om daar nu reeds op te anticiperen.

Ook wordt in het voorjaar een nieuw bestuursakkoord opgesteld. Daarin worden de ambities weergegeven voor de komende bestuursperiode. Deze ambities bepalen mede de omvang van de nieuwe ontwikkelingen en de eventuele ombuigingen in de komende jaren.

Vervolgens stelt de gemeenteraad de Perspectiefnota 2011-2014 vast. In deze Perspectiefnota, de belangrijkste in de bestuursperiode, vindt de vertaling plaats van het bestuursakkoord naar de hoofdlijnen voor de programmabegroting 2011-2014.

Als gevolg van bovenstaande ontwikkelingen sluiten wij niet uit dat in de komende bestuursperiode ombuigingen aan de orde komen. Daarom geven wij de ambtelijke organisatie opdracht om mogelijkheden aan te dragen waarmee een bedrag van € 1,5 miljoen kan worden vrijgemaakt. Hiermee denken wij dat er voldoende keuzen te maken zijn indien daadwerkelijk overgegaan wordt tot ombuigingen.

Het toetsingskader van deze inventarisatie is de nieuwe sociale agenda, het ruimtelijke structuurplan, de in voorbereiding zijnde nieuwe toekomstvisie en de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie naar het sturingsmodel regiegemeente en e-overheid.

De voorstellen worden neergelegd in een eindrapportage. Deze eindrapportage is in het voorjaar 2010 gereed en is daardoor tijdig beschikbaar voor de voorbereiding van de Perspectiefnota 2011 – 2014.

Belangrijke ontwikkelingen voor nieuwe bestuursperiode

Met deze programmabegroting ronden wij onze bestuursperiode af. Na de verkiezingen op 3 maart 2010 komt vervolgens een nieuw bestuursakkoord tot stand. In deze begroting hebben we daarmee rekening gehouden en voor nieuw beleid een stelpost opgenomen. Bij het nieuwe bestuursakkoord in het voorjaar van 2010 kan de afweging gemaakt worden voor nieuw beleid in relatie tot de noodzaak van ombuigingen. In dat kader willen wij u een aantal ontwikkelingen schetsen die in onze ogen van strategisch belang zijn om rekening mee te houden in de komende jaren.

Beleid en richting.

In deze bestuursperiode hebben wij met ons bestuursakkoord en collegeprogramma ingezet op de burger en de leefbaarheid in haar/zijn directe woon- en leefomgeving met een burger die zich verantwoordelijk voelt voor zijn omgeving en ook bereid is daar een bijdrage aan te leveren. Initiatieven die uit de samenleving komen willen wij als gemeente ondersteunen. Om de afspraken in ons bestuursakkoord te kunnen realiseren zijn we allereerst gestart met analyse en visieontwikkeling. Hierbij hebben we ook gekeken naar de wat verdere toekomst, dus over onze bestuursperiode heen. Diverse beleidsvisies rond maatschappelijke onderwerpen zijn opgesteld zoals voor jeugd, vrijwilligers, mantelzorg, ouderen, sport, leefbaarheid. Er is een Sociale Agenda die de speerpunten voor de toekomst schetst en de wijze waarop samen met burgers, maatschappelijke organisaties en gemeente hieraan gewerkt wordt. Op het ruimtelijke terrein is een verder vervolg gegeven aan de uitwerking van het ruimtelijke structuurplan, de woonvisie, visie op lokale economie en zijn de randvoorwaarden geschapen voor woningbouw. Het accent ligt, nu de fase van visieontwikkeling bijna is afgerond, op het realiseren van de diverse uitvoeringsprogramma's die doorlopen in de nieuwe bestuursperiode. We kunnen constateren dat de gemeente Epe over voldoende beleidskaders beschikt om de maatschappelijke opgaven op het sociale en ruimtelijk/economische terrein voor de komende jaren op te pakken.

Gemeentelijke inzet.

In de Perspectiefnota 2010-2013 hebben we reeds een aantal ontwikkelingen/trends geschetst die voor de volgende bestuursperiode van belang zijn. Hoofdpunten zijn onder meer de volgende. De gemeentelijke inzet is het bevorderen van sociale participatie van burgers, het stimuleren van gemeenschapszin en het zelf invulling geven van de samenleving met ondersteuning van maatschappelijke organisaties.

De gemeentelijke rol verandert. Het accent komt meer te liggen op “sturen-leiden-coördineren (regie)” en minder op uitvoering. Dit leidt tot een nieuwe oriëntatie op het takenpakket en de samenwerking met burgers en maatschappelijke organisaties. De gemeente wil meer overlaten aan deze partijen. Ook in de publieke dienstverlening staat de burger centraal. Een belangrijke ontwikkeling hierin is het realiseren van een Klant Contactcentrum (KCC) waarin de gemeente zijn producten en diensten levert en waar de burger zijn vragen kan stellen en de beantwoording georganiseerd wordt, ook van medeoverheden. De digitale dienstverlening vervult daarin een prominente rol. Om aan vorenstaande invulling te kunnen geven is een flexibele en op de toekomst toegeruste organisatie met daarvoor gekwalificeerde medewerkers nodig. We zullen als gemeentelijke organisatie naar nieuwe en innovatieve wegen moeten zoeken. Dit houdt onder meer in een kritische beschouwing van de taken: doen we het zelf of samen met anderen, sobere of uitgebreide uitvoering, inkopen of uitbesteden. De eerste stappen zijn daarin reeds gezet en krijgen een vervolg via onder meer de uitwerking van de Sociale Agenda en de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening die de nieuwe gemeentelijke rol verder vormgeven..

Heldere keuzes.

Vorenstaande vraagt met name een extra inspanning onder invloed van de gevolgen van de economische crisis. De inkomsten gaan dalen terwijl met name extra inzet gevraagd wordt om mensen en bedrijven te ondersteunen in deze moeilijke periode. Daarnaast is een blijvende inzet nodig op het versterken van de sociale kwaliteit van de samenleving. Het vraagt heldere keuzes ten aanzien van de beleidsinhoud, de gemeentelijke inzet en de inzet van maatschappelijke organisaties op diverse terreinen. Ook op de wijze waarop die inzet plaatsvindt. Verder is behoudend financieel beleid gewenst om een financieel gezonde gemeente te blijven.

Naast vorenstaande hoofdlijnen willen we ook enkele concrete ontwikkelingen schetsen die voor een volgende bestuursperiode van belang zijn.

- *Meer wijk- en buurtgericht werken.*
Om de leefbaarheid in de dorpen te behouden is het wenselijk de betrokkenheid van burgers bij de directe woon- en leefomgeving vergroten. De inzet is om de mensen te ondersteunen en te stimuleren in de activiteiten daartoe. Het elkaar ontmoeten op een groot aantal terreinen is daarin een belangrijk aandachtsveld. Het wijk- en buurtgericht werken bevat zowel de sociale insteek (samen-leven) als de fysieke insteek (schoon, heel en veilig). De bewoners, de wijk- en buurtverenigingen, vrijwilligersorganisaties dienen met name daarin ondersteund en gefaciliteerd te worden door professionele organisaties.
- *Goed leefklimaat in de dorpen.*
De kwaliteit van de openbare ruimte draagt in belangrijke mate bij aan een goed leefklimaat in de dorpen. Dit komt onder meer terug in de aanwezigheid van groenvoorzieningen, een goede en veilige bereikbaarheid van de wijken en buurten, een sociaal veilige verblijfsomgeving. In de wijken en buurten is het van belang een afgestemd aanbod van accommodaties te hebben. Daardoor kan de ontmoetingsfunctie van mensen gestimuleerd worden. Multifunctionele accommodaties komen daar het meest voor in aanmerking waar dan activiteiten op het gebied van onderwijs, welzijn en zorg kunnen plaatsvinden. Dorpscentra zijn belangrijke verblijfsplekken die een impuls geven aan een goede leefbaarheid. Niet alleen voor de burgers, maar ook voor de lokale economie, recreatie en toerisme. Blijvende investeringen daarin zijn noodzakelijk.
- *Stimuleren samenwerking tussen partijen onderling en/of gemeente.*
Een overzichtelijk en afgestemd aanbod van activiteiten, voorzieningen levert een belangrijke bijdrage aan het leefklimaat in de dorpen. Dit draagt ook bij aan een efficiënte inzet van middelen. De komende periode is het zaak te blijven zoeken naar nieuwe, slimme en innovatieve oplossingen om een efficiënte inzet van activiteiten, voorzieningen en financiële middelen te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn onder meer: de combinatie van de WMO-voorzieningen (gemeentelijke financiering) en de AWBZ-voorzieningen (rijksgefinancierd) zoals woonzorgcentra en dagbestedingsprojecten voor mensen met een beperking, de inzet van jongeren via de Wet Investeren Jongeren (verplichting tot studeren of werken) in de gemeentelijke organisatie, zoals bij onderhoud en beheer van de openbare ruimte, ondersteuning bij administratieve werkzaamheden en facilitaire dienst.

Toelichting op programmabegroting / leeswijzer

De opzet van de programmabegroting

De programmabegroting is een belangrijk sturingsinstrument voor de Raad en is het richtinggevend kader voor het College voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid in het komende begrotingsjaar. De Raad stuurt en autoriseert het College op het niveau van de programma's.

Elke gemeente heeft vrijheid in de keuze van het aantal programma's en daarmee ook in de verdeling van de beleidsterreinen over de programma's. De informatie die per programma minimaal geleverd moet worden is echter wel nauwkeurig voorgeschreven, evenals informatie die in andere delen van de programmabegroting opgenomen moet worden. Dit betekent dus dat er in de presentatie van gegevens geen vrijheid bestaat en dat er voor een goede interpretatie van de begroting informatie uit verschillende delen van de begroting nodig is.

De voorliggende programmabegroting kent een opbouw bestaande uit vier delen te weten:

Deel 1 met een beschrijving van de 11 onderscheiden programma's en een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Centraal in de beschrijving van de programma's staan de zogenaamde drie W-vragen. Het gaat daarbij om de vraag wat de gemeente wil bereiken (strategische doelen), wat de gemeente daarvoor gaat doen (uit te voeren activiteiten) en wat dat mag kosten.

Deel 2 met een beschrijving van de paragrafen die als doel hebben om de Raad in de gelegenheid te stellen beleidslijnen en randvoorwaarden vast te stellen en te controleren op enkele onderwerpen die een dwarsdoorsnede zijn van de onderscheiden programma's.

Deel 3 met een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente, een financiële specificatie van de kosten en baten per programma en enkele samenvattende financiële overzichten.

Deel 4 met een aantal bijlagen die dienen als toelichting op of uitwerking van diverse aspecten uit eerste drie delen.

Keuze programma's

Als basis voor de keuze van de hoofdindeling van de programma's binnen de programmabegroting is gekozen voor de vier pijlers van het Grote Steden Beleid te weten: sociaal, fysiek, economie en veiligheid. Hieraan is de pijler organisatie toegevoegd. Op basis van deze hoofdindeling is een onderverdeling gemaakt in elf te onderscheiden programma's.

De indeling in programma's van de programmabegroting wordt in de onderstaande tabel kort omschreven.

Pijler	Programma	Korte omschrijving
Sociaal	1. Opgroeien in Epe	Dit programma omvat de onderwerpen onderwijs en jeugd in brede zin. Het laatste betreft welzijnsaspecten zoals peuterspeelzaalwerk, voor- en vroegschoolse educatie, jeugd- en jongerenwerk en jeugdgezondheidszorg
	2. Actief in Epe	Dit programma omvat de onderwerpen welzijn (o.a. sociaal cultureel werk incl. ouderen- en minderheden-werk, opbouwwerk, vrijwilligerswerk), sport en cultuur (o.a. bibliotheek, kunstzinnige vorming, amateur-kunstbeoefening). Daarnaast valt ook het onderwerp accommodaties op de voorgenoemde terreinen onder dit programma
	3. Zorg en Opvang	Dit programma omvat de onderwerpen gezondheids-, verslavings- en ouderenzorg. Tevens vallen hieronder het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking en het bieden van maatschappelijke opvang (WMO), het algemeen maatschappelijk werk en integratie/inburgering van nieuwkomers/oudkomers

Pijler	Programma	Korte omschrijving
Fysiek	4. Ruimte en Wonen	Dit programma omvat de onderwerpen ruimtelijke ordening, grond- en woningexploitatie, bouw- en woningtoezicht en volkshuisvesting
	5. Epe op orde	Dit programma omvat onderwerpen betreffende het beheer en onderhoud van dat deel van de openbare ruimte dat kan worden beschreven als de bovengrondse infrastructuur en toebehoren
	6. Duurzaamheid	Dit programma omvat de zorg voor het milieu, de belangrijkste onderwerpen zijn milieu, afvalverwijdering en de afvoer van overtollig regenwater en afvalwater
Economie	7. Bedrijvigheid	Dit programma omvat de onderwerpen lokale economie (waaronder werkgelegenheid en bedrijfsterrainen), agrarische aangelegenheden, recreatie en toerisme
	8. Weer aan het werk	Dit programma omvat onderwerpen die samenhangen met de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand
Veiligheid	9. Leefbaar en veilig	Dit programma omvat de onderwerpen brandweer, politie, criminaliteit en overlast, leefbare en veilige leefomgeving. Het onderwerp integrale veiligheid valt ook onder dit programma
	10. Toezicht en handhaving	Dit programma omvat de onderwerpen controle op uitvoering en de handhaving van wet- en regelgeving en de algemeen plaatselijke verordening
Organisatie	11. Organisatie en bedrijfsvoering	Dit programma omvat de onderwerpen bestuur, griffie, personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, huisvesting, juridische zaken, communicatie en andere bedrijfsmiddelen zoals post, repro en facilitaire zaken

Opzet beschrijving programma's

Centraal in de beschrijving van de programma's staan de zogenaamde drie W-vragen. Het gaat daarbij om de vraag wat de gemeente wil bereiken (strategische doelen), wat de gemeente daarvoor gaat doen (uit te voeren activiteiten) en wat dat mag kosten. Ten behoeve van een eenduidige en samenhangende beschrijving van de verschillende programma's en daarmee het bevorderen van de leesbaarheid en overzichtelijkheid wordt ieder programma volgens een vaste opzet beschreven. Dit wordt hieronder toegelicht.

Paragraaf	Korte omschrijving
1. Omschrijving programma	In deze paragraaf wordt omschreven welke onderwerpen binnen het programma vallen en hoe het programma is gerelateerd aan andere relevante programma's.
2. Wat willen we bereiken?	In deze paragraaf worden de strategische doelen beschreven. Het gaat daarbij om de gewenste verandering of situatie/toestand die door de gemeente met de uitvoering van het programma wordt nagestreefd.
3. Wat gaan we daarvoor doen?	In deze paragraaf worden politiek-bestuurlijke relevante activiteiten opgenomen die voor de uitvoering van het programma relevant zijn. Voorbeelden van activiteiten zijn: opstellen van een jeugdbeleidsplan, aanleg/verbeteren recreatieve fietspaden en dienstverlening publiekswinkel. Politiek-bestuurlijk relevante activiteiten zijn activiteiten die voldoen aan één of meer van de volgende voorwaarden: • de uitvoering van de activiteit draagt substantieel bij aan de realisatie van de strategische doelen/meetbare indicatoren van het programma • met de uitvoering van de activiteit zijn substantiële financiële en/of bestuurlijke risico's c.q. belangen gemoeid • de uitvoering van de activiteit moet ter besluitvorming worden voorgelegd aan de Raad • de uitvoering van de activiteit heeft politiek-bestuurlijk en/of maatschappelijk veel aandacht en ligt gevoelig • de uitvoering van de activiteit heeft te maken met belangrijke ontwikkelingen die spelen binnen het programma. Daarnaast moet helder blijken welk concreet resultaat (dus niet doel!) met de uitvoering van een activiteit wordt beoogd en de uitvoering van activiteiten moet haalbaar en realistisch zijn.
4. Wat mag dat kosten?	In deze paragraaf worden alle baten en lasten en de investeringen binnen het programma beschreven.

Strategische doelen en meetbare indicatoren

Centraal in de programmabegroting staan strategische doelen en meetbare indicatoren oftewel de vraag 'Wat willen we als gemeente bereiken?'

Strategische doelen

De strategische doelen beschrijven de gewenste verandering of situatie/toestand die de gemeente op de langere termijn nastreeft met de uitvoering van een bepaald programma en de inzet van middelen daarbij. De strategische doelen zijn daarbij zoveel mogelijk geformuleerd als te bereiken veranderingen in of een na te streven situatie/toestand van de samenleving of maatschappij. De strategische doelen dienen als richtinggevend en inspirerend kader voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid binnen een bepaald programma.

Om het richtinggevend karakter te versterken en gezien de overzichtelijkheid is het aantal geformuleerde strategische doelen steeds beperkt tot maximaal vijf. De geformuleerde strategische doelen zijn ontleend aan documenten als de Toekomstvisie en het Collegeakkoord en -programma en door de Raad vastgestelde beleidskaders zoals de Sociale Agenda, Ruimtelijk Structuurplan, Jeugdbeleid, Integrale Veiligheid, etc.

Meetbare indicatoren

De strategische doelen zijn, zoals gezegd, bedoeld als inspirerend en richtinggevend kader voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid binnen de programma's. Om te kunnen vaststellen in hoeverre de strategische doelen worden bereikt worden de strategische doelen vertaald naar enkele meetbare indicatoren. Meetbare indicatoren geven daarbij aan welke verandering of situatie/toestand de gemeente op een bepaald moment in de tijd beoogt te bereiken.

Goed geformuleerde meetbare indicatoren voldoen aan het SMART principe. Een goed geformuleerde indicator is: Specifiek (indicator is helder en eenduidig geformuleerd), Meetbaar (er zijn gegevens aanwezig om de indicator te berekenen), Acceptabel (er is draagvlak voor de indicator bij de Raad en College), Realistisch (de geformuleerde streefwaarde is haalbaar in termen van tijd en middelen) en Tijdgebonden (het is helder wanneer de geformuleerde streefwaarden bereikt dienen te zijn). De indicatoren tezamen moeten een goede indicatie geven van de mate waarin de strategische doelen worden gerealiseerd (betrouwbaarheid en validiteit van de indicatoren).

Verdere ontwikkeling

De ontwikkeling van de programmabegroting als sturingsinstrument voor de Raad en richtinggevend kader voor het College en de ambtelijke organisatie is nog niet geheel voltooid. Het doel is te komen tot een afgestemd geheel van beoogde effecten – te halen doelen – te leveren prestaties. De meetbaarheid vindt plaats via diverse soorten indicatoren. Naast de indicatoren die bestuurlijk gebruikt worden bij de begrotingsdoelen (bijlage bij de perspectiefnota), worden in de beleidsdocumenten indicatoren gebruikt om inzicht te krijgen in de realisatie van de beleidsvoornemens. Hiermee wordt de evaluatie als laatste schakel in de beleidscyclus versterkt. Ook komen de indicatoren terug in de prestatieafspraken met maatschappelijke organisaties over onder meer subsidies. Inzicht is er dan of en in welke mate prestaties gehaald zijn met de achtergronden daarvan. Informatie die bijdraagt aan de evaluatie van beleid.

De komende jaren blijft de inzet gericht op de kwaliteit van inhoudelijke invulling van de programmabegroting, zoals de verdere ontwikkeling van betrouwbare en valide meetbare indicatoren, evaluatie van beleid en de kwaliteit van de paragrafen. Over deze verdere ontwikkeling vindt afstemming plaats met de raadscommissie Planning en Control.

Leeswijzer

Elke gemeente heeft vrijheid in de keuze van het aantal programma's en daarmee ook in de verdeling van de beleidsterreinen over de programma's. De informatie die per programma minimaal geleverd moet worden is echter wel nauwkeurig voorgeschreven, evenals informatie die in andere delen van de programmabegroting opgenomen moet worden. Dit betekent dus dat er in de presentatie van gegevens geen vrijheid bestaat en dat er voor een goede interpretatie van de begroting informatie uit verschillende delen van de begroting nodig is. Om tot een zo goed mogelijk inzicht te komen is hieronder weergegeven welke informatie waar gevonden kan worden.

DEEL 1

PROGRAMMAPLAN

Programma 1 Opgroeien in Epe

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen onderwijs en jeugd in brede zin. Het laatste betreft welzijnsaspecten zoals peuterspeelzaalwerk, voor- en vroegschoolse educatie, jeugd- en jongerenwerk, jeugdgezondheidszorg.

De voorzieningen gericht op de jeugd maken ook deel uit van het basisaanbod aan voorzieningen waar in programma 2 “Actief in Epe” aandacht aan wordt gegeven. Er bestaat een relatie met de programma's 3 “Zorg en opvang” (jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning) en 9 Veiligheid in Epe” (integrale veiligheid: thema “Jeugd en veiligheid”).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Versterken van de binding van jongeren aan de gemeente
--

Het voorkomen van achterstanden bij jeugdigen

Bevorderen van aanbod buitenschoolse culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten gericht op jeugd
--

Voorkomen van overlast door jeugd

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijsvoorzieningen	Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff			
Activiteiten:	Uitvoering in:			
	2010	2011	2012	2013
1. Uitvoeren van de Lokaal Educatieve Agenda	X	X	X	
2. Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen 2009-2012	X	X	X	
3. Uitwerken regionaal plan “Schoolverlatersoffensief Stedendriehoek”	X	X		
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>				
4. Visie ontwikkelen op invoering van het brede schoolconcept in de gemeente Epe				
5. Realiseren van een aantal brede scholen	X			
6. Opzetten samenwerkingsstructuur in aanpak voortijdig schoolverlaten in de Stedendriehoek				
7. Ontwikkelen leerlingenoverdrachtsdossier basisonderwijs – voortgezet onderwijs				
8. Programma jeugd en educatie/ werk als onderdeel van integraal jeugdbeleid uitvoeren				
Toelichting 2010				
1. De uitvoering is een meerjarig traject. De thema's zijn: Voor- en vroegschoolse educatie, brede schoolvorming, reboundvoorziening voortgezet onderwijs.				
2. De uitwerking van de jaarplanning voor 2010 vindt plaats. De volgende ontwikkelingen op onderwijshuisvesting spelen: traject realisatie unilokatie basisscholen Hoge Weerd; huisvesting basisschool Mozaïek op één lokatie, realisatie Kulturhus Oene waarin herhuisvesting basisschool de Bongerd en renovatie basisschool Spreng-Geerstraat.				
3. De uitwerking van de jaarplanning 2010 vindt plaats.				
4. Is gerealiseerd.				
5. Twee pilots worden verder vormgegeven in de schooljaren 2008/2009 en 2009/2010 op basis van opgestelde ontwikkelingsdocumenten. De twee pilots zijn de Gildeschool/Anne de Vriesschool (Epe) en de Krugerstee/t Mozaïek/de Rotonde (Vaassen).				
6. Is gerealiseerd.				
7. Is gerealiseerd.				
8. Is gerealiseerd. Binnen het integraal jeugdbeleid wordt gewerkt aan het effect ‘maximaliseren rendement onderwijs’ met aandacht voor o.a. ontwikkelingsmogelijkheden in het onderwijs, schoolloopbaan, voorkomen voortijdig schoolverlaten en startkwalificatie.				

Jeugd- en jongerenwerk		<i>Portefeuillehouder: R. de Vries/H.J. Berkhoff</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1. Uitvoeren beleidsnota integraal jeugdbeleid 2009-2012		X	X	X	
2. Opstellen speelruimtebeleidsplan		X			
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
3. Uitvoeren actieplan "Project Aanpakken"					
4. Programma jeugd en veiligheid opnemen in beleidsnota integraal jeugdbeleid en uitvoeren.					
5. Opstellen educatief programma voor het primair onderwijs waarbij alle disciplines (kunst, cultuur, sport) aan bod komen (buitenschools activiteiten aanbod)					
6. Uitvoeren educatief programma voor het primair onderwijs		X	X	X	
7. Opstellen naschools programma voor het voortgezet onderwijs (buitenschools activiteiten aanbod)					
8. Uitvoeren naschools programma voor het voortgezet onderwijs		X	X	X	
<i>Toelichting 2010</i>					
1. De uitwerking van de nota vindt plaats. Het beleid richt zich op bevorderen opvoedings- en opgroei-ondersteuning (1), bestrijden jeugdcriminaliteit (2), maximaliseren rendement onderwijs (3) en verbeteren samenhang in voorzieningen (4).					
2. Het bestaande speelruimtebeleidsplan wordt geactualiseerd.					
3. Is gerealiseerd.					
4. Is gerealiseerd.					
5. Is gerealiseerd.					
6. Is gerealiseerd. Is onderdeel van de brede school en wordt door externe partijen uitgevoerd.					
7. Is gerealiseerd.					
8. Is gerealiseerd. Wordt door onderwijs in overleg met externe partijen uitgevoerd.					

Jeugdzorg		<i>Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1. Implementeren van de regionale en lokale visie voor het opzetten van een Centrum voor Jeugd en Gezin.		X	X		
2. Uitwerken regionaal plan "Jeugd en alcohol"		X			
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
3. Programma jeugd en zorg opnemen in de beleidsnota integraal jeugdbeleid en uitvoeren					
4. Realiseren van een sociale kaart gericht op organisaties werkzaam op het terrein van jeugd en zorg (voor jongeren, ouders en verwijzers) die frequent bijgehouden wordt					
5. Verbeteren van zorgstructuren in het basisonderwijs in de regio					
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Uitvoering van het eind 2009 vastgestelde projectplan vindt plaats.					
2. De gemeenten uit de Regio Stedendriehoek werken gezamenlijk aan de uitwerking van het regionale plan.					
3. Is gerealiseerd. Binnen het integraal jeugdbeleid wordt gewerkt aan het effect 'opgroei- en opvoedingsondersteuning' met aandacht voor signalering, toeleiding, informatie en advies, pedagogische hulp en coördinatie van zorg.					
4. Is gerealiseerd als uitwerking van convenantafspraken tussen regiogemeenten en provincie in het kader van aansluiting jeugdbeleid – jeugdzorg.					
5. Is gerealiseerd. In de regio is reeds besloten om met zorgadviesteam voor het basisonderwijs te werken en de werkwijzen van deze teams op elkaar af te stemmen. In Epe is al een zorgadviesteam werkzaam (MDT genaamd).					

Wat mag dat kosten?

<i>Bedragen * € 1.000</i>		<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
		<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Lasten bestaand beleid		12.036	11.976	12.087	12.087	12.087	12.087
Lasten nieuw beleid				493	499	474	535
Lasten totaal		12.036	11.976	12.580	12.586	12.561	12.622
Baten bestaand beleid		7.572	7.022	7.341	7.341	7.341	7.341
Baten nieuw beleid				215	235	195	195
Baten totaal		7.572	7.022	7.556	7.576	7.536	7.536
Saldo		4.464	4.954	5.024	5.010	5.025	5.086

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Lasten

Meerjarenramingen:

Centrum Jeugd en Gezin (2 locaties)
 Storting in voorziening Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen, m.b.t. scholen en gymzalen (buitenzijde)

Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

215	235	195	195
159	28		

Meerjareninvesteringsplan:

Invest. bedrag:

Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen (IHP):

- Unilocatie basisscholen in wijk Hoge Weerd 2010	1.351	101	101	101	101
- Unilocatie basisscholen in wijk Hoge Weerd 2011	2.715		204	204	204
- Aanwezige dekking Unilocatie 2010 (kredieten)	- 1.245	- 93	- 93	- 93	- 93
- Dekking Unilocatie 2011 (opbrengst vrijkomende locatie)	- 1.250		- 95	- 95	- 95
- St. Bernardus	6			1	1
- K. Norelschool	247	22	22	22	22
- Sprengel Geerstraat	872	78	78	78	78
- Sprengel Vaassen	56	5	5	5	5
- Mozaïek Vaassen (één locatie, incl. inverdieneffect)	1.205	79	79	79	79
- Mozaïek Vaassen (opbrengst vrijkomende locatie)	- 600	- 45	- 45	- 45	- 45
- Krugerschool	136	12	12	12	12
- De Rotonde	30	2	2	2	2
- Sprengel Emst	122	11	11	11	11
- School met de Bijbel Emst	312	32	32	32	32
- School met de Bijbel Oene	31	3	3	3	3
- RSG N.O. Veluwe	142	13	13	13	13
- Algemeen: inventarisatie noodoverstort valbeveiliging 2010	42	4	4	4	4
- Algemeen: inventarisatie noodoverstort valbeveiliging 2011	102		9	9	9
- Algemeen: inventarisatie noodoverstort valbeveiliging 2012	128			11	11
- Algemeen: CO2 meters	1	1	-	-	-
- Reeds aanwezige dekking IHP in MIP overloop en kredieten	- 1.356	- 106	- 106	- 106	- 106
- Gymzaal Burgerenk: renovatie inclusief wijkgebouw 2012	344			31	31
- Gymzaal Burgerenk: renovatie inclusief wijkgebouw 2013	230				21
- Gymzaal Haverkamp: renovatie 2013	410				37
Onderhoud gemeentelijke gebouwen (scholen/gymlokalen)	30				3

Totale lasten

493	499	474	535
------------	------------	------------	------------

Baten

Meerjarenramingen:

Centrum Jeugd en Gezin: Inkomsten van het Rijk

215	235	195	195
215	235	195	195

Totale baten

Programma 2 Actief in Epe

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen welzijn (o.a. sociaal cultureel werk incl. ouderen- en minderhedenwerk, opbouwwerk, vrijwilligerswerk), sport en cultuur (o.a. bibliotheek, kunstzinnige vorming, amateuristische kunstbeoefening). Daarnaast valt ook het onderwerp accommodaties op de voornoemde terreinen onder dit programma.

De onderwerpen welzijn, sport en cultuur vormen de kern voor het te realiseren basisaanbod aan voorzieningen zoals opgenomen in het lokaal sociaal beleid. De voorzieningen gericht op jeugd (0–18 jaar) vallen binnen programma 1 “Opgroeien in Epe”.

Dit programma draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid in de dorpen en wijken (inzet van voorzieningen, aandacht voor ontmoeting, tegengaan overlast en criminaliteit, kwaliteit van de woonomgeving). Er bestaat een relatie hierbij met de programma's 3 “Zorg en opvang” (maatschappelijke ondersteuning), 5 “Epe op orde” (openbare ruimte) en 9 “Leefbaar en veilig” (veilige leefomgeving).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Het stimuleren van maatschappelijke participatie van inwoners

Het tot stand brengen van een evenwichtig over de kernen gespreide sociale infrastructuur met activiteiten, voorzieningen en accommodaties
--

Bevorderen van financiële toegankelijkheid voor burgers bij voorzieningen voor welzijn, sport en cultuur
--

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleid welzijn, sport en cultuur		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff/R. de Vries/ J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1.	Uitwerken van het uitvoeringsprogramma sport	X	X	X	X
2.	Uitwerken van het uitvoeringsprogramma integratie	X	X	X	X
3.	Uitwerken van het uitvoeringsprogramma kunst en cultuur	X	X	X	X
Collegeprogramma 2006-2010:					
4.	Opstellen nota mantelzorg en vrijwilligers in de zorg met een uitvoeringsprogramma				
5.	Uitwerken van het uitvoeringsprogramma mantelzorg en vrijwillige zorg	X	X	X	
6.	Opstellen nota “Maatschappelijke participatie” met daarin opgenomen o.a. het vrijwilligerswerk, cliëntenparticipatie en een uitvoeringsprogramma				
7.	Uitwerken van het uitvoeringsprogramma cliëntenparticipatie	X	X	X	
8.	Uitwerken van het uitvoeringsprogramma participatie	X	X	X	
9.	Ontwikkelen en invoeren van een regeling die financiële toegankelijkheid bevordert voor mensen met een beperkt inkomen				
Toelichting 2010					
1.	In 2009 is op onderdelen (met name een herijking van de O&O effecten buitensport) een start gemaakt met de uitvoering van de sportnota. In 2010 wordt een 4 jaren uitvoeringsplan opgesteld.				
2.	Na het vaststellen van een visie op integratie met uitvoeringsprogramma volgt de uitwerking.				
3.	Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.				
4.	Is gerealiseerd.				
5.	Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.				
6.	Is gerealiseerd.				
7.	Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.				
8.	Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.				
9.	Is gerealiseerd via minimabeleid.				

Voorzieningen welzijn, sport en cultuur		<i>Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff/R. de Vries/ J.N. van Nuijs</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1. Privatiseren van dorpscentrum Eper Gemeentewoning		X			
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
2. Ontwikkelen van beleidsregels voor ondersteuning en stimulering van voorzieningen op het terrein van welzijn, sport en cultuur					
3. Realiseren project "Accommodaties in Epe"		X	X		
4. Stimuleren samenwerking organisaties en verenigingen in gebruik voorzieningen en activiteitsaanbod		X			
<i>Toelichting 2010</i>					
1. In de besluitvorming rond het project "Accommodaties in Epe" inzake de Eper Gemeentewoning is opgenomen te komen tot privatiseren van het beheer en de exploitatie. Op basis van een extern onderzoek naar de mogelijkheden van privatisering in 2008 zijn er besluiten genomen. De uitwerking van deze besluitvorming vindt plaats.					
2. Is gerealiseerd via de beleidsregel "Vrijstelling OZB voor accommodaties m.b.t. sport, cultuur en welzijn" en de invoering van de "Vrijwilligersverzekering".					
3. De werkzaamheden met betrekking tot de vernieuwing van Eper gemeentewoning zijn afgerond. Gestart wordt met de bouw van "De Koekoek" in Vaassen, de sporthal PWA in Epe en het Kulturhus in Oene.					
4. Is gerealiseerd. Komt bij de uitwerking van diverse onderdelen uit de programmabegroting aan de orde.					

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Lasten bestaand beleid	5.025	4.804	4.492	4.492	4.492	4.492
Lasten nieuw beleid			565	46	0	10
Lasten totaal	5.025	4.804	5.057	4.538	4.492	4.502
Baten bestaand beleid	1.138	1.073	1.062	1.062	1.029	1.029
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	1.138	1.073	1.062	1.062	1.029	1.029
Saldo	3.887	3.731	3.995	3.476	3.463	3.473

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Lasten

Meerjarenramingen:

Samenvoegen werksoorten welzijnssector	40			
Projectbudget Kulturhus EGW	35			
Realisatie Kulturhus Oene (noodhuisvesting school)	225			
Storting in de voorziening Groot onderhoud gem. gebouwen m.b.t. wijkgebouwen	227	40		
Storting in de voorziening Groot onderhoud gem. gebouwen m.b.t. EGW	38	6		

Meerjareninvesteringsplan:

Invest. bedrag:

Trainingsverlichting sportpark Egelbeek	20				2
Trainingsverlichting sportpark Kouwenaar (VIOS)	24				2
Onderhoud gemeentelijke gebouwen (EGW)	10				1
Onderhoud gemeentelijke gebouwen (wijkgebouwen)	40				5

Totale lasten

565 46 0 10

Baten

Meerjarenramingen:

Totale baten

0 0 0 0

Programma 3 Zorg en opvang

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen gezondheids-, verslavings- en ouderenzorg. Tevens valt hieronder het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking en het bieden van maatschappelijke opvang (prestatievelden in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning), het algemeen maatschappelijk werk en integratie/inburgering van nieuwkomers/oudkomers.

Het programma richt zich met name op groepen inwoners uit de samenleving die kwetsbaar zijn als gevolg van verschillende soorten van achterstand (lokaal sociaal beleid). Kernbegrippen zijn daarbij bevorderen zelfredzaamheid en participatie. Er bestaat een relatie met de programma's 2: "Actief in Epe" (welzijnsvoorzieningen), 8: "Weer aan het werk" (bevordering arbeidsparticipatie) en 9: Leefbaar en veilig (leefbaarheid).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Bevorderen van een zelfstandige leefwijze voor mensen met een beperking

Bevorderen van de inburgering van nieuwkomers

Verhogen van de gezondheid van de inwoners
--

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijke Zorg		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff/J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1. Uitwerken uitvoeringsprogramma ketenaanpak huiselijk geweld 2008-2011		X	X		
2. Uitwerken van het uitvoeringsprogramma Wet Inburgering		X	X	X	X
3. Uitwerken van het uitvoeringsprogramma gezondheidsbeleid 2008-2011		X	X		
4. Uitwerken Beleidsplan WMO 2009-2012		X	X	X	
Collegeprogramma 2006-2010:					
5. Opstellen beleidsnota integraal ouderenbeleid met uitvoeringsprogramma					
6. Uitvoeren van uitvoeringsprogramma integraal ouderenbeleid		X	X	X	X
Toelichting 2010					
1. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.					
2. Het streven is 39 duale inburgeringstrajecten te realiseren.					
3. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.					
4. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt..					
5. Is gerealiseerd. Binnen het ouderenbeleid is aandacht voor vergroten van maatschappelijke participatie (1), vergroten zelfredzaamheid in een passende en veilige woon- en leefomgeving (2) en vergroten rendement maatschappelijke ondersteuning (3).					
6. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.					

Wonen, zorg, welzijn		<i>Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
1. Behoefte aan en mogelijkheden van woonzorgzones en woonvormen voor ouderen en gehandicapten bepalen		X			
2. (Aanzet tot) Realiseren van woonzorgzones		X	X	X	
3. (Aanzet tot) Realiseren van een aantal woonvormen voor ouderen en gehandicapten		X	X	X	
4. (Aanzet tot) Realiseren van een verpleeghuisvoorziening in de gemeente		X	X		
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Met de resultaten van de dorpsvisies en de Regiomonitor wordt eind 2009/begin 2010 een rapportage opgesteld.					
2. Is gerealiseerd.					
3. Is gerealiseerd.					
4. Is gerealiseerd. Partijen werken aan de concrete realisatie van de verpleeghuisplaatsen bij de zorgcentra De Boskamp en de Klarbeek.					

Wat mag dat kosten?

<i>Bedragen * € 1.000</i>		<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
		<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Lasten bestaand beleid		6.743	7.697	7.617	7.611	7.607	7.607
Lasten nieuw beleid				26	26	0	0
Lasten totaal		6.743	7.697	7.643	7.637	7.607	7.607
Baten bestaand beleid		844	1.122	962	962	962	962
Baten nieuw beleid				0	0	0	0
Baten totaal		844	1.122	962	962	962	962
Saldo		5.899	6.575	6.681	6.675	6.645	6.645

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

<i>Bedragen * € 1.000</i>		<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>Lasten</i>					
<i>Meerjarenramingen:</i>					
Contactpunt ex-gedetineerden		26	26		
<i>Meerjareninvesteringsplan:</i>					
<i>Invest. bedrag:</i>					
Totale lasten		26	26	0	0
<i>Baten</i>					
<i>Meerjarenramingen:</i>					
Totale baten		0	0	0	0

Programma 4 Ruimte en wonen

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen ruimtelijke ordening, grond- en woningexploitatie, bouw- en woningtoezicht en volkshuisvesting. Het onderdeel bouw- en woningtoezicht heeft een uitvoerend karakter. De activiteiten voor woningexploitatie zijn erg beperkt.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Bevorderen van een diversiteit aan woonaanbod om de leefbaarheid in de dorpen op peil te houden

Bevorderen van voldoende aanbod van betaalbare en goedkope woningen in koop- en huursector voor jong en oud

Behouden van het in de gemeente aanwezige cultuur- en natuurhistorisch erfgoed

Beheerste en duurzame ontwikkeling van het buitengebied met behoud van de landschappelijke waarden en met behoud van het primaat van de landbouw

Wat gaan we daarvoor doen?

Structuurplannen/-visies		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1.	Participeren in uitvoering uitvoeringsprogramma Wisselse Poort	X	X	X	X
2.	Uitvoering ISV-2 (2005-2010)	X			
3.	Opstellen intergemeentelijk Landschapsontwikkelingsplan (LOP).	X			
4.	Uitwerken van het uitvoeringsprogramma LOP	X	X	X	X
5.	Uitwerken uitvoeringsprogramma structuurvisie Vaassen-Centrum	X	X	X	X
6.	Opstellen van de structuurvisie Epe-Centrum	X			
7.	Uitwerken uitvoeringsprogramma structuurvisie Epe-Centrum	X	X	X	X
8.	Opstellen gebiedsvisies groene wieden	X			
Toelichting 2010					
1. In 2009 is het integrale uitvoeringsprogramma Wisselse Poort (gebied tussen Epe en Vaassen) vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma loopt tot 2018 en omvat de uitvoering van projecten op het gebied van natuur en landschap, landbouw, water, economie en functieverandering en cultuurhistorie. Enkele projecten zijn: landbouwonwikkelingsgebied, landgoederen, landschapsontwikkelingsplan, groene wieden.					
2. Uitwerking van het uitvoeringsprogramma vindt plaats.					
3. Begin 2010 wordt het Intergemeentelijk Landschapsontwikkelingsplan aan de raad ter vaststelling aangeboden. Voor het hieraan verbonden uitvoeringsprogramma stelt de provincie de komende vier jaar gelden beschikbaar, waarbij Epe ook aan cofinanciering dient bij te dragen.					
4. De uitwerking van het uitvoeringsprogramma start.					
5. De uitwerking van het uitvoeringsprogramma is gestart en vindt plaats in overleg met externe partijen.					
6. Eind 2009/begin 2010 wordt de structuurvisie ter besluitvorming voorgelegd.					
7. Na vaststelling van de structuurvisie start de uitwerking in overleg met externe partijen.					
8. Eind 2009/begin 2010 worden de twee gebiedsvisies (Heerde/Epe, Epe/Vaassen) ter besluitvorming voorgelegd. In deze gebiedsvisies worden de zones landschapsversterking nader uitgewerkt.					

Bestemmingsplannen (buitengebied)		<i>Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1.	Opstellen bestemmingsplan Buitengebied, 8 ^e p.h., agrarische bedrijven (intensieve veehouderij).	X	X		
2.	Opstellen bestemmingsplan Landbouw Ontwikkelingsgebied Beemte Vaassen	X	X		
3.	Opstellen bestemmingsplan Buitengebied.	X			
4.	Opstellen van bestemmingsplannen nieuwe landgoederen	X	X		
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Ontwerp bestemmingsplan wordt medio 2010 ter visie gelegd. 2. Ontwerp bestemmingsplan medio wordt medio 2010 ter visie gelegd. 3. De uitwerking van het heroverwegingsbesluit provincie augustus 2009 vindt plaats. In het voorjaar wordt het ontwerp bestemmingsplan ter visie gelegd. 4. Voor 5 nieuwe landgoederen wordt gestart met het opstellen van bestemmingsplannen en in 2010/2011 ter vaststelling voorgelegd aan de raad.					

Bestemmingsplannen (industriegebied, bedrijven)		<i>Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1.	Ontwikkeling bedrijfsterrein Eekterveld	X	X		
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Het bestemmingsplan wordt naar verwachting na de zomervakantie 2010 ter besluitvorming voorgelegd.					

Bestemmingsplannen (woonkernen)		<i>Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1.	Ontwikkeling inbreidingsplannen met woningbouw	X	X	X	X
<i>Toelichting 2010</i>					
1. De woonvisie wordt verder uitgevoerd. Woningbouwlocaties die niet in de Woonvisie zijn voorzien, worden beoordeeld op basis van de beleidsregel "Woningbouw buiten de Woonvisie Epe 2005-2015". Inbreidingsplannen voor o.a. woonzorgcentra Klaarbeek en Boskamp zijn voorzien.					

Woningbouwprogrammering		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
Collegeprogramma 2006-2010:					
1. Uitwerken van het uitvoeringsprogramma woonvisie		X	X	X	X
2. Evalueren en actualiseren van het woningtoewijzingsbeleid					
3. Inventariseren van bouwplekken in buitengebied binnen uit te werken zones landschapsversterking (uitwerking provinciaal streekplan).					
Toelichting 2010					
1. De uitwerking vindt plaats.					
2. Is gerealiseerd.					
3. Is gerealiseerd.					

Ruimte overig		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1. Uitwerken uitvoeringsprogramma van de implementatie van de nieuwe Wro		X			
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
2. Opstellen beleidskader voor archeologische/ cultuurhistorische waarden met uitwerkingsprogramma		X			
3. Uitwerken van het uitvoeringsprogramma		X	X	X	X
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Het uitvoeringsprogramma implementatie nieuwe WRO wordt uitgevoerd.					
2. Begin 2010 wordt het cultuurhistorisch beleidskader met uitvoeringsprogramma aan de raad ter vaststelling aangeboden.					
3. De uitvoering van de verschillende projecten vindt plaats in de periode 2010 – 2013.					

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	5.333	10.498	10.800	10.800	10.800	10.800
Lasten nieuw beleid			8	21	0	52
Lasten totaal	5.333	10.498	10.808	10.821	10.800	10.852
Baten bestaand beleid	5.213	8.862	8.902	9.002	9.032	8.930
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	5.213	8.862	8.902	9.002	9.032	8.930
Saldo	120	1.636	1.906	1.819	1.768	1.922

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Lasten

Meerjarenramingen:

Storting in voorziening Groot onderhoud gem. gebouwen
m.b.t. gemeentelijke woningen
Goedkope woningbouw particulier opdrachtgeverschap
(dekking uit reserve volkshuisvesting / middelen SGW)

Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

8
1
20

Meerjareninvesteringsplan:

Herinrichting/structuurvisie Dorpscentra Vaassen en Epe 2010
(dekking uit reserve volkshuisvesting / middelen SGW)
Herinrichting/structuurvisie Dorpscentra Vaassen en Epe 2011
(dekking uit reserve volkshuisvesting / middelen SGW)
Herinrichting/structuurvisie Dorpscentra Vaassen en Epe 2013

Invest. bedrag:

580			
100			
986			52
8	21	0	52

Totale lasten

Baten

Meerjarenramingen:

Totale baten

0 0 0 0

Programma 5 Epe op orde

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen betreffende het beheer en onderhoud van dat deel van de openbare ruimte dat kan worden beschreven als de bovengrondse infrastructuur en toebehoren. Het gaat dan om de zorg dat de wegen en pleinen, woonstraten en –erven hun functie adequaat kunnen blijven vervullen.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Bevorderen van een leefomgeving (openbare ruimte) die schoon en heel is
Vergroten van de verkeersveiligheid in de kernen en het buitengebied
Stimuleren van het gebruik van openbaar vervoer
In stand houden van een goed onderhouden wegenstelsel

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeer en vervoer	Portefeuillehouder R. de Vries/J.N. van Nuijs			
Activiteiten:	Uitvoering in:			
	2010	2011	2012	2013
1. Bijdrage leveren aan realiseren Veluwelijn (Apeldoorn-Zwolle)	X			
2. Inrichten van duurzaam veilige gebieden	X			
3. Uitwerken van het uitvoeringsprogramma parkeerbeleid	X	X	X	X
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>				
4. Uitvoeren haalbaarheidsonderzoek ontsluitingsweg bedrijventerrein Kweekweg in noordelijke richting				
5. Opstellen verkeer en vervoersplan met uitvoeringsprogramma				
6. Uitwerken van het uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer	X	X	X	X
<i>Toelichting 2010</i>				
1. Van de 4 haltelocaties zijn er 3 gerealiseerd. De laatste wordt gerealiseerd in combinatie met bouwplan “de Klaarbeek”.				
2. De uitvoering van de volgende wijkverkeersplannen vindt plaats: Epe Noordwest, Vaassen West, Buitengebied Emst en Oene Centrum. Twee wijkverkeersplannen worden voorbereid: Rest bebouwde kom Epe en Rest bebouwde kom Vaassen. De voorbereiding van de evaluatie van twee wijkverkeersplannen (o.a. Hoge Weerd) vindt plaats.				
3. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.				
4. Is gerealiseerd.				
5. Is gerealiseerd.				
6. De uitwerking start in 2010.				

Openbare ruimte	Portefeuillehouder H.J. Berkhoff			
Activiteiten:	Uitvoering in:			
	2010	2011	2012	2013
1. Opstellen deel 2 van het bomenbeleidsplan.	X			
2. Uitwerken uitvoeringsprogramma bomenbeleidsplan	X	X	X	
3. Actualiseren groenstructuurplan met uitvoeringsprogramma	X			
4. Uitwerken uitvoeringsprogramma groenstructuurplan	X	X	X	
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>				
5. Aanpassen huisnummering in buitengebied overeenkomstig buurgemeenten				

Toelichting 2010

1. Begin 2010 wordt het beleidsplan ter besluitvorming voorgelegd. In dit tweede deel worden de hoofdstructuren van de boombeplanting en monumentale en waarde volle bomen in de gemeente vastgesteld en wordt een aanzet gegeven voor het uitvoeringsplan voor de komende jaren.
2. Na vaststelling van het plan begin 2010, start de uitwerking van het uitvoeringsprogramma.
3. Het geactualiseerde groenstructuurplan wordt begin 2010 ter besluitvorming voorgelegd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de resultaten van de interactieve bijeenkomsten met burgers.
4. Na vaststelling van het plan begin 2010, start de uitwerking van het uitvoeringsprogramma.
5. Is gerealiseerd.

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i> 2008	<i>Begroting</i> 2009	<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013
Lasten bestaand beleid	7.552	6.681	6.540	6.496	6.525	6.548
Lasten nieuw beleid			75	52	54	56
Lasten totaal	7.552	6.681	6.615	6.548	6.579	6.604
Baten bestaand beleid	1.358	946	798	798	798	798
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	1.358	946	798	798	798	798
Saldo	6.194	5.735	5.817	5.750	5.781	5.806

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

LastenMeerjarenramingen:

GVVP Verkeer- en vervoerplan (uitvoeringsplan)

<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

25 p.m. p.m. p.m.

Meerjareninvesteringsplan:Invest. bedrag:

ISV; Startprogramma "Duurzaam veilig"

238 21 21 21 21

Realisatie Veluwelijn (dekking uit reserve Co-financiering)

147

Realisatie Veluwelijn (fase 2)

198 18 18 18 18

Reconstructie Kerkhofweg

105 9 9 9 9

Verbreden Smallertsweg Emst (dekking uit eenmalige middelen)

76

Oplossen parkeerproblematiek in de diverse kernen 2010

25 2 2 2 2

Oplossen parkeerproblematiek in de diverse kernen 2011

25 2 2 2

Oplossen parkeerproblematiek in de diverse kernen 2012

26 2 2

Oplossen parkeerproblematiek in de diverse kernen 2013

26 2

Inrichten begraafplaats Emst *)

459

Bestemmingsplan begraafplaats Emst *)

83

*) De kapitaallasten van deze investeringen zijn (nog) niet geraamd. Gebruikelijk is dat deze lasten in het jaar volgend op de investering worden geraamd en dan verwerkt worden in de tarieven. Voorbeeld: in de tariefstelling voor de begroting 2010 worden de kapitaallasten van de in 2009 uitgevoerde investeringen verwerkt.

Totale lasten

75 52 54 56

Baten**Totale baten**

0 0 0 0

Programma 6 Duurzaamheid

Omschrijving programma

Het programma omvat de zorg voor het milieu. De belangrijkste onderwerpen uit het programma zijn milieu, afvalverwijdering en de afvoer van (overtollig) regenwater en afvalwater.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Bijdrage leveren aan een duurzame ontwikkeling van de leefomgeving voor nu en toekomstige generaties
--

Verbeteren van de milieukwaliteit van de leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Milieubeleid algemeen	Portefeuillehouder H.J. Berkhoff			
Activiteiten:	Uitvoering in:			
	2010	2011	2012	2013
1. Uitwerken van uitvoeringsprogramma milieubeleidsplan	X	X	X	
2. Uitvoeren duurzaamheidsbeleid	X	X	X	X
3. Opstellen waterplan met uitvoeringsprogramma	X			
4. Uitwerken uitvoeringsprogramma waterplan	X	X	X	X
Toelichting 2010				
1. De uitwerking van het uitvoeringsprogramma vindt plaats.				
2. Het duurzaamheidsbeleid, inclusief de financiering, wordt begin 2010 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Hierin zijn ook de resultaten van de subsidieaanvraag inzake de SLOK-regeling (subsidie lokale overheden klimaatbeleid) meegenomen. De uitvoering start in 2010.				
3. Het plan geeft de taken en ambities weer op het gebied van (afval) waterbeheer van waterschap, provincie en gemeente en de onderlinge samenwerking.				
4. Na vaststelling van het waterplan start de uitwerking van het uitvoeringsprogramma.				

Afvalinzameling en -verwerking	Portefeuillehouder H.J. Berkhoff			
Activiteiten:	Uitvoering in:			
	2010	2011	2012	2013
1. Opstellen programma "Afval 2030" met plan van aanpak.	X			
Collegeprogramma 2006-2010:				
2. Verruimen openingstijden milieustraat				
3. Realiseren van samenwerkingsverbanden inzake milieustraat				
4. Kiezen voor een afstemmingsvariant tarieven afvalverwerking				
5. Besluit nemen over invoeren Diftar				
6. Stimuleren projecten om zwerfvuil tegen te gaan	X			
7. Stimuleren van zelfcomposter	X			
Toelichting 2010				
1. Binnen de Regio Stedendriehoek is het programma "Afval 2030" opgesteld met als doel om de hoeveelheid restafval terug te dringen. Op regioniveau zijn met Circulus afspraken gemaakt over het programma. Het programma is in 2009 gepresenteerd aan de gemeenteraden. Het programma met een lokaal plan van aanpak wordt ter besluitvorming aangeboden.				
2. Is gerealiseerd.				
3. Is gerealiseerd.				
4. Is gerealiseerd. Besluit is om onderwerp op te nemen in het programma "Afval 2030".				
5. Is gerealiseerd. Besluit is om onderwerp op te nemen in het programma "Afval 2030".				
6. Vormt onderdeel van het Impulsprogramma van Senter Novem uitgevoerd in 2009/2010.				
7. Er loopt een regionaal onderzoek naar zelfcomposter. Resultaten afwachten en meenemen in afvalbeleidsplan.				

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	6.472	5.424	5.816	5.816	5.816	5.816
Lasten nieuw beleid			-11	-35	-35	-35
Lasten totaal	6.472	5.424	5.805	5.781	5.781	5.781
Baten bestaand beleid	6.633	5.120	5.140	5.140	5.140	5.140
Baten nieuw beleid			-35	-35	-35	-35
Baten totaal	6.633	5.120	5.105	5.105	5.105	5.105
Saldo	-161	304	700	676	676	676

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Lasten

Meerjarenramingen:

Vervanging bodeminformatie systeem

Inzameling Kunststoffen

Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

24

-35 -35 -35 -35

Meerjareninvesteringsplan:

Invest.
bedrag:

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2010 *)

1.350

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2011 *)

1.351

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2012 *)

1.341

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2013 *)

1.244

Bergbezinkbassin/extra afkoppelen bouwkundig deel (2013) *)

1.230

Bergbezinkbassin/extra afkoppelen elektro-/mechanisch deel (2013) *)

308

*) De kapitaallasten van deze investeringen zijn (nog) niet geraamd. Gebruikelijk is dat deze lasten in het jaar volgend op de investering worden geraamd en dan worden verwerkt in de tarieven. Voorbeeld: in de tariefstelling voor de begroting 2010 worden de kapitaallasten van de in 2009 uitgevoerde investeringen verwerkt. Voor een specificatie van de investeringen wordt verwezen naar bijlage 12.

Totale lasten

-11 -35 -35 -35

Baten

Meerjarenramingen:

Inzameling kunststoffen mutatie in afvalstoffenheffing

-35 -35 -35 -35

Totale baten

-35 -35 -35 -35

Programma 7 Bedrijvigheid

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen lokale economie (waaronder werkgelegenheid, bedrijfs-terreinen), agrarische aangelegenheden, recreatie en toerisme. De gemeentelijke rol is voorwaarden-scheppend (vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, goede ontsluiting en bereikbaarheid, goed beheer van de openbare ruimte) en faciliterend (informatievoorziening, dienstverlening). Er bestaat een relatie met programma 4: "Ruimte en wonen" (economische aspecten in planontwikkeling en bestemmingsplannen).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Behouden en verder uitbouwen van sterk vertegenwoordigende beroepssectoren (onder meer industrie, zorg en dienstverlening, recreatie en toerisme, detailhandel)

Vergroten van de aantrekkelijkheid van de gemeente Epe op het terrein van recreatie en toerisme

Wat gaan we daarvoor doen?

Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder: R. de Vries			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1. Aanleggen/verbeteren recreatieve fietspaden		X	X	X	
2. Uitwerken RGV-plannen naar verdere verzelfstandiging		X			
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
3. Uitwerken van het uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme		X	X	X	
<i>Toelichting 2010</i>					
1. De Recreatie Gemeenschap Veluwe werkt aan de verbetering van de recreatieve fietspaden in het bosgebied rondom Gortel (langs Hanendorperweg en Gortelseweg/Vierhouterweg) en in het gebied Dellenweg-Zuidweg (kernEpe). 2. De RGV werkt plannen uit. In het kader van de ontvlechting van de RGV fietspaden b.v. zal het beheer van de recreatieve fietspaden van de RGV, naar verwachting per 1-1-2010, overgedragen worden aan de gemeente. Dit is inclusief een bedrag ten bate van beheer en onderhoud (reconstructie) van de betreffende fietspaden. 3. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.					

Lokale economie		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
1. Opstellen startnotitie over visieontwikkeling bedrijven en bedrijventerreinen					
2. Twee ISV-projecten "uitplaatsing bedrijven" realiseren		X			
3. Sluiten van een overeenkomst over de verplaatsing van het dierenpark met de provincie, waterschap en initiatiefnemer		X			
4. Opstellen notitie Vrijkomende Agrarische Bebouwing					
5. Opstellen beleidsvisie detailhandel					
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Is gerealiseerd. 2. Het betreft de verplaatsing van de bedrijven GGM te Emst en Buitenhuis te Vaassen. Deze verplaatsingen maken deel uit van de woningbouwprogramma's Emst (GMM) en Vaassen-Pirk noord (Buitenhuis). 3. Nadat de overeenkomst is gesloten volgt het opstellen van het bestemmingsplan. 4. Is gerealiseerd. 5. Is gerealiseerd.					

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i> 2008	<i>Begroting</i> 2009	<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013
Lasten bestaand beleid	587	616	686	676	676	676
Lasten nieuw beleid			25	41	0	0
Lasten totaal	587	616	711	717	676	676
Baten bestaand beleid	63	41	73	73	73	73
Baten nieuw beleid			830	0	0	0
Baten totaal	63	41	903	73	73	73
Saldo	524	575	-192	644	603	603

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

	<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013
<i>Lasten</i>				
<u>Meerjarenramingen:</u>				
Apeldoornskanaal	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Uitvoeringsprogramma Economische Visie				
Stedendriehoek	25	41		
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>				
<i>Invest. bedrag:</i>				
Totale lasten	25	41	0	0
<i>Baten</i>				
<u>Meerjarenramingen:</u>				
Overdracht fietspaden RGV	830			
Totale baten	830	0	0	0

Programma 8 Weer aan het werk

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen die samenhangen met de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand. De uitvoeringspraktijk is neergelegd in verordeningen. Er bestaat een relatie met programma 3: "Zorg en opvang" (bevorderen zelfredzaamheid).

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Zoveel mogelijk beperken van de instroom in de uitkering (actief poortwachterschap)

Bevorderen van de uitstroom van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt

Verminderen van de schuldenproblematiek van Eper inwoners

Verminderen van armoede bij ouderen en gezinnen met een minimum-inkomen

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitstroombevordering/ reïntegratie arbeidsmarkt		Portefeuillehouder J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
1. Opstellen trajectplannen voor uitkeringsgerechtigden in de B-stroom (zonder perspectief op betaalde arbeid) ter voorkoming van sociaal isolement		X	X	X	X
2. Verhogen uitstroompercentage		X	X	X	X
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Voor uitkeringsgerechtigden die niet direct perspectief hebben op betaalde arbeid zal een trajectplan opgesteld worden met als uiteindelijk doel betaald werk. In 2010 is het doel 8 participatiebanen te realiseren. Begeleiding wordt verzorgd door de casemanagers van de gemeente Apeldoorn.					
2. Om het huidige uitstroompercentage van ruim 8% te verhogen zal extra ingezet worden op voornamelijk kleinschalige lokale projecten naast de reeds bestaande trajecten die via aanbesteding zijn ingekocht met de gemeente Apeldoorn. Door het instellen van het participatiefonds ingaande 2009 zal onder andere meer maatwerk geleverd kunnen worden. Dit kan een gunstig effect hebben op de uitstroombevordering. De huidige economische crisis beïnvloedt dit en leidt tot een toename van de instroom en een afname van de uitstroom vanwege een lager aantal vacatures.					

Beleid inkomen		Portefeuillehouder J.N. van Nuijs			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1. Jaarlijkse rapportage leveren over de uitvoering Wet Werk en Bijstand (WWB)		X	X	X	X
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
2. Optimaal benutten budget bijzondere bijstand		X	X		
3. Gemeentelijke bemiddeling en financiering bij problematische schulden die niet via het wettelijke traject gesaneerd kunnen worden		X	X	X	X

Toelichting 2010

1. De rapportage geeft aan hoe de uitvoering van de WWB overeenkomstig het gemeentelijk beleid plaatsvindt.
2. Is gerealiseerd. Fasegewijs wordt in de periode 2008-2011 het huisbezoekproject bijzondere bijstand voor burgers tussen de 65 en 75 jaar uitgevoerd. Ook zijn middelen ingezet voor het Schoolfonds en de Meedoen regeling om leden van minimahuishoudens te ondersteunen in de kosten van participatie en onderwijs. Tot en met 2011 zijn middelen geraamd om deze projecten te kunnen uitvoeren.
3. Is gerealiseerd. Gemeentelijke bemiddeling bij problematische schulden is een reguliere taak. Financiering van schulden die niet binnen het wettelijk traject gesaneerd kunnen worden is niet mogelijk. Om schuldenproblematiek integraal en constructief aan te pakken is het MDT schuldhelpverlening actief. Dit MDT maakt onderdeel uit van de structuur Multidisciplinaire teams in het kader van leefbaar- en veiligheid. De gemeente heeft de rol van voorzitter en binnen het MDT participeren de Stadsbank Apeldoorn, Triada en Verian maatschappelijk werk.

Sociale werkvoorziening		<i>Portefeuillehouder J.N. van Nuijs</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1.	Implementeren van de gemoderniseerde Wet Sociale Werkvoorziening	X			

Toelichting 2010

1. De nieuwe wet wordt gefaseerd ingevoerd. Onderwerpen in 2010 zijn onder meer: het ontwikkelen van een nieuw wachtlijstbeheer en het maken van prestatieafspraken met de Felua.

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie 2008</i>	<i>Begroting 2009</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Begroting 2011</i>	<i>Begroting 2012</i>	<i>Begroting 2013</i>
Lasten bestaand beleid	13.823	12.826	12.571	12.571	12.571	12.571
Lasten nieuw beleid			0	0	0	0
Lasten totaal	13.823	12.826	12.571	12.571	12.571	12.571
Baten bestaand beleid	11.717	10.413	10.385	10.385	10.385	10.385
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	11.717	10.413	10.385	10.385	10.385	10.385
Saldo	2.106	2.413	2.186	2.186	2.186	2.186

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

	<i>Begroting 2010</i>	<i>Begroting 2011</i>	<i>Begroting 2012</i>	<i>Begroting 2013</i>
--	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

*Lasten*Meerjarenramingen:Meerjareninvesteringsplan:*Invest. bedrag:***Totale lasten**

0	0	0	0
---	---	---	---

*Baten*Meerjarenramingen:**Totale baten**

0	0	0	0
---	---	---	---

Programma 9 Leefbaar en veilig

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen brandweer, politie, criminaliteit en overlast, leefbare en veilige leefomgeving. Het programma geeft invulling aan de brede begrippen van leefbaar en veiligheid. Het onderwerp integrale veiligheid valt ook onder dit programma. Er bestaat een relatie met de programma's 1 (Opgroeien in Epe), 2 (Actief in Epe), 3 (Zorg en Opvang) en 5 (Epe op orde). Daar vindt de uitvoering plaats van de diverse leefbaarheids- en veiligheidsaspecten.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Bevorderen van een veilige woon- en leefomgeving
Bevorderen van bijdragen van bewoners aan de leefbaarheid in de kernen en wijken
Bevorderen van een goede, geëfende organisatie die snel en adequaat kan optreden bij een ramp

Wat gaan we daarvoor doen?

Veiligheid		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs/M. van Lente/ R. de Vries/H.J. Berkhoff			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1.	Kwaliteitsbevordering basisbrandweezorg	X	X	X	X
2.	Regionaliseren van de brandweerorganisatie	X			
3.	Oefenen van de ambtelijke organisatie in het optreden bij een ramp	X	X	X	X
4.	Implementeren van nieuwe taken op het gebied van openbare orde en veiligheid	X			
5.	Uitwerken uitvoeringsprogramma integrale veiligheid	X	X	X	X
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
6.	Jaarlijks afspraken maken met de politie over en inzet op gemeentelijke speerpunten	X	X	X	X
7.	Programma jeugd en veiligheid opnemen in beleidsnota Integraal Jeugdbeleid				
8.	Inzetten van welzijns- en zorgvoorzieningen via (subsidie)afspraken en/of convenanten met maatschappelijke organisaties en burgers	X	X	X	
9.	Met bewoners een integraal veiligheidsplan opzetten				
10.	Keurmerken "veilig wonen" en "veilig ondernemen" opnemen in elke overeenkomst tussen gemeente en projectontwikkelaar				

Toelichting 2010

1. De ingezette koers van twee maal per jaar realistisch trainen wordt gecontinueerd. De beide natuurbrandbestrijdingsvoertuigen worden in 2010 afgeleverd. Voor de verbouw van de kazerne wordt de procedure voor wijziging bestemmingsplan uitgevoerd en de opdracht tot verbouw wordt verleend. (verwachte realisatie verbouw 2011).
2. De invoering van de Wet op de Veiligheidsregio's leidt tot onder meer de regionalisering van de brandweer. De gevolgen van besluitvorming in 2009 hieromtrent worden verder uitgewerkt.
3. Er wordt een meerjarenoefenplan opgesteld dat gelijk op zal gaan met het meerjarenoefenbeleidsplan van de veiligheidsregio conform de eisen van de Wet op de Veiligheidsregio. De uitvoering vindt plaats.
4. Er komen met name uitbreidingen van de bevoegdheden van de burgemeester m.b.t. handhaving openbare orde en veiligheid. Voorbeelden hiervan zijn de voorgestelde bevoegdheden voor jeugd en veiligheid; de strafbeschikking voor overlast in de openbare ruimte; het langdurig verblijfsverbod al dan niet in combinatie met een meldingsplicht; sluitende aanpak jeugdoverlast. Interne protocollen en werkafspraken worden gemaakt. Informatie-uitwisseling, coördinatie en afstemming tussen het Veiligheidshuis-Centrum voor Jeugd en Gezin-MDT structuur (convenant leefbaarheid en veiligheid) wordt gerealiseerd.
5. Na vaststelling van het integraal veiligheidsbeleid vindt de uitwerking van het uitvoeringsprogramma plaats.
6. Is gerealiseerd. Jaarlijks maken politie en gemeente afspraken over gemeentelijke speerpunten.
7. Is gerealiseerd. Binnen het integraal jeugdbeleid wordt gewerkt aan het effect 'Bestrijden jeugdcriminaliteit' met aandacht voor o.a. activiteiten gericht op preventie, repressie en nazorg bij criminineel gedrag.
8. Is gerealiseerd.
9. Is gerealiseerd.
10. Is gerealiseerd.

Leefbaarheid		<i>Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs/H.J. Berkhoff</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1. Uitwerken uitvoeringsprogramma's behorende bij de dorpsvisies.		X	X	X	X
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
2. Uitwerken samenwerkingsstructuur leefbaarheid: wijk-/buurtgericht werken, ketenbenadering					
3. Opstellen en invoeren (subsidie)methodiek voor initiatieven van burgers gericht op het bevorderen van leefbaarheid in de wijk					
4. Opstellen visie per dorp met een uitvoeringsprogramma in samenwerking met de bevolking					
<i>Toelichting 2010:</i>					
1. Na de vaststelling van de dorpsvisies start de uitwerking van de uitvoeringsprogramma's.					
2. Is gerealiseerd. De samenwerkingsstructuur functioneert op basis van een met maatschappelijke partners gesloten convenant.					
3. Is gerealiseerd.					
4. De dorpsvisies zijn eind 2009 vastgesteld.					

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie 2008</i>	<i>Begroting 2009</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Begroting 2011</i>	<i>Begroting 2012</i>	<i>Begroting 2013</i>
Lasten bestaand beleid	1.587	1.765	1.823	1.823	1.823	1.823
Lasten nieuw beleid			112	112	112	127
Lasten totaal	1.587	1.765	1.935	1.935	1.935	1.950
Baten bestaand beleid	39	33	22	22	22	22
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	39	33	22	22	22	22
Saldo	1.548	1.732	1.913	1.913	1.913	1.928

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Lasten

Meerjarenramingen:

Invoering Wet op de Veiligheidsregio's

Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

p.m. p.m. p.m. p.m.

Meerjareninvesteringsplan:

Invest. bedrag:

Vervanging ademluchttoestellen	111	17	17	17	17
Brandweerkazerne post Epe	852	77	77	77	77
Dienstauto 892	31	7	7	7	7
Pagers P2000 in 2010 (dekking uit reserve/ eenmalige middelen)	11				
Pagers P2000 in 2013 (dekking uit reserve/ eenmalige middelen)	11				
Portofoons C2000 (dekking uit reserve/ eenmalige middelen)	52				
Brandweer Command & Control system 2010	22	11	11	11	11
Brandweer Command & Control system 2013	51				15

Totale lasten

112 112 112 127

Baten

Meerjarenramingen:

Totale baten

0 0 0 0

Programma 10 Toezicht en handhaving

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen vergunningverlening, controle op uitvoering en handhaving van wet- en regelgeving en de algemene plaatselijke verordening.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Versterken van handhaving en toezicht

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergunningverlening/handhaving		Portefeuillehouder: M. van Lente/R. de Vries			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1.	Invoeren Omgevingsvergunning (WABO)	X			
2.	Uitwerken programma aanpak permanente bewoning recreatieobjecten	X	X	X	X
3.	Uitwerken samenwerking vergunningverlening en handhaving	X	X		
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
4.	Vaststellen nieuw handhavingsbeleid				
5.	Inzetten van geadviseerde handhavingcapaciteit (K+V 2005)				
6.	Snel en zorgvuldig handelen via de Publiekswinkel				
7.	Monitoren vergunningverlening en handhaving				
8.	Opstellen notitie "Aanpak illegaal gebruik gemeentegronen"				
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Het wettelijk noodzakelijke is per 1 januari 2010 gerealiseerd.					
2. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt.					
3. Het betreft de uitwerking van het onderwerp "Omgevingsdiensten". De provincie Gelderland laat de uitwerking plaatsvinden via de "Gelderse Maat". Voor de gemeente Epe betekent dit samenwerking op het niveau van de Regio Stedendriehoek. De uitwerking vindt mede plaats op basis van kabinetsbeslissingen.					
4. Is gerealiseerd.					
5. Is gerealiseerd. Het betreft de periode 2007-2010. Jaarlijks wordt een handhavingsuitvoeringsprogramma opgesteld.					
6. Is gerealiseerd. Verdere optimalisatie is een continue proces.					
7. Is gerealiseerd. De monitoring wordt meegenomen in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.					
8. De notitie zal eind 2009 afgerond worden.					

Bestuurlijke boete		Portefeuillehouder: R. de Vries			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
1.	Onderzoek naar invoeren "bestuurlijke boete"				
2.	Besluit nemen over invoeren "bestuurlijke boete"				
<i>Toelichting 2010</i>					
1. Is gerealiseerd.					
2. Beslissing bestuurlijke boete/bestuurlijke strafbeschikking vindt eind 2009 plaats.					

Wat mag dat kosten?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	<i>Realisatie 2008</i>	<i>Begroting 2009</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Begroting 2011</i>	<i>Begroting 2012</i>	<i>Begroting 2013</i>
Lasten bestaand beleid	1.413	1.588	1.706	1.706	1.706	1.706
Lasten nieuw beleid			100	0	0	0
Lasten totaal	1.413	1.588	1.806	1.706	1.706	1.706
Baten bestaand beleid	95	58	84	84	84	84
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	95	58	84	84	84	84
Saldo	1.318	1.530	1.722	1.622	1.622	1.622

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

<i>Bedragen * € 1.000</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Begroting 2011</i>	<i>Begroting 2012</i>	<i>Begroting 2013</i>
<i>Lasten</i>				
<u>Meerjarenramingen:</u>				
Handhaven permanente bewoning recreatiewoningen		100		
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>				
<i>Invest. bedrag:</i>				
Totale lasten	100	0	0	0
<i>Baten</i>				
<u>Meerjarenramingen:</u>				
Totale baten	0	0	0	0

Programma 11 Organisatie en bedrijfsvoering

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen algemeen bestuur, personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, huisvesting, juridische zaken, communicatie en andere bedrijfsmiddelen zoals post, repro en facilitaire zaken.

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

Ontwikkelen van een klantgerichte organisatie die gericht is op een snelle, correcte en integere dienstverlening

Ontwikkelen van een op de samenleving gerichte organisatie die de dialoog aangaat met burgers en flexibel en slagvaardig inspeelt op ontwikkelingen en behoeftes

Ontwikkelen van een organisatie waarbij het resultaat voorop staat en alles draait om het willen bereiken van de afgesproken doelen met een efficiënte en rechtmatige inzet van middelen

Wat gaan we daarvoor doen?

Planning en control		Portefeuillehouder: M. van Lente/R. de Vries			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
1.	Ontwikkelen van de programmabegroting	X	X	X	X
2.	Uitvoeren jaarlijks onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van (delen van) programma's en paragrafen en van (onderdelen van) de organisatie-eenheden	X	X	X	X
Toelichting 2010					
1.	Uitwerken eenduidige doelen- en indicatorenset voor gebruik in de toekomstvisie, het sociale en ruimtelijk kader, perspectiefnota, de programmabegroting, de beleidsnota's zoals in 2008 aangegeven. Afstemmen op nieuw bestuursakkoord voor de periode 2011-2014.				
2.	De uitvoering van het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de doorlichting van de begroting.				

Gemeentelijk financieel beleid		Portefeuillehouder: R. de Vries/H.J. Berkhoff			
Activiteiten:		Uitvoering in:			
		2010	2011	2012	2013
Collegeprogramma 2006-2010:					
1.	Hanteren uitgangspunten voor solide financieel beleid	X	X	X	X
2.	Jaarlijks vaststellen WOZ-waarde	X	X	X	X
3.	Onderzoek uitvoeren naar differentiatie voor specifieke leges en rechten				
4.	Hondenbelasting omzetten naar een doelbelasting				
5.	Onderzoek naar omzetten van toeristenbelasting in een doelbelasting				

Toelichting 2010

1. De uitgangspunten zijn in het collegeprogramma 2006-2010 geformuleerd en toegepast bij de opstelling van de begroting 2010-2013.
2. Ieder jaar worden de nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. De WOZ-waarden moeten in concept gereed zijn voor 15 september het jaar voorafgaand aan de bekendmaking, dit in verband met het opstellen van de begroting. In ten minste 95% van de gevallen wordt de beschikking verzonden in februari van het belastingjaar.
3. Is gerealiseerd.
4. Is gerealiseerd. De investeringen van de voorzieningen ter bestrijding van hondenpoep zijn met ingang van 2007 in drie jaren gefaseerd ingevoerd. Ingaande 2010 is het buitengebied vrijgesteld en de hondenbelasting omgevormd tot een bestemmingsheffing.
5. Is gerealiseerd. Beleid t.a.v. toeristenbelasting blijft gehandhaafd. Huidig beleid heeft de kenmerken van een doelbelasting.

Burger en bestuur		<i>Portefeuillehouder:</i> <i>M. van Lente</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
1. Onderzoek uitvoeren naar methoden om de betrokkenheid van de burgers bij het bestuur te vergroten					
2. Kiezen van de toe te passen methode					
3. Actualiseren van de toekomstvisie		X			
Toelichting 2010					
1. Is gerealiseerd.					
2. Is gerealiseerd. Eind 2009 wordt de gemeenteraad geïnformeerd.					
3. De actualisatie vindt plaats op basis van de resultaten uit de dorpsvisies en een rapportage over de demografische ontwikkelingen en de consequenties daarvan voor onze gemeente. Besluitvorming vindt plaats door de nieuwe raad.					

Bestuurlijke projecten/reorganisaties (dienstverlening)		<i>Portefeuillehouder:</i> <i>M. van Lente</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1. Uitwerken van programma "Realisatie elektronische overheid"		X	X	X	X
2. Voldoen aan de archiefwet		X			
3. Opstellen bestuursakkoord 2010-2014.		X			
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
4. Verder invullen rol "regiegemeente"		X	X	X	
5. Doorontwikkelen organisatievorm "Publieksmodel"		X	X	X	X
6. Opzetten en invoeren project "Minder regels"					
Toelichting 2010					
1. De uitwerking van uitvoeringprogramma vindt plaats.					
2. Overbrengen van de archieven ouder dan 20 jaar naar de (nieuwe) archiefbewaarplaats. De archiefruimte onderbrengen in de archiefbewaarplaats.					
3. Na de gemeenteraadsverkiezingen 3 maart 2010 starten onderhandelingen om te komen tot een bestuursakkoord voor de periode 2010-2014.					
4. Er is een programma Regie opgesteld dat uitgewerkt wordt. Basis is de besluitvorming van eind 2008 hieromtrent.					
5. De doorontwikkeling vindt plaats in de ontwikkeling van het Klant Contactcentrum ofwel KCC.					
6. Verbonden met het project "Realisatie elektronische overheid".					

Regionale samenwerking		<i>Portefeuillehouder:</i> <i>M. van Lente</i>			
<i>Activiteiten:</i>		<i>Uitvoering in:</i>			
		<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1. Uitwerken standpunt regionale samenwerking		X	X	X	X
<i>Collegeprogramma 2006-2010:</i>					
2. Standpunt bepalen over samenwerkingsverbanden met omliggende gemeenten					

Toelichting 2010

1. De regionale samenwerkingsactiviteiten rond ruimtelijke ordening en wonen worden ondergebracht binnen de Regio Stedendriehoek. De uitwerking vindt plaats op basis van het resultaat van het overleg tussen de provincie, Triada Woondiensten, de Regio Noord Veluwe en de gemeente Epe in 2009.
2. Is gerealiseerd. Bij de Perspectiefnota 2008-2011 is besloten om de WGR-samenwerking in Regio Stedendriehoek volledig waar te willen maken.

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i> 2008	<i>Begroting</i> 2009	<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013
Lasten bestaand beleid	24.440	12.684	7.810	7.174	6.723	6.202
Lasten nieuw beleid			1.728	-154	-355	-326
Lasten totaal	24.440	12.684	9.538	7.020	6.368	5.876
Baten bestaand beleid	18.552	7.816	3.278	2.587	2.419	2.289
Baten nieuw beleid			1.563	229	0	0
Baten totaal	18.552	7.816	4.841	2.816	2.419	2.289
Saldo	5.888	4.868	4.697	4.204	3.949	3.587

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Lasten

Meerjarenramingen:

	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Overdracht fietspaden RGV: storting in reserve	830			
Mediation	10			
ICT; ontwikkeling, onderhoud en beheer	103	65	23	43
Storting (structureel) in voorziening Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen m.b.t. gemeentehuis	70	70	70	70
Storting (eenmalig) in voorziening Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen m.b.t. gemeentehuis	148	35		
Vorming van reserve Opvang gevolgen economische crisis (schuldhulpverlening)	100			
Vorming van reserve Co-financiering / Stimuleringsmaatregelen herstel economie	258			
Vorming van reserve Kunst in de Openbare Ruimte	15			
Vorming van reserve Structuurvisie dorpscentra Vaassen en Epe	580	100		
Achterwege laten van prijscompensatie conform rijksbeleid ingaande 2012			- 68	- 136
Achterwege laten van prijscompensatie: bezuiniging ingaande 2010	- 232	- 300	- 300	- 300
Inzet stelpost economische crisis	- 150	- 150	- 150	- 150
Inzet vergoeding overhead	- 77	- 77	- 77	- 77

Meerjareninvesteringsplan:

Invest. bedrag:

Bijdragen Co-financieringsprojecten en/of herstel economie	127				15
Onderhoud gemeentelijke gebouwen (gemeentehuis)	240				28
Computers t.b.v. raadsleden (dekking uit reserve)	42				
Bedrijfsmiddelen ICT 2010 (dekking uit reserve)	634	23	23	23	23
Bedrijfsmiddelen ICT 2011 (dekking uit reserve)	295				
Bedrijfsmiddelen ICT 2012 (dekking uit reserve)	108				
Bedrijfsmiddelen ICT 2013 (dekking uit reserve)	8				
Bedrijfsmiddelen openbare werken 2010	212	34	34	34	34
Bedrijfsmiddelen openbare werken 2011	213		34	34	34
Bedrijfsmiddelen openbare werken 2012	214			34	34
Bedrijfsmiddelen openbare werken 2013	215				34
Bedrijfsmiddelen ID (telefooncentrale/archiefkasten)	158	16	22	22	22
Totale lasten	1.728	- 154	- 355	- 326	

Bedragen * € 1.000

Baten

Meerjarenramingen:

Onttrekking aan *reserves (eenmalige middelen)* in verband met dekking van de uitgaven van:

- Samenvoegen werksoorten welzijnssector	<i>progr. 2.</i>	40		
- Projectbudget Kulturhus EGW	<i>progr. 2.</i>	35		
- Realisatie Kulturhus Oene	<i>progr. 2.</i>	225		
- Kunst in de Openbare Ruimte	<i>progr. 2.</i>	15		
- GVP - Verkeer- en vervoerplan	<i>progr. 5.</i>	25		
- Vervanging bodeminformatiesysteem	<i>progr. 6.</i>	24		
- Uitvoeringsprogramma Economische Visie Stedendriehoek	<i>progr. 7.</i>	25	41	
- Handhaving permanente bewoning recreatiewoningen	<i>progr. 10.</i>	100		
- ICT; ontwikkeling, onderhoud en beheer	<i>progr. 11.</i>	100	42	
- Stimuleringsmaatregelen Herstel economie en Co-financiering	<i>progr. 11.</i>	258		

Onttrekking *reserve Volkshuisvesting / middelen SGW* in verband met:

- Goedkope woningbouw part. opdrachtgeverschap	<i>progr. 4.</i>		20	
- Reserve structuurvisie dorpscentra	<i>progr. 11.</i>	580	100	

Onttrekking *reserve mediation* in verband met:

- Mediation	<i>progr. 11.</i>	10		
-------------	-------------------	----	--	--

Onttrekking *reserve co-financiering* in verband met:

- Contactpunt ex-gedetineerden	<i>progr. 3.</i>	26	26	
--------------------------------	------------------	----	----	--

Onttrekking *Algemene reserve* in verband met:

- Opvang gevolgen economische crisis schuldhelpverlening	<i>progr. 11.</i>	100		
--	-------------------	-----	--	--

Totale baten

1.563	229	0	0
--------------	------------	----------	----------

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en “onvoorzien”

Omschrijving

In het overzicht van algemene dekkingsmiddelen zijn opgenomen de baten die niet in de diverse programma's zijn opgenomen. Een aantal onderdelen is voorgeschreven door het BBV (artikel 8). De algemene dekkingsmiddelen kenmerken zich door hun vrije bestedingsdoel. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de onroerende-zaakbelastingen.

In dit hoofdstuk is eveneens het in de begroting opgenomen bedrag voor 'onvoorziene uitgaven' opgenomen.

In het overzicht zijn opgenomen:

- lokale heffingen
- algemene uitkering gemeentefonds
- dividend
- saldo van de financieringsfunctie
- overige algemene dekkingsmiddelen
- bedrag voor 'onvoorziene uitgaven'.

Overzicht

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Onderwerp						
Onroerende-zaakbelasting*	3.615	3.810	3.793	3.830	3.891	3.977
Hondenbelasting	151	175	96	96	96	96
Precariobelasting	36	72	50	50	50	50
Forensenbelasting	236	290	300	300	300	300
Toeristenbelasting	383	548	500	500	500	500
Algemene uitkering	26.247	27.200	27.801	27.291	26.722	26.655
Dividend uitkeringen	202	169	168	168	168	168
Saldo financieringsfunctie	131	-843	-406	-406	-406	-406
Overige alg. dekkingsmiddelen	2.485	2.428	1.542	1.524	1.524	1.524
Totaal	33.486	33.849	33.861	33.353	32.845	32.864
Onvoorziene uitgaven	0	50	70	70	70	70

* De autonome inkomstenstijging van deze belastingen zijn verwerkt op programma 11.

Lokale heffingen

De belastingopbrengsten in dit overzicht zijn bruto opgenomen, dat wil zeggen zonder rekening te houden met de kwijtschelding.

Voor een inhoudelijke toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Algemene uitkering

De Algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2009. Op basis van deze circulaire is een berekening gemaakt waaruit de volgende inkomsten blijken:

Bedragen in euro	Algemene uitkering autonoom	Budget WMO	Algemene uitkering totaal
2009	24.283.043	3.518.344	27.801.387
2010	23.773.005	3.518.344	27.291.349
2011	23.203.473	3.518.344	26.721.817
2012	23.136.484	3.518.344	26.654.828

De ontwikkelingen in de algemene uitkering zijn verwerkt in de programmabegroting 2010-2013. Voor een nadere uitwerking hiervan wordt verwezen naar de raadsbrief over de uitkomsten van de mei-circulaire 2009 (nr. 2009-53792). Deze stukken zijn opgenomen in de ter inzage liggende stukken.

Dividend

Dividend wordt ontvangen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en van Waterbedrijf Vitens.

Saldo financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie moet worden verstaan het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekeningcourant en (b) de ontvangen rente over de uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Dit betreft de rente over de eigen financieringsmiddelen vermeerderd met het saldo van de financieringsfunctie.

Onvoorzien

Dit bedrag is in de begroting beschikbaar voor uitgaven welke onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. De aanwending hiervan vindt plaats in het kader van de 1^e en 2^e voortgangsrapportage.

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i> 2008	<i>Begroting</i> 2009	<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013
Lasten bestaand beleid	244	1.148	360	360	360	360
Lasten nieuw beleid			0	0	0	0
Lasten totaal	244	1.148	360	360	360	360
Baten bestaand beleid	33.731	35.202	34.815	34.342	33.833	33.814
Baten nieuw beleid			0	0	165	165
Baten totaal	33.731	35.202	34.815	34.342	33.998	33.979
Saldo	-33.487	-34.054	-34.455	-33.982	-33.638	-33.619

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Lasten

Meerjarenramingen:

Meerjareninvesteringsplan:

Invest. bedrag:

Totale lasten

Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

0	0	0	0
---	---	---	---

Baten

Meerjarenramingen:

Teruggaaf behoedzaamheidreserve Algemene
uitkering gemeentefonds (50%)

		165	165
--	--	-----	-----

Totale baten

0	0	165	165
---	---	-----	-----

DEEL 2

PARAGRAFEN

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft tot doel inzicht te geven in het beleid en de uitvoering ten aanzien van de lokale heffingen. Het gaat hierbij om het beleid op het gebied van de tarieven, de lokale lastendruk en kwijtschelding.

De lokale heffingen worden onderverdeeld in twee categorieën: heffingen waarvan de besteding gebonden zijn en heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. Deze laatste worden algemene dekkingsmiddelen genoemd, een voorbeeld is de onroerende zaakbelasting (OZB). Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding specifiek gebonden is zijn de afvalstoffenheffing en brede rioolheffing.

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burger direct in de portemonnee. Hierin heeft de raad een normerende, sturende functie. De raad beslist over de lokale heffingen door het vaststellen van belastingverordeningen. Inzicht in het geheel van de lokale heffingen dient vooral de integrale afweging: wat worden de tarieven, hoe hoog is de lokale lastendruk, hoe ziet het kwijtscheldingsbeleid eruit?

In deze paragraaf worden beleidsmatige wijzigingen per belastingverordening – voor zover relevant – toegelicht. Redactionele en technische wijzigingen van de verordeningen worden in de afzonderlijke raadsvoorstellen toegelicht.

1.2 Beleidskaders

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en -regelingen;
- de nota lokale heffingen;
- het collegeakkoord 2006-2010;
- landelijke wet- en regelgeving (o.a. Gemeentewet);
- Raadsnotitie Woonlasten (23-11-2006).

Sinds 2009 is de gemeente Apeldoorn verantwoordelijk voor de uitvoering van alle belastingaangelegenheden. Uitzondering hierop vormt het vaststellen van het beleid.

1.3 Stand van zaken, ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

1.3.1 Algemeen tarievenbeleid

In het collegeakkoord is ten aanzien van de lasten voor burgers het volgende bepaald:

- voor de trendmatige verhoging van de belastingen is de inflatie maatgevend. Dit percentage bedraagt 0,5% voor 2010.
- Retributies (heffingen waar een individuele tegenprestatie van de overheid tegenover staat) zijn zoveel mogelijk 100% kostendekkend.

Voor zover van toepassing wordt hieronder per belastingsoort ingegaan op specifieke situaties.

1.3.2 Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De OZB is een algemene heffing die bestaat uit een eigenaren- en gebruikersdeel. Het gebruikersdeel wordt alleen van niet-woningen geheven. Woongedeeltes binnen niet-woningen zijn vrijgesteld van OZB.

Voor het jaar 2010 gelden de WOZ-waarden per peildatum 1-1-2009. De gemiddelde woningwaarde blijft gelijk ten opzichte van vorig jaar. Bij de niet-woningen wordt een gemiddelde waardestijging van 1,5% verwacht. Er vindt een korting op de algemene uitkering plaats die afhankelijk is van de totale WOZ-waarde en landelijk vastgestelde rekentarieven. Als de waardestijging in Epe afwijkt van het landelijk gemiddelde heeft dat invloed op deze korting. Die invloed is dit jaar vrijwel nihil namelijk € 500.

Overeenkomstig bestaand beleid wordt dat effect verrekend in de OZB-tarieven, door deze (in dit geval) te verhogen met 0,01%. Los hiervan worden de tarieven vervolgens, conform het collegeakkoord, verhoogd met 0,5%.

De raming voor de totale opbrengst OZB is als volgt:

Woning <i>eigenaar</i>	Niet - Woning		Totale opbrengst
	<i>eigenaar</i>	<i>gebruiker</i>	
€ 2.895.000	€ 520.000	€ 378.000	€ 3.793.000

1.3.3 Reinigingsheffingen

Deze heffingen dekken de kosten van inzameling en verwerking van huisvuil (afvalstoffenheffing), bedrijfsafval (reinigingsrechten) en het brengen van huisvuil (milieustraat).

De kosten zullen in 2010 stijgen. Om de doorwerking daarvan in de tarieven te beperken staat de gemeente een tariefegalisatiereserve ter beschikking. Hiermee kunnen overschotten en/of tekorten in enig jaar worden opgevangen. Echter door de lage stand van de reserve (er kan daardoor minder worden onttrokken aan de reserve dan andere jaren), enkele nieuwe diensten die zijn opgenomen in de overeenkomst met Circulus en een algehele prijsstijging is een tariefstijging van 2,1% nodig om de kosten volledig te verhalen.

De milieustraat wordt door Circulus geëxploiteerd. De netto lasten (kosten min opbrengst) van de milieustraat zijn onderdeel van de kosten die verwerkt zijn in de dienstverleningsovereenkomst die met Circulus is afgesloten. In de dienstverleningsovereenkomst wordt voor 2010 gerekend met een prijsstijging van 3%. Om dezelfde netto last te houden is daarom een stijging van het tarief aan de poort nodig van 3%. Dit tarief wordt vervolgens afgerond op € 0,05 om de afhandeling aan de poort van de milieustraat zo efficiënt mogelijk te houden.

De ontwikkeling van de reinigingsheffingen voor particulieren (afvalstoffenheffing) over de afgelopen vier jaar ziet er als volgt uit:

Tarieven particulieren in euro's		2007	2008	2009	2010
Afvalstoffenheffing	Eenpersoons	199,80	200,04	207,48	211,80
	Meerpersoons	229,92	230,28	238,92	243,96
Extra afvalcontainer	GFT	-	106,20	110,16	112,44
	Rest	-	157,08	162,96	166,32
Milieustraat	Restafval	1,30	1,30	1,35	1,40
	Puin	0,65	0,65	0,70	0,70

De ontwikkeling van de reinigingsheffingen voor bedrijven (reinigingsrechten) over de afgelopen vier jaar ziet er als volgt uit:

Tarieven bedrijven in euro's		2007	2008	2009	2010
GFT-afvalcontainer	140 liter	77,28	82,80	85,92	87,72
	240 liter	100,32	106,20	110,16	112,44
Restafvalcontainer	140 liter	106,56	112,44	116,64	119,04
	240 liter	150,48	157,08	162,96	166,32
Voorrijkosten afvoer afvalcontainer(s)		23,28	24,60	25,56	26,04

De totale opbrengst reinigingsheffingen¹ is als volgt geraamd:

Afvalstoffenheffing	€	3.115.000
Reinigingsrechten	-	78.000 +
Totaal	€	3.193.000

1.3.4 Verbrede rioolheffing

Met ingang van 2010 kunnen er geen rioolrechten meer worden geheven. Daarvoor in de plaats komt een verbrede rioolheffing, waarmee de toegenomen taak voor de gemeente op het gebied van waterbeheer kunnen worden bekostigd (voorbeeld: afvloeien hemelwater en grondwaterpeil). Het college zal nu geen voorstellen doen voor nieuw beleid ten aanzien van de systematiek van de heffing. De keuzes daaromtrent hangen samen met het te voeren waterbeleid, dat in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is vastgelegd. Bij het opnieuw vaststellen van het GRP, naar verwachting in 2012, komt ook een heroverweging van de rioolheffing aan bod.

Net als bij de afvalstoffenheffing kent ook de rioolheffing een tariefegalisatiereserve. De geraamde lasten zijn 5% gedaald ten opzichte van vorig jaar. De verwachte stand van de reserve per eind 2010 maakt een onttrekking van € 180.000 noodzakelijk, omdat anders de reserve te groot zou worden. Samen zorgt dit ervoor dat de tarieven met 1,0% dalen.

De totale opbrengst rioolheffing¹ is als volgt geraamd:

Eigenaren heffing	€	966.000
Gebruikers heffing	-	695.000 +
Totaal	€	1.661.000

1.3.5 Forensenbelasting

De WOZ-waarde is de grondslag voor deze heffing. Het minimumtarief van de forensenbelasting is gekoppeld aan het tarief voor een jaarplaats bij de toeristenbelasting. De opbrengst is geraamd op € 300.000.

1.3.6 Hondenbelasting

De hondenbelasting wordt met ingang van 2010 omgezet naar een doelbelasting (heffing waarvan de besteding gebonden is). Er worden voorzieningen voor hondenbezitters binnen de bebouwde kommen in stand gehouden, zodat alleen mensen binnen de kommen in de belasting betrokken zullen worden. Verder wordt er een proportioneel tarief per hond ingesteld in plaats van het huidige progressieve tarief. Dat verhoudt zich beter met het gewijzigde karakter van de heffing. Dit houdt in dat de opbrengst zal dalen naar € 96.000 (dit was in 2009 € 174.000).

1.3.7 Precariobelasting

Deze belasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Er wordt weer een tarief ingesteld voor reclamevoorwerpen, omdat die door meldingen bekend zijn. Bij de raming is aangesloten van de raming van vorig jaar. Op dit moment bestaan nog onvoldoende ervaringscijfers om de financiële gevolgen van de nieuwe Algemene Plaatselijke Verordening anders in te schatten dan bij de bijgestelde raming van 2009. De opbrengst is geraamd op € 50.000.

1.3.8 Toeristenbelasting

De opbrengst is gebaseerd op het aantal overnachtingen van toeristen. Het aantal overnachtingen is gebaseerd op het gemiddelde van de afgelopen jaren. Naar aanleiding van een onderzoek naar het omvormen van deze belasting tot een bestemmingsheffing is medio 2009 besloten de belasting in

¹ De opbrengst betreft alleen de opbrengst uit de heffingen en is derhalve exclusief waardecorrectie, mutaties in de bestemmingsreserve en eventueel overige baten.

ongewijzigde vorm voort te zetten. Het tarief blijft gehandhaafd op € 0,80 per persoon per nacht. De opbrengst wordt geraamd op € 500.000.

1.3.9 Baatbelasting riolering en rioolaanleg- en aansluitgeld

Deze belastingen dienen ter dekking van de kosten die gemoeid zijn met de aanleg van riolering. In het buitengebied is de aanleg van riolering voltooid, zodat er geen nieuwe verordening baatbelasting behoeft te worden vastgesteld. De geraamde opbrengst bedraagt € 33.000.

In 2007 is besloten om het tarief voor het rioolaanleg- en aansluitgeld jaarlijks geïndexeerd te verhogen. Uitgaande van 7 aansluitingen wordt de opbrengst geraamd op € 17.000.

1.3.10 Begraafrechten

De tarieven stijgen met 0,50%. Er is een reserve ingesteld om de kosten van onderhoud en grafrechten – ook in de toekomst – te kunnen bekostigen. Om de kosten voor 100% te dekken vindt een onttrekking ad € 141.000 plaats. De geraamde opbrengsten en lasten bedragen € 699.000. In 2010 zal een ambtelijk onderzoek plaatsvinden naar tarieven, kosten, administratie en beleid.

1.3.11 Leges

Bij een aantal producten zijn in 2009 forse tariefsverhogingen teruggedraaid omdat het bij nader inzien onvoldoende helder was waarop de kostenraming was gebaseerd. Die producten zijn het afgelopen jaar onderzocht en de tarieven aangepast aan de uitkomsten van dat onderzoek. Voor plaatselijke maatschappelijke verenigingen en instellingen wordt nu voor drank- en horecaverGUNningen en horeca-exploitatieverGUNningen een maatschappelijk aanvaardbaar tarief gehanteerd. Hetzelfde geldt voor gehandicapten die een ontheffing verkeerstekens en verkeersregels aanvragen. In totaal wordt ongeveer 80% van de kosten verhaald. De opbrengst wordt geraamd op € 1.507.000. De komende jaren zullen de bouwleges, die dit jaar voor 80% kostendekkend zijn, gefaseerd verhoogd worden naar 100% kostendekking door het verlagen van de kosten en/of het verhogen van het tarief.

1.3.12 Marktgeld

De lasten van de exploitatie van de markt worden doorberekend in het marktgeld. De verhaalbare lasten stijgen in 2010 naar € 56.000. Samen met een lichte terugloop op de markt zorgt dit dat een tariefsstijging van 3,9% noodzakelijk is om de kosten voor 100% te blijven doorberekenen aan de marktexploitanten.

1.4 Kengetallen Belastingen

1.4.1 Kostendekking

In onderstaand overzicht is de voor 2010 berekende mate van kostendekking van de diverse producten opgenomen. In de raadsvoorstellen betreffende de wijzigingen van de belastingverordeningen wordt deze kostendekking nader gespecificeerd. Om een vergelijking met andere gemeenten te maken verwijzen wij u naar de website www.coelo.nl.

Product	Lasten (in euro)	Baten* (in euro)	dekking
leges	1.882.000	1.507.000	80%
marktgeld	56.000	56.000	100%
begraafrechten	699.000	699.000	100%
riolaansluitgeld	41.000	17.000	41%
reinigingsheffingen	3.428.000	3.428.000	100%
rioolheffing	1.905.000	1.905.000	100%

* Baten zijn inclusief waardecorrecties, mutaties in bestemmingsreserve en eventueel overige baten.

1.4.2 Kwijtschelding

In Epe wordt kwijtschelding verleend voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor gebruikers. De gemeente is daarbij gebonden aan rijksregelgeving. Het invorderingsbeleid is nader vastgelegd in de "Leidraad Invordering".

Aan mensen die al minstens twee maal kwijtschelding op aanvraag hebben ontvangen en op 1 januari een uitkering op bijstandsniveau hebben, wordt automatisch kwijtschelding verleend. Deze mensen ontvangen een belastingaanslag waarop de kwijtschelding direct zichtbaar is. Overigens controleert de gemeente via de belastingdienst de werkgevergegevens, de bankrekeningnummers en autobezit, om te voorkomen dat ten onrechte kwijtschelding wordt verleend.

Hieronder ziet u de raming van de te verlenen kwijtschelding:

Afvalstoffenheffing	€	63.000
Rioolheffing	-	7.000 +
Totaal	€	70.000

1.4.3 Belastingdruk

Belastingdruk wordt gedefinieerd als het quotiënt van de totale opbrengst OZB en het aantal inwoners. De belastingdruk voor 2010 bedraagt **€ 115,09**. Over de afgelopen jaren is het beeld als volgt:

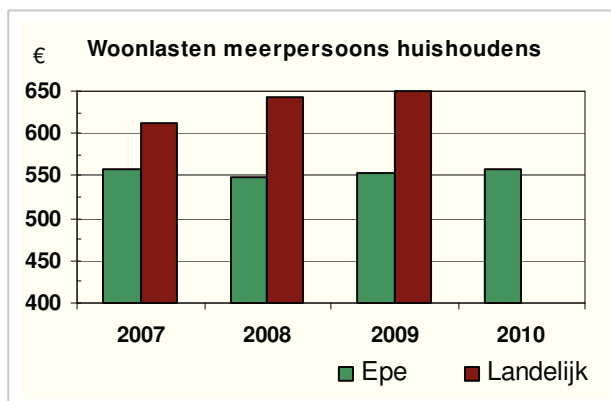
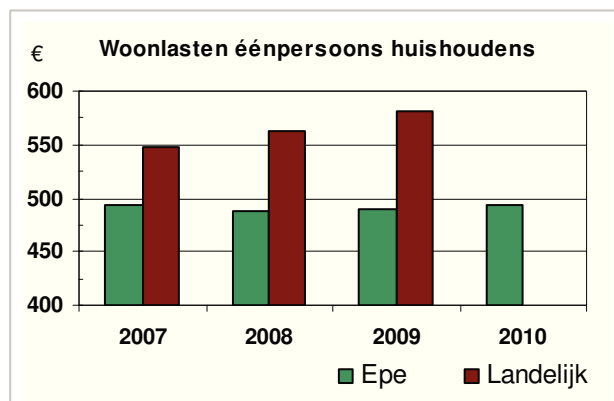
Jaar	Belastingdruk (in euro)	Mutatie t.o.v. vorig jaar
2007	108,26	+ 1,5%
2008	111,90	+ 3,3%
2009	114,67	+ 2,5%
2010	115,09	+ 0,4%

1.4.4 Woonlasten

Onder de woonlasten worden begrepen de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Het begrip woonlasten is nader uitgewerkt in de raadsnotitie woonlasten (2006).

De ontwikkeling van de woonlasten is als volgt:

Soort huishouden (bedragen in euro)		2007	2008	2009	2010
Éénpersoons	Epe	493	488	489	494 ²
	Landelijk	547	563	581	nbn ³
Meerpersoons	Epe	559	549	553	557 ²
	Landelijk	613	643	649	nbn ³

² voorlopig

³ nbn: nog niet bekend.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

2.1 Inleiding

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt de relatie gelegd tussen de **weerstandscapaciteit** (de middelen die de gemeente in staat stellen om financiële tegenvallers op te vangen) en de aanwezige **risico's** (alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie). De relatie tussen beide is het weerstandsvermogen.

Anders gezegd: het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente Epe om structurele en niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde zijn taken te kunnen voortzetten.

Deze paragraaf beoogt inzicht te geven in de elementen die van belang zijn bij het beoordelen van de gezondheid van de financiële positie: de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Tevens wordt ingegaan op het beleid ter zake.

2.2 Beleidskaders

De mate waarin de aanwezige weerstandscapaciteit als voldoende kan worden beschouwd, is afhankelijk van de wijze waarop de gemeente wil omgaan met de aanwezige risico's. Hiervoor is beleidsvorming nodig. Beleidsvorming over weerstandscapaciteit en risico's zal in de regel plaatsvinden in een op te stellen nota weerstandsvermogen. Het doel hiervan is om de beheersing van de risico's een integraal onderdeel te laten zijn van de bedrijfsvoering. Op dit moment ligt de prioriteit echter meer bij het verbeteren van het huidige instrumentarium op het gebied van planning en control dan bij het opzetten van nieuwe instrumenten.

De gemeente Epe voert een risicomijdend financieel beleid. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in de wijze waarop in de begroting met risico's wordt omgegaan. Zoals uit deze paragraaf blijkt heeft de gemeente de risico's geïnventariseerd en is zich daardoor bewust van de risico's die worden gelopen. Daarnaast zijn de elementen van de weerstandscapaciteit in beeld gebracht.

In de jaarlijkse begrotingsstukken is op de volgende wijze rekening gehouden met de aanwezige risico's. Deze elementen vormen de basis voor het solide financiële beleid dat de gemeente Epe voert en brengen tot uitdrukking hoe aan risicomanagement wordt vorm gegeven:

- een structureel sluitende meerjarenbegroting;
- positieve rekeningsaldi worden toegevoegd aan de algemene reserve;
- de aanwezigheid van een toereikende algemene reserve, bestemmingsreserves en voorzieningen; in het kader van de economische crisis is de algemene reserve vanuit het rekeningssaldo 2008 versterkt met € 700.000, de reserve WWB met € 1.000.000 en de reserve Grondbedrijf met € 1.400.000;
- een surplus in de reserves wordt in eerste instantie aangewend voor eenmalige uitgaven c.q. versnelde afschrijving van investeringen met een maatschappelijk nut;
- bespaarde rente van reserves wordt niet als structureel dekkingsmiddel ingezet;
- structurele uitgaven worden bekostigd door structurele inkomsten; incidentele inkomsten worden ingezet voor incidentele uitgaven of voor vervroegde afschrijving;
- geen verschuiving van lasten naar de toekomst;
- besluitvorming over nieuwe uitgaven of uitbreiding van bestaande uitgaven vindt plaats binnen het kader van de integrale afweging bij de perspectiefnota en de (meerjaren)begroting;
- raming van volledige kapitaallasten in het eerste planjaar;
- evenwicht tussen de gemiddelde afschrijvingstermijn van investeringen en aflossingstermijn van geldleningen;
- voor realisatie van grote investeringen worden tijdig reserves opgebouwd;
- risicomijdende financiering van nieuwe investeringen;
- raming van de begroting van een post onvoorzien incidenteel en structureel;
- een vaste normering/raming voor onderuitputting;
- de behoedzaamheidsreserve in de algemene uitkering wordt als regel slechts (deels) incidenteel ingezet als dekkingsmiddel; in de huidige omstandigheden is de behoedzaamheidsreserve t/m 2011 door het rijk gegarandeerd en wel volledig als dekkingmiddel geraamd in de algemene uitkering. Ingaande 2012 wordt de helft van de teruggave structureel geraamd. De ontwikkelingen na 2011 zijn onzeker. De rijksmaatregelen als gevolg van de economische crisis zijn in de betreffende circulaire op p.m. geraamd.

- het ramen van incidentele buffers; zo is in het kader van de economische crisis de reserve co-financiering / herstel economie met € 385.000 verhoogd. Daarnaast is een reserve schuldhelpverlening ingesteld van € 100.000.
- het beschikken over een onbenutte belastingcapaciteit en tarieven beneden de wettelijke drempeltarieven.

2.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de gemeente in staat stelt om financiële tegenvallers op te vangen. Onder deze middelen worden onder andere verstaan de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit, de kostendekkendheid van leges en rechten en de begrotingsruimte.

Als we bovenstaande onderdelen van de weerstandscapaciteit omzetten in een tabel ontstaat het volgende beeld:

Weerstandscapaciteit Bedragen * € 1.000	2010	2011	2012	2013
Algemene reserve	2.715	2.656	2.696	2.736
Onbenutte belastingcapaciteit	2.398	2.398	2.398	2.398
Uitkomst budgetprognose (= begrotingsruimte)	554	186	- 67	180
Onvoorzien	70	70	70	70
Totaal	5.737	5.310	5.097	5.384

Deze standen zijn gebaseerd op de verwachte eindstanden van 2009. Voor een verdere onderbouwing van de onderdelen opgenomen in bovenstaande tabel wordt verwezen naar bijlage 3.

2.4 Risico's

Onder de risico's worden alle risico's verstaan waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's hier omschreven, omdat deze risico's vrij goed in de begroting voorzien kunnen worden (door middel van het afsluiten van verzekeringen of door het vormen van voorzieningen).

Om een relatie te kunnen leggen met de weerstandscapaciteit is het noodzakelijk om te proberen de risico's te kwantificeren. Het is echter lastig om de risico's te kwantificeren en in veel gevallen zullen de gemaakte keuzes arbitrair zijn (wat is de kans dat een risico zich voordoet? Welke bedragen zijn met de risico's gemoeid?).

We onderscheiden de risico's in twee categorieën; financiële risico's en risico's op eigendommen.

In het volgende overzicht is een opsomming gegeven van de verschillende risico's die de gemeente loopt. Hierbij is geprobeerd de risico's zoveel mogelijk te kwantificeren. In bijlage 3 worden de risico's afzonderlijk besproken en worden onderbouwingen gegeven voor de opgenomen bedragen.

Risico's Bedragen * € 1.000	2010	2011	2012	2013
Financiële risico's				
Afschrijving in relatie tot aflossing	24	24	24	24
Juridische risico's	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Planschadeclaims	28	28	28	28
Grondexploitatie	-	-	-	-
Algemene uitkering *	-	-	165	165
Bodemsaneringen (nieuwe projecten)	-	-	-	-
Samenwerking met gemeenten of instanties	-	-	-	-
Wet Werk en Bijstand (WWB)	-	-	-	-
Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	-	-	-	-
Leerlingenvervoer	25	25	25	25
Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)	-	-	-	-
Wet Inburgering	-	-	-	-
Borg- en garantstellingen	-	-	-	-
Renteontwikkelingen	-	-	-	-
Risico's op eigendommen				
Gemeentelijke eigendommen	-	-	-	-
Verzekeringen	-	-	-	-
Totaal Risico's	77	77	242	242

* exclusief rijksmaatregelen als gevolg van de economische crisis.

2.5 Conclusie weerstandsvermogen

De gekwantificeerde risico's afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit laat het volgende beeld zien:

Weerstandsvermogen Bedragen * € 1.000	2010	2011	2012	2013
Weerstandscapaciteit	5.737	5.310	5.097	5.384
Risico's	77	77	242	242
Weerstandsvermogen	5.660	5.233	4.855	5.142

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de weerstandscapaciteit van Epe ruim voldoende is om de geschatte risico's op te vangen.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Inleiding

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen weergegeven. De belangrijkste criteria hierbij zijn “schoon” en “heel” waarbij het gekozen uitgangspunt de gewenste kwaliteit in verhouding tot de beschikbare middelen is.

De kwaliteit en het onderhoud van de kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau en de daarmee samenhangende jaarlijkse lasten. Omdat met het onderhoud van de kapitaalgoederen een aanzienlijk deel van de begroting is gemoeid, is een goed overzicht van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft, net als de andere paragrafen, een dwarsdoorsnede van de begroting omdat de kosten van het onderhoud van de kapitaalgoederen over verschillende programma's is verspreid.

3.2 Beleidskaders

Het beleid van de gemeente Epe voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is vastgelegd in de onderstaande beleidsplannen:

- Beleidsplan Wegen (2009)
- Gemeentelijk Rioleringsplan: GRP (2007)
- Beleidsplan bruggen (2007)
- Bomenbeleidsplan deel 1 (2006)
- Groenstructuurplan (1999)
- Beeldkwaliteitssysteem onderhoud openbare ruimte: BOR (2006)
- Speelruimtebeleidsplan (2001)
- Beleidsplan Openbare Verlichting (2003)

3.3 Stand van zaken

Hieronder wordt – per gemeentelijk kapitaalgoed – aangegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering van het beleid, welke relevante ontwikkelingen er spelen per kapitaalgoed, of er noodzaak is voor bijstelling van het beleid, de financiële consequenties van het beleid en de vertaling ervan in de begroting.

3.3.1 Wegen

Bij de vaststelling van het beleidsplan Wegen is een voorziening voor het onderhoud van de wegen ingesteld om zodoende voor de lange termijn de onderhoudskosten van de wegen te kunnen dekken. Jaarlijks wordt een bedrag van € 946.000 gestort in deze voorziening. De storting en de hoogte van de voorziening is gebaseerd op de specifieke situatie in de gemeente ten aanzien de wegen en opgedane ervaringen in het wegenonderhoud uit het verleden.

3.3.2 Riolering

De raad heeft in 2007 een nieuw Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) vast gesteld. In het vastgestelde GRP 2007-2011 worden de benodigde maatregelen voor het verbeteren en in standhouden van de riolering genoemd en worden de verwachte uitgaven van onderhoud en vervanging van de riolering opgenomen. Door de invoering van het rioolrecht (uitgangspunt: 100% kostendekking) is er geen financieel risico aanwezig. Op dit moment is er geen aanleiding om het huidige beleid te wijzigen.

In 2009 is begonnen met het afkoppelen van het hemelwater in Berkenoord 1 in Vaassen. Er wordt circa 6 ha verhard oppervlak afgekoppeld. Tevens is in 2009 een start gemaakt met het saneren van de overstorten op de Hartensche molenbeek, Egelbeek en Smallertsebeek. De overstorten op de Egelbeek worden gesaneerd door middel van een bergingsleiding. De overstort op de Hartensche molenbeek worden gesaneerd door een rioolvergroting in de Stationsstraat en een bergingsleiding langs de Laan van Fasna. De overstort op de Smallertsebeek wordt zoals het er nu naar uitziet eveneens gesaneerd door middel van een bergingsriool. Besprekingen hierover worden nog gevoerd met de provincie Gelderland en Waterschap Veluwe. De projecten worden begin 2010 afgerond.

3.3.3 Bruggen

Voor het onderhoud van de gemeentelijke bruggen is in 2007 beleid vastgesteld. De gemeente Epe heeft van oudsher 31 betonnen en 9 houten bruggen in eigendom, beheer en onderhoud. Met de

overname van 9 bruggen van Rijkswaterstaat (RWS) en 3 - in 2005 - nieuw gebouwde bruggen is het totaal aantal te onderhouden bruggen op 52 gekomen.

Met de overname van de bruggen van RWS is een voorziening ingesteld voor onderhoud van de bruggen. De onderhoudskosten kunnen worden gedekt uit de voorziening. De jaarlijkse storting in de voorziening bedraagt € 25.000. De hoogte van de storting zal in 2012 opnieuw worden gezien.

De meeste betonnen bruggen zijn meer dan 50 jaar oud. Op termijn zullen deze bruggen vervangen moeten worden. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de levensduur van deze bruggen nog meer dan 20 jaar is. Door de in het beleidsplan gekozen systematiek van schouwen en inspectie zal tijdig worden gesignaleerd als een brug aan vervanging toe is. Daarmee kan in het MIP tijdig voor budgetten voor vervanging worden gezorgd.

In 2009 is begonnen met de uitvoering van groot onderhoud aan alle betonnen bruggen. De bovenbouw en het leuningwerk zijn gestraald en opnieuw gecoat. Tevens is begonnen met het repareren van het betonwerk aan de bruggen. De werkzaamheden worden in september 2009 afgerond. Op dit moment wordt de vervanging van twee bruggen voorbereidt (Werlerweg en Nijbroekerweg) De aanbesteding vindt in 2009 plaats. De oplevering is begin 2010.

3.3.4 Bomen, Groen en Beeldkwaliteit

Het 2^e deel van het bomenbeleidsplan is in 2008 ambtelijk voorbereid, de bestuurlijke besluitvorming vindt plaats in 2009. In dit tweede deel worden de hoofdstructuren van de boombeplanting en monumentale en waardevolle bomen in de gemeente vastgesteld en wordt een aanzet gegeven voor het uitvoeringsplan voor de komende jaren. Op basis van dit plan worden in de komende jaren (vanaf 2009) de gesignaleerde knelpunten aangepakt.

Voor het beheer van het openbaar groen, is in december 1999 het Groenstructuurplan vastgesteld. Het plan heeft een looptijd van 10 jaar. In 2007 heeft een evaluatie van het lopende Groenstructuurplan plaatsgevonden. Uit deze evaluatie is gebleken dat het Groenstructuurplan meer structuur en eenheid heeft gebracht in het groenbeheer, maar dat er behoefte is aan een vervolg waarin meer aandacht is voor een visie op de groenstructuur en het groenbeeld tot op wijkniveau.

In 2009 wordt een nieuw Groenstructuurplan opgesteld dat het groenbeheer verder uitwerkt en een visie formuleert op het openbaar groen in de kernen en in de wijken. Deze visie wordt opgesteld in samenhang met de visie op de bomen in het Bomenbeleidsplan.

Na vaststelling van het groenstructuurplan 2009 wordt vanaf 2010 gestart met de nadere uitwerking van het uitvoeringsplan en uitvoering van de jaarschijven 2010 en verder.

Voor het onderhoud van de openbare ruimte is een beeldkwaliteitsplan openbare ruimte (BOR) opgesteld. Op basis van de door het college vastgestelde onderhoudsniveaus wordt de openbare ruimte regelmatig geschouwd. De schouwresultaten worden in een logboek vastgelegd en gerapporteerd aan college en raad.

Het onderhoudsniveau in de wijken en het buitengebied van gemeente Epe zit technisch op "laag". Dit betekent dat er wat betreft bomen meer dood hout in de kronen zit. Dit zou mogelijk voor schades kunnen zorgen als dit eruit waait. De afgelopen jaren hebben geleerd dat dit een aanvaardbaar risico is. Er zijn geen noemenswaardige schades gemeld en in de afgelopen twee jaar is een aantal bomen in slechte staat onder handen genomen.

3.3.5 Speelvoorzieningen

In oktober 2001 is door de gemeenteraad van Epe het speelruimtebeleidsplan vastgesteld. Het speelvoorzieningenniveau voldoet aan de richtlijnen van het Handboek Speelruimtebeleid van de NUSO. Op basis van inspectie is geconstateerd dat de speeltoestellen van de gemeente Epe voldoen aan de wet- en regelgeving (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). De kosten voor onderhoud, beheer en vervanging worden conform het speelruimtebeleidsplan in de begroting gedekt. Het speelruimtebeleidsplan wordt in 2010 geactualiseerd.

3.3.6 Openbare verlichting

Het bestaande beleidsplan Openbare Verlichting is in februari 2003 door de raad vastgesteld.

Vanaf 2003 hebben zich vele ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op de openbare verlichting. De gemeenteraad heeft in 2005 een besluit genomen over onnodige lichthinder. In 2007 is besloten om met de gemeentes op de Veluwe samen te werken en kennis uit te wisselen over licht in de openbare ruimte. In het in 2009 op te stellen beleids- en beheerplan Openbare Verlichting worden deze ontwikkelingen beleidsmatig verwerkt om samen met het beheerplan te worden vastgesteld tot de leidraad voor het onderhoud, aanleg, beheer en vervanging van de openbare verlichting in de

gemeente Epe voor de komende vijf jaar. Het belangrijkste doel van het beleids- en beheerplan Openbare Verlichting is het leggen van een bestuurlijke, beheersmatige en financiële basis voor de zorg voor de openbare verlichting in de komende vijf jaar met een doorkijk naar de daaropvolgende jaren. Hiermee wordt invulling gegeven aan de taak die de gemeente heeft als beheerder van de openbare ruimte.

De financiële risico's voor de onderhoudskosten zijn weggenomen door de instelling van een voorziening. Voor toekomstige vervangingen is een reserve ingesteld. Deze voorziening wordt gevoed door een jaarlijkse storting. De verwachte stand per 31-12-2010 is een saldo van € 89.523.

Voor de vervanging van de Openbare Verlichting is een reserve aanwezig. In 2009 bedraagt deze reserve € 1.032.821. Op korte termijn wordt overgegaan tot grootschalige vervanging, wegens ouderdom, einde van de technische levensduur en modernisering.

3.3.7 Water

Alle belangrijke wateren in de gemeente Epe zijn in eigendom, beheer en onderhoud bij derden, voornamelijk bij het waterschap Veluwe. De gemeente beheert en onderhoudt voornamelijk bermsloten. Hiervoor zijn middelen in de begroting opgenomen.

De dekking van het onderhoud van de watergangen vindt plaats binnen de in de begroting opgenomen middelen. De risico's voor het waterbeheer worden weggenomen, door te werken met vastgestelde onderhoudsprogramma's. Hierdoor wordt een achterstand in het onderhoud voorkomen. Op dit moment is er geen aanleiding om het huidige beleid te wijzigen.

3.3.8 Gebouwen

Uitgangspunt is dat voor alle gemeentelijke gebouwen een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) wordt opgesteld. Inmiddels zijn voor bijna alle gemeentelijke gebouwen deze onderhoudsplannen geactualiseerd (zie overzicht hieronder). Voor die gebouwen waarvoor (nog) geen onderhoudsplan aanwezig is, staat de reden vermeld in volgend overzicht.

Op basis van de MOP's gemeentelijke gebouwen zal in de planperiode 2010-2013 een eenmalige storting van € 1.000.000 plaatsvinden in de daarvoor bestemde voorzieningen. Hieruit wordt het groot onderhoud bekostigd voor het gemeentehuis, de EGW, de buitenzijde van scholen, de buiten en binnenzijde van de gymzalen, de wijkgebouwen en de gemeentelijke woningen. Daarnaast zal voor het groot onderhoud van het gemeentelijke gebouwen structureel € 70.000 gestort worden in de voorziening groot onderhoud gemeentehuis. De verkoopopbrengst bij de afstoting van gebouwen wordt eveneens gestort in de betreffende voorziening. In een afzonderlijk voorstel zal door het college de MOP's worden vastgesteld en keuzes worden bepaald over de uit te voeren werkzaamheden.

Gebouwsoort	Naam	Adres	MOP	Toelichting
Civiel Technisch Beheer	Gemeentewerf	Kweekweg 3 en 7, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Milieustraat	Talhoutweg 26, Vaassen	Ja	Actualisatie in 2009
Groen en Natuurbeheer	Berg/schaftruimte	Lange Veenteweg, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
		Leenhofweg, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
		Oude Wisselseweg, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
		Pandersakker, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
Bossen	Bossschuur	Renderklippenweg 1, Epe	Nee	Actualisatie in 2009
	Hertenverblijf	Renderklippenweg, Epe	Nee	Omvang te gering
	Opslagruimte	Zeubenbargweg, Epe	Nee	Omvang te gering
Begraafplaatsen	Aula	Norelbosweg 8, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Berg-/schaftruimte	Epe (2x), Oene (1x), Emst (1x), Vaassen (2x)	Ja	Actualisatie in 2009
Woningen	-	Epe (5x), Vaassen (1x)	Nee	Te gering, woningen worden verkocht na vertrek huurders
Woonwagen	-	Koeweg 11, Emst	Nee	Omvang te gering
Overige gemeentelijke objecten	Gemeentehuis	Markt 14, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Streekarchief	Markt 14, Epe	Nee	Actualisatie in 2009
	Oude Gemeentehuis	Markt 5, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Brandweerkazerne	Dorpsstraat, Oene	Ja	Actualisatie in 2009
	Brandweerkazerne	Laan van Fasna, Vaassen	Ja	Actualisatie in 2009
	Rest. "De Ossenstal"	Zeubenbargweg, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Toiletgebouw	Markt, Epe	Nee	Omvang te gering
	Toiletgebouw	Dellenweg, Epe	Nee	Omvang te gering
	Toiletgebouw	Marktplaats, Vaassen	Nee	Omvang te gering
Welzijnsgebouwen	Toiletgebouw	Eekterveld, Vaassen	Nee	Omvang te gering
	Bibliotheek	Vaassen (1x), Epe (1x)	Ja	Actualisatie
	Buurthuis	Oude Sluisweg, Vaassen	Ja	Actualisatie in 2009
	Buurthuis "Hoge Weerd"	Sportlaan, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Dagopvang geestelijk gehandicapten	W.G. v.d. Hulststraat, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Dorpscentrum "De Wieken"	Molenstraat, Vaassen	Ja	Beheer door derden
	Eper Gemeente Woning	Stationsstraat, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Kinderopvang	St. Crusiusweg, Epe	Ja	
	Peuterspeelzaal "t Kwetternest"	Westerenkweg, Vaassen	Ja	Beheer/onderhoud door derden
	Sociaal Centrum Molukkers	Kouwenaarspad, Vaassen	Ja	Actualisatie in 2009
	Vergadergebouw "Burgerenk"	Klimtuin, Epe	Ja	Actualisatie in 2009
	Verslavingszorg "Stede"	Apeldoornseweg, Vaassen	Nee	Omvang te gering
Gymnastiek-lokalen	Wijkgebouw "Oosterhof"	Zichtstede, Vaassen	Ja	Actualisatie in 2009
	Diverse	-	Ja	Actualisatie in 2009
Basisscholen	Openbare scholen	Diverse	Ja	Actualisatie in 2009
	Bijzondere scholen	Diverse	Ja	Actualisatie in 2009
Sportgebouwen	Diverse	-	Nee	Onderhoud en beheer geprivatiseerd

In het onderstaand schema is weergegeven de wijze waarop de verschillende uitgaven voor onderhoud en aanpassingen worden gedekt in de gemeentelijke begroting. Door middel van een regelmatige bijstelling van het beheersysteem kunnen noodzakelijke stortingen in de voorzieningen worden aangepast.

Uitgaven voor gemeentelijke gebouwen		Voorbeeld	Raming van de uitgaven	Verantwoording van de uitgaven
Onderhoud	<i>Dagelijks, klein onderhoud</i>	Reparaties	Budget onderhoudskosten in de begroting	Onderhoudskosten in de jaarrekening
	<i>Groot (cyclisch) onderhoud</i>	Vervanging dakbedekking of dakgoten	Voorziening onderhoud MOP	- uitgaven ten laste van de voorziening - jaarlijkse dotatie aan de voorziening
Technische aanpassingen	<i>Klein</i>	Verplaatsen van een wand	Budget onderhoudskosten in de begroting	Onderhoudskosten in de jaarrekening
	<i>Groot</i>	Interne verbouwing	Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)	- Investeringskrediet - Activeren op balans - Jaarlijks kapitaallasten in de jaarrekening
Uitbreiding of nieuwbouw		Uitbreiding gemeentehuis of Bouw van een school	Meerjaren Investeringsplan (MIP)	- Investeringskrediet - Activeren op balans - Jaarlijks kapitaallasten in de jaarrekening

Paragraaf 4 Financiering

4.1 Inleiding

De paragraaf financiering heeft tot doel inzicht te verschaffen in de activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's, ofwel: treasury.

4.2 Beleidskaders

De gemeente hanteert bij de uitvoering van de treasuryfunctie het treasurystatuut, zoals dit is vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2001. Het treasurystatuut is voorgeschreven op grond van de Wet fido (Wet financiering decentrale overheid). In dit statuut is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. De stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in deze paragraaf.

4.3 Waar staan we?

In het treasurystatuut is geregeld dat nieuwe leningen en uitzettingen worden afgestemd op de liquiditeitenplanning. De afstemming op de liquiditeitenplanning beoogt bedragen slechts te lenen c.q. uit te zetten gedurende de periode dat zij daadwerkelijk nodig c.q. beschikbaar zijn. Hiermee worden de rentekosten zoveel mogelijk beperkt en de rentebaten geoptimaliseerd. Vanaf 2006 worden alle nieuwe leningen en uitzettingen op deze planning afgestemd.

4.4 Relevante ontwikkelingen / risico's

4.4.1 Treasurybeheer

De Wet fido geeft twee concrete richtlijnen voor de gemeenten voor het beheersen van renterisico's. Het gaat daarbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

4.4.2 Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Juist voor kortere financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct invloed hebben op de rentelasten. Om een grens te stellen aan de korte financiering is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het begrotingsjaar. Voor Epe bedraagt de kasgeldlimiet voor 2010 ca. € 6,4 miljoen (zie bijlage 4). Uitgangspunt is dat het financieringstekort zoveel mogelijk met kort geld wordt gefinancierd omdat het rentepercentage voor kort geld lager is dan het percentage voor leningen met een lange looptijd. Voor het restant van het financieringstekort worden leningen met een langere looptijd aangetrokken.

4.4.3 Renterisiconorm

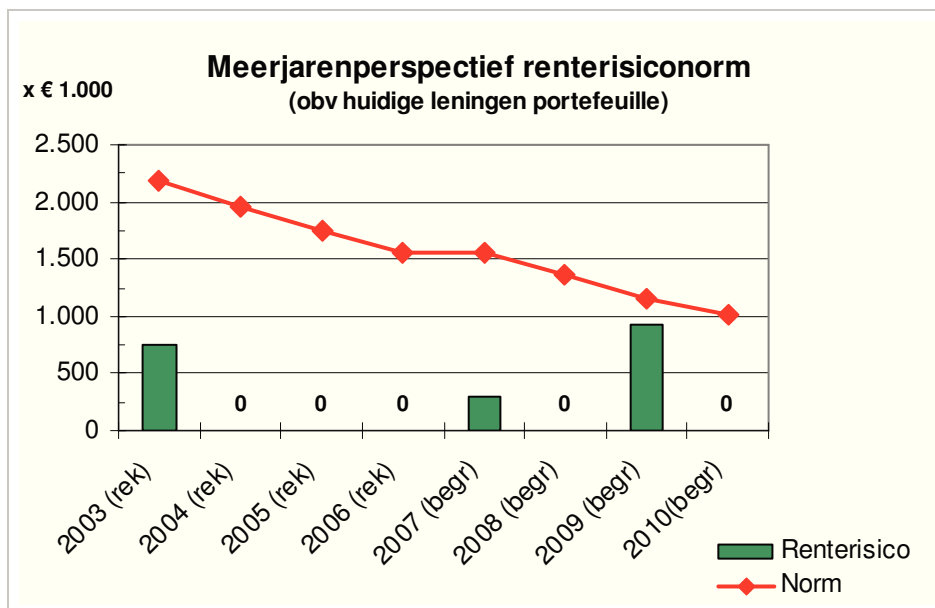
Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De bedoelde aanpassingen van rentepercentages doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening.

De renterisiconorm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering en/of renteherziening. Als gevolg van deze norm kan een rentestijging op de kapitaalmarkten slechts gedeeltelijk doorwerken in te betalen rentelasten over de vaste schuld.

In 2010 bedraagt de renterisiconorm € 1.009.000,-- (De berekening is opgenomen in bijlage 4).

De onderstaande grafiek laat zien dat de renterisiconorm voor het komende jaar een lichte daling te zien geeft. Dit is het gevolg van de dalende omvang van de vaste schuld. De grafiek is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille.

Voor 2010 wordt verwacht dat er geen nieuwe langlopende lening moet worden afgesloten. Het renterisico voor 2010 bedraagt op basis hiervan dan ook 0.

4.5 Financiering

4.5.1 Financieringspositie

Voor 2010 is een financieringstekort begroot op € 5 miljoen. Dit tekort wordt gefinancierd met kortlopende geldleningen.

Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van de volgende percentages:

Rente kort: 3,2%
Rente lang: 5 %

In de meest recente rentevisie van de Nederlandse Bank d.d. juni 2009 worden voor 2010 de volgende percentages verwacht:

Rente kort: 1,6 %
Rente lang: 4,4 %

De rentevisie van de Nederlandse Bank geeft aanleiding om het rentepercentage kort in de begroting te verlagen naar 2,5 % (middels een stelpost).

4.5.2 Leningenportefeuille

In totaal staat in 2010 € 4.863.000 aan langlopende geldleningen uit. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedraagt 5,0%.

4.5.3 Uitzettingen

Het beleid van de gemeente Epe is om de tijdelijke overtollige middelen risicomijdend uit te zetten. Net als voorgaande jaren zullen de overtollige middelen op een deposito gestort worden bij een kredietinstelling die voldoet aan de voorwaarden die in het treasurystatuut zijn gesteld. Daarnaast heeft de gemeente diverse uitzettingen/beleggingen bij o.a. de BNG en Vitens uit hoofde van haar publieke taak.

4.5.4 EMU-saldo

In het bestuurlijk akkoord "Beheersen EMU-saldo lokale overheid" tussen het Rijk en de lokale overheden is afgesproken dat vanaf begroting 2006 het EMU-saldo berekend en vermeld moet worden. Deze berekening is opgenomen in bijlage 4.

4.6 Conclusie

De financiering en tijdelijke uitzettingen van overtollige middelen vinden plaats binnen de kaders van het treasury statuut. De richtlijnen van de Wet fido (de kasgeldlimiet en de renterisiconorm) zullen niet worden overschreden. Gezien de recente rentevisie van de BNG zullen de rentelasten naar alle waarschijnlijkheid in 2010 de raming niet overschrijden en is er geen noodzaak om het beleid bij te stellen.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

5.1 Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering heeft tot doel om inzicht te geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering aangezien een goede bedrijfsvoering van belang is voor een succesvolle uitvoering van de beschreven programma's. Onder bedrijfsvoering wordt daarbij verstaan personeel en organisatie, informatievoorziening en automatisering, financiën, huisvesting (incl. facilitaire zaken), interne communicatie en juridische zaken (PIOFHA-JC). Aangezien er een apart programma Organisatie en bedrijfsvoering is opgenomen in deze programmabegroting wordt in deze paragraaf voor een aantal onderdelen daarnaar verwezen.

5.2 Beleidskaders

Het beleidskader voor de inrichting van de organisatie en de bedrijfsvoering is het bestuurs- en managementconcept dat in 2001 is opgesteld en dat de basis vormt voor de nieuwe organisatiestructuur die in januari 2003 is ingevoerd. In het bestuurs- en managementconcept wordt beschreven hoe er wordt gewerkt, gemanaged, bestuurd en samengewerkt wordt binnen de gemeente Epe.

In de ontwikkeling van de organisatie van de gemeente Epe staan de volgende drie doelen centraal:

1. ontwikkelen van een extern op de samenleving en bestuur gerichte organisatie die de dialoog aangaat met burgers en slagvaardig en flexibel inspeelt op ontwikkelingen en behoeftes;
2. ontwikkelen van een klantgerichte organisatie die gericht is op een snelle, correcte en integrale dienstverlening;
3. ontwikkelen van een organisatie waarbij de resultaatgerichtheid voorop staat en alles draait om het willen bereiken van de afgesproken doelen met een doelmatige en rechtmatige inzet van middelen.

Het bestuurs- en managementconcept is (juridisch) vertaald in een aantal formeel vastgestelde verordeningen en regelingen. Enkele belangrijke daarvan zijn:

- organisatiebesluit;
- mandaatverordening;
- beheersverordeningen.

Het bestuurs- en managementconcept is daarnaast uitgewerkt in een aantal beleidskaders op deelaspecten van de bedrijfsvoering zoals:

- kadernota stukkenstroom procedure (College, 2003)
- kadernota personeelsvisie (College, 2004)
- raamwerk planning en control (Commissie 2005)
- notitie optimale planning en control cyclus (Commissie 2005)
- visie op de publiekswinkel van 1 naar 13000 loketten (Raad, 2004)
- kadernota taakverdeling vakafdelingen (Directie, 2004)
- kadernota prestatie- en competentiegericht beoordelen en belonen (College, 2004)
- kadernota afdelingsplannen (Directie, jaarlijks)
- kadernota opstellen tussentijdse rapportages (Directie, jaarlijks)
- afdelingsplannen (managers en directie, jaarlijks)

5.3 Beleidsvoornemens voor 2010

Hieronder wordt per onderdeel van de bedrijfsvoering ingegaan op de aandachtspunten in 2010.

5.3.1 Personeel

Het levensfasebewust personeelsbeleid wordt in 2010 verder uitgewerkt, waarbij rekening wordt gehouden met de toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van regie en de gemeente als loket voor de overheid.

Een onderdeel van het levensfasebewust personeelsbeleid is strategische personeelsplanning. Hierbij is aandacht voor arbeidsmarktcommunicatie, loopbaanbeleid, traineetrajecten en mobiliteit.

Een ander onderdeel van levensfasebewust personeelsbeleid is gezondheidsmanagement. Bevordering van een gezonde levensstijl levert een bijdrage om het verzuimpercentage te verlagen.

5.3.2 Communicatie

In 2010 zet de eenheid communicatie haar werkwijze voort conform het strategisch communicatieplan. De eenheid zorgt voor de basiscommunicatietaken aangevuld met extra aandacht voor majeure projecten, waarbij de gemeente haar inwoners niet alleen informeert maar ook laat meedenken. Er wordt de prioriteit gegeven aan ontwikkelingen die direct invloed hebben op de (leef)omgeving van inwoners. In het afdelingsplan van de afdeling Interne Dienstverlening wordt aandacht besteed aan deze prioriteitstelling.

Daarnaast spelen de digitale ontwikkelingen ook in 2010 een grote rol. Steeds meer informatie moet/is via internet beschikbaar. De eenheid communicatie heeft hier een coördinatietaak in.

5.3.3 Juridische zaken

Juridische kwaliteitszorg is een belangrijke taak om het rechtmatig functioneren van de organisatie te waarborgen.

Vastgesteld moet worden dat op onderdelen de juridische kwaliteitszorg een flinke impuls heeft gekregen, maar dat de verdere ontwikkeling van de juridische kwaliteitszorg op centraal niveau stagneert. Oorzaak daarvan is voornamelijk de ontoereikende formatie in relatie tot de andere taken.

Onder invloed van het inwerking treden van de "Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen" zal nog strikter dan voorheen volgens bepaalde procedures moeten worden gewerkt en de inzet van de juridische capaciteit moet meer worden gericht op de strikt juridische taken.

Er zal worden gezien of door interne verschuivingen (extra) formatie beschikbaar kan komen om de signaleerde problemen het hoofd te bieden.

Dat moet ook capaciteit opleveren om de verdere ontwikkeling van de juridische kwaliteitszorg ter hand te nemen.

Belangrijk daarbij is de verbetering van procedures en de ontwikkeling van systemen. Het actueel houden van bestaande systemen maakt daarvan ook deel uit.

De verbeterpunten aangedragen door de commissie bezwaarschriften en de klachtenbehandelaar, maar ook van de rekenkamercommissie, zullen daarbij aandacht krijgen.

Voor 2010 zijn de volgende beleidsvoornemens geformuleerd op het gebied van juridische zaken:

- De implementatie van wijzigingen in de Algemene wet bestuursrecht en enkele daaraan verwante wetten, zoals de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen.
- Het verder ontwikkelen van de juridische kwaliteitszorg op centraal niveau.

5.3.4 Organisatie

De ingezette koers van het verbeteren en vernieuwen van onderdelen van de organisatie wordt in 2010 verder voortgezet. Maatschappelijke ontwikkelingen (de burger centraal en de decentralisatie van taken, producten en diensten) noodzaken ons dit proces te intensiveren. De overheid verwacht van de burger meer zelfredzaamheid en zelfverantwoordelijkheid. De burger die invloed wil hebben op zijn eigen woon- en leefomgeving en een ondersteunende overheid. De rijksoverheid hevelt taken, producten en diensten over naar de gemeenten vanuit de gedachte dat de gemeente dichter bij de burger staat. Vaak staat bij deze overheveling een gemeentelijke regievoering. Dit betekent initiatieven van de gemeente en het organiseren van samenwerkingsverbanden met andere partners. Burgers en maatschappelijke organisaties verwachten van de gemeente dat die helder en transparant is in het handelen en duidelijke keuzes maakt.

Het vraagt om een permanent proces van verbeteren van werkprocessen en het toekomstbestendig maken van de organisatie voor een adequate gemeentelijke taakuitvoering. Drie hoofdprocessen zijn daarbij te onderscheiden: dienstverlening, ontwikkelen en realiseren van beleid, beheer fysieke ruimte en uitvoeringstaken.

De belangrijkste ontwikkeling bij de gemeentelijke dienstverlening is de komst van een Klant en Contactcentrum (KCC). Dit is een wettelijke plicht ingaande 2015, waardoor er één ingang naar de overheid ontstaat, één punt waar de gegevensverwerking van burgers plaatsvindt. In het KCC komen de taken van de huidige publiekswinkel. Verder onder meer de verwerking van de contacten betreffende vergunningen, bestemmingsplannen, WMO-zorg, studiefinanciering, postbus 51. Dus ook contacten met andere overheden lopen via het KCC. Vanuit het KCC worden de gemeentelijke producten diensten geleverd en worden de vragen van burgers gecoördineerd. De digitale dienstverlening vervult hierin een prominente rol. Deze ontwikkeling vraagt vanwege de complexiteit om intergemeentelijke samenwerking.

Bij de ontwikkeling en realisatie van beleid staat de ontwikkeling voorop naar een gemeente die zich meer richt op “sturen-leiden-coördineren”, zeg regie, en minder op uitvoeren. Feit is dat de gemeente bij de vorming en uitvoering van beleid afhankelijker is geworden van partijen die niet in een ondergeschikte relatie tot gemeenten staan. Dit maakt dat de gemeente niet boven maar tussen partijen staat. Dat vraagt van de gemeente steeds meer stuurmanskunst of wel regie.

Daarnaast zijn er taken waarvoor de gemeente direct verantwoordelijk is. Ook bij deze taken wil de gemeente samen met burgers en maatschappelijke organisaties invulling geven aan de maatschappelijke opgaven.

Dit vraagt vanuit bestuurlijk oogpunt heldere gemeentelijke standpunten en rolbepaling (wat wil ik bereiken, hoe doe ik dat en met wie). Van de organisatie vraagt dit een ontwikkeling naar een flexibele, en kwalitatief hoogwaardige, compacte organisatie, die effectief en responsief kan opereren. Bij beheer en onderhoud van de openbare ruimte en andere uitvoeringstaken wordt de gemeentelijke regie steeds meer geconcentreerd op het opdrachtgeverschap. Nu al wordt een aanzienlijk deel van het werk door derden verricht. Dat zal in de toekomst alleen nog maar toenemen.

5.3.5 Informatievoorziening en automatisering

Met de vaststelling van het realisatieplan EGEM in 2008 is een programmatisch uitvoeringskader verstrekt voor de realisatie van de elektronische overheid en het gebruik van basisregistraties. Het betreft een langdurig ontwikkelingstraject, waarbij samenhangende aanpassingen in de organisatie, werkprocessen en werkcultuur noodzakelijk zijn.

Het EGEM-realisatieplan richt zich op de uitvoering van een groot aantal deelprojecten, die gezamenlijk vorm moeten geven aan de realisatie van de elektronische overheid. De uitvoering concentreert zich op het behalen van wettelijke vastgestelde doelstellingen en de interne randvoorwaarden om deze te kunnen behalen.

Inmiddels hebben het rijk en de VNG namens de gemeenten het Nationaal Uitvoerings Programma (NUP) ondertekend. De overheden spreken in het NUP af een basisinfrastructuur tot stand te brengen en gezamenlijk in gebruik te nemen; dit als aanvulling op de wettelijke doelstellingen die in het EGEM-realisatieplan zijn opgenomen. Er worden dus een aantal NUP-projecten aan het EGEM-realisatieplan toegevoegd; het betreft met name aanvullende eisen ten aanzien van het gebruik van de basisregistraties.

De technische infrastructuur zal verder worden aangepast aan de nieuwe gebruikseisen in het kader van de noodzakelijke continue (7 dagen x 24 uur) dienstverlening. Dit zal zo efficiënt mogelijk worden ingericht, waarbij ook de aandacht uit zal gaan naar een verdere professionalisering van het beheer. Daarbij zal ook nadrukkelijk rekening gehouden worden met beveiliging van gegevens.

Gedurende deze uitvoeringsperiode wordt eens per half jaar een tussenrapportage over de voortgang aan de Raad aangeboden, zodat waar nodig bijgestuurd kan worden.

5.3.6 Gemeentelijk inkoopbeleid

In september 2008 heeft de raad het Milieubeleidsplan Epe 2008-2011 en de startnota duurzaamheid vastgesteld. Een van de actiepunten is te kijken naar de eigen werkzaamheden die de gemeente zelf uitvoert of laat uitvoeren. Een onderdeel hiervan is de inkoop. In 2010 wordt duurzaamheid een belangrijk onderwerp in de aankooptrajecten.

5.3.7 Planning en control

De activiteiten op dit deelgebied zijn beschreven in deel 1 van deze begroting; het betreft de onderwerpen doorlichting van de begroting en ontwikkeling van indicatoren.

De doorontwikkeling van het Interne Controleplan, waarin sinds 2008 de rechtmatigheidstoetsing is geïntegreerd, zal ook in 2010 aandacht vragen. Naast deze verdere ontwikkeling zullen er periodiek een aantal verbijzonderde interne controles worden uitgevoerd om het rechtmatig functioneren en de getrouwheid in het kader van de informatieverstrekking te toetsen.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de relaties en verbindingen van de gemeente met verbonden partijen. Van een 'verbonden partij' is sprake wanneer er bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en wanneer er financiële belangen mee gemoeid zijn.

- onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel hebben in het bestuur van de participatie of het hebben van stemrecht;
- met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Voor het inzicht van de raad is het van belang dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in de programma's, in hoofdlijnen wordt aangegeven. Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe zelf ook zou kunnen uitvoeren. De verbonden partijen worden in feite gemandateerd door de gemeente. De gemeente (of samenwerkende gemeenten) blijven uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dan voor de raad nog steeds een kaderstellende en controlerende taak bij de programma's. Kernvragen zijn dan bijvoorbeeld of de doelstellingen van verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Andere belangrijke aspecten zijn de kosten - het budgettaire beslag - en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Door de paragraaf verbonden partijen heeft de raad invloed op het aangaan van deelnemingen doordat hij kaders stelt.

6.2 Beleidskaders

De paragraaf Verbonden Partijen is een relatief nieuw onderdeel van de programmarekening. Het moet dan ook als een groeimodel worden gezien. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft aan dat deze paragraaf ten minste bevat:

- de visie die de gemeente heeft op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen;
- de beleidsvoornemens van de verbonden partijen.

Ook in de beheersverordening is een artikel opgenomen over verbonden partijen. In dit artikel is bepaald dat het college eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota verbonden partijen aanbiedt aan de raad. In de nota wordt van elke verbonden partij het bestuurlijk en financieel belang weergegeven.

Daarnaast kan in de nota aandacht besteedt worden aan:

- ontwikkelingen die van belang zijn;
- uitgangspunten;
- visie;
- een lange termijn aanpak;
- prioriteiten;
- de taakverdeling tussen de raad en het college.

De beheersverordening geeft aan dat de paragraaf verbonden partijen zal ingaan op de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering.

Daarnaast is in de verordening bepaald dat het aangaan van nieuwe participaties, het beëindigen van bestaande participaties en het wijzigen van bestaande participaties bevoegdheden zijn van de raad.

6.3 Ontwikkelingen

Op dit moment beschikt Epe nog niet over een nota verbonden partijen. Als gevolg van diverse vacatures kon deze nog niet worden opgesteld. Naar verwachting is dit beleidsstuk eind 2009 aan de raad aangeboden.

Met betrekking tot de verbonden partijen zijn de volgende ontwikkelingen (in relatie tot de geformuleerde beleidslijn) van belang.

6.3.1 Felua

De Felua is in staat gebleken het afgelopen jaar de zaken te regelen binnen haar eigen middelen. De nieuw ingezette koers "Slagvaardig naar de toekomst" geeft aan dat de Felua weer redelijk in control is en voorbereid is voor de nieuwe Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).

De verdeling van het aantal WSW-geïndiceerde personen tussen de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde was in 2005 als volgt: Apeldoorn 964 personen (68%), Epe 292 personen (21%) en Heerde 162 personen (11%). Bij eventuele tekorten moet de gemeente 21% van de totale tekorten aanvullen.

De nieuwe WSW is op 1 januari 2008 van kracht geworden. In 2008 zijn hiervoor de benodigde voorstellen aan de raad aangeboden.

6.3.2 Regionale samenwerking

De gemeente Epe ligt op de scheidslijn van twee regio's. In hoofdlijnen richten wij ons voor volkshuisvesting en de regionale structuurvisie op de Noord-Veluwe en voor de sociale en economische pijler op de Stedendriehoek. Deelname aan de regio Stedendriehoek is sterk geïntensiveerd en ook qua volkshuisvesting en structuurvisie zal de gemeente zich meer gaan richten op de regio Stedendriehoek. Momenteel wordt er gewerkt aan de structuurvisie Niet-Bundelingsgebied, deze structuurvisie wordt rond september 2009 door de raden vastgesteld.

6.3.3 GGD

In 2008 is de GGD Noord-Veluwe toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling GGD Gelre-IJssel.

6.3.4 Streekarchivariaat

De bijdrage in het streekarchivariaat betreft een deel van de salariskosten van de streekarchivaris, welke we delen met Hattem en Heerde.

De nieuwbouw is in het najaar van 2008 afgerond. De gemeenschappelijke regeling is hierop aangepast. In de begroting is ingaande 2008 rekening gehouden met een hogere gemeentelijke bijdrage van Epe hierin.

6.3.5 Veiligheidsregio Noord – en Oost-Gelderland (VNOG)

Per 1-1-2010 is Wet op de Veiligheidsregio's van kracht en de hieraan verbonden Algemene Maatregelen van Bestuur. De gemeentelijke organisatie voor rampen en crises dient te voldoen aan een bepaald basisniveau. Vooruitlopend op de nieuwe wet heeft de Veiligheidsregio Noordoost Gelderland een convenant gesloten met het ministerie van BZK waarin prestaties over de basisvereisten crisismanagement zijn opgenomen (melding, alarmering, opschaling, coördinatie, oefenen) om te groeien naar de vereiste wettelijke criteria.

Ook is bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de brandweezorg overgaat van gemeente naar de VNOG. De bestuurlijke en operationele slagkracht moet worden versterkt. De lokale brandweerposten blijven gehandhaafd. De realisatie van de overdracht van gemeente naar regio vindt plaats via een gemeenschappelijke regeling VNOG en vervolgens praktisch op basis van een ontvlechtingplan.

De veiligheidsregio stelt een beleidsnotitie en plan van aanpak op hoe te komen tot de basisvereisten / kwaliteitscriteria crisismanagement. Dit betreft onder meer piketregelingen om vereiste opkomsttijden te realiseren, poolvorming van sleutelfunctionarissen en intensivering van opleidings- en oefentrajecten. De uitvoering van deze wettelijke taken vragen extra gemeentelijke investeringen.

De gemeenteraad is betrokken bij de voorbereiding van de concept gemeenschappelijke regeling VNOG betreffende de overdracht van de brandweezorg naar de regio.

Inmiddels is de voorbereiding van de clustervorming Epe, Voorst en Apeldoorn (EVA) in de maak, die al inspeelt op deze nieuwe wet.

6.3.6 Circulus

Met ingang van 1 januari 2008 zijn we aandeelhouder (11,02%) geworden van Circulus in verband met de overdracht van inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en straatreiniging.

Circulus hanteert voor de bepaling van de kostprijs van de dienstverlening een methode waarbij (directe en indirecte) kosten worden toegekend aan activiteiten. Hierbij is geen rekening gehouden met onvoorziene gebeurtenissen.

Voor het opvangen van schommelingen in de resultaten van de bedrijfsvoering van Circulus wordt een buffer in het eigen vermogen van Circulus opgebouwd. Deze buffer, het zogenoemde garantievermogen (eigen vermogen en achtergestelde leningen), kan maximaal 20% van het balanstotaal zijn. Voor het opbouwen van het garantievermogen heeft de gemeente Epe, op basis van 11,02% van de aandelen, een achtergestelde lening aan Circulus verstrekt van € 220.000. Concrete financiële risico's zijn op dit moment niet te voorzien.

6.4 Financiën

In de begroting 2010 zijn de volgende bedragen opgenomen voor de verbonden partijen:

Verbonden partijen	Raming 2010 (in euro)
Lasten	
Feluagroep*	-
Regio Stedendriehoek	88.000
Streekarchivariaat Noord Veluwe	88.151
Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland openbare veiligheid	283.035
GGD	487.690
Circulus	3.058.716
Baten	
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)** (dividend)	100.000
Vitens** (dividend)	78.000
* Per 2009 is de gemeentelijke bijdrage komen te vervallen	
** Bestuurlijk belang wordt bepaald door het stemrecht tijdens de Vergadering van Aandeelhouders	

6.5 Risico's

Naast wat in de inleiding van deze paragraaf al is genoemd in algemene zin en de hierboven geschetste ontwikkelingen, zijn er geen andere specifieke risico's te melden.

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Inleiding

De paragraaf Grondbeleid beoogt inzicht te geven in het gemeentelijke beleid met betrekking tot de grondexploitatie. De grondexploitatie is een activiteit die voor de gemeente van groot belang is met het oog op de uitvoering van haar strategische doelstellingen.

7.2 Beleidskaders

In 2005 is de Nota Grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. De in deze nota verwoorde uitgangspunten worden gehanteerd als kaders voor het grondbeleid van de gemeente Epe. In de beheersverordening van de gemeente Epe is vastgelegd dat het college ten minste eens per vier jaar een bijgestelde Nota Grondbeleid ter behandeling en vaststelling aan de gemeenteraad aanbiedt. Dit betekent dat in 2009 de Nota Grondbeleid wordt herzien.

7.3 Grondbeleid in Epe

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van in het bijzonder de volgende programma's uit het collegeakkoord en de programmabegroting:

- Ruimte en wonen (programma 4: structuurvisie, ruimtelijke ordening, grond- en woningexploitatie, bouw- en woningtoezicht, volkshuisvesting);
- Bedrijvigheid (programma 7: ontwikkeling lokale economie, bestemmingsplannen, recreatie en toerisme).

In de Nota Grondbeleid 2005 wordt gekozen voor een actief grondbeleid. Reden van deze keuze is de wens om een actieve en initiërende rol te spelen bij ruimtelijke processen om doelstellingen van de programma's beter en sneller te bereiken. Met een actieve en regisserende rol kan de gemeente bij de uitvoering van de ruimtelijke plannen maximale invloed uitoefenen op het programma en de uitvoeringsplanning ("wat wordt wanneer gebouwd"). Daarnaast biedt een actief grondbeleid de mogelijkheid om maximaal kostenverhaal toe te kunnen passen.

Op 1 juli 2008 is de Grondexploitatiewet in werking getreden. De Grondexploitatiewet biedt gemeenten de mogelijkheid om bij particuliere exploitatie alle kosten voortvloeiende uit de betreffende gebiedsontwikkeling op de particulier te kunnen verhalen. Voor invoering van de Grondexploitatiewet kon 80 à 90% van de kosten worden verhaald. Het verlenen van een bouwvergunning aan een particuliere exploitant wordt namelijk gekoppeld aan het betalen van een bijdrage in de gebiedsontwikkeling (geen bijdrage, geen bouwvergunning). Daarnaast kunnen in het exploitatieplan, dat tegelijk met het bestemmingsplan moet worden vastgesteld, eisen worden opgenomen voor o.a. woningcategorieën, bouwrijp maken, inrichting van de openbare ruimte en de nutsvoorzieningen.

De invoering van de Grondexploitatiewet en de huidige economische crisis kunnen reden zijn om af te stappen van een actief grondbeleid en te kiezen voor een meer facilitair grondbeleid. In de nieuwe Nota Grondbeleid wordt hier een uitspraak over gedaan.

De uitvoering van het grondbeleid (grondexploitatie) is als gemeentelijke taak ondergebracht bij de afdeling Strategie en Ontwikkeling (S&O). De taak bestaat hoofdzakelijk uit het aankopen en beheren van gronden in het kader van het gemeentelijk (RO en ander) beleid, het opstellen van overeenkomsten bij particuliere gebiedsontwikkeling, het verkopen van bouwrijpe gronden en het opstellen/actualiseren van grondexploitatieberekeningen.

7.4 Uitvoering en ontwikkeling

In het volgende overzicht zijn de woningbouwlocaties opgenomen waar naar verwachting in 2009 wordt gestart met de bouw van de eerste woning.

Woningbouwlocatie		Aantal	Ontwikkelaar
Epe	Klaarbeek	261	Klaarbeek Planontwikkeling
	Warande	17	Morssinkhof Bouw
Vaassen	Voormalig Kouwenaarschool	± 25	Gemeente
	Holthuijzenstede	4	Gemeente
	De Pirk-Noord	79	De Pirk BV
Oene	Donselaarsweg-West	24	Gemeente
	Kerkweg	9	Gemeente

In het plan Gelders Kwartier te Emst is in 2009 gestart met de bouw van de eerste woningen, naar verwachting zal in 2010 worden begonnen met de bouw van de woningen in de tweede fase. Op het voormalige Vulcanusterrein zijn in 2008 de eerste woningen opgeleverd, in 2010 zullen in dit plan wederom woningen worden gebouwd.

Bedrijventerreinen

In 2009 zijn de laatste kavels verkocht op het bedrijventerrein Eekterveld III te Vaassen. Inmiddels is begonnen met de voorbereidende werkzaamheden voor de ontwikkeling van het plan Eekterveld IV. In Epe is gestart met de uitgifte van de eerste kavels op het bedrijventerrein Kweekweg VI.

Grondverwerving

De instrumenten die de gemeente ter beschikking staan bij de uitvoering van een actief grondbeleid, zijn, naast het minnelijk verwerven van gronden, de Wet voorkeursrecht gemeenten en in het uiterste geval onteigening.

Op 20 maart 2008 heeft de gemeenteraad besloten het voorkeursrecht, dat bij raadsbesluit van 2 september 2004 voor de gebieden 't Slath, Kerkenland en Oosterhof-Zuid op grond van de Wet voorkeursrecht gemeenten is gevestigd, te verlengen. Dit betekent, dat de grondeigenaren in deze gebieden bij verkoop van hun gronden deze eerst aan de gemeente moeten aanbieden.

In het kader van het opstellen van de nieuwe Nota Grondbeleid zal worden bekeken of de Wet voorkeursrecht gemeenten ook de toekomst nog als verwervingsinstrument moet worden ingezet.

7.5 Financiën

Het grondbeleid is van grote financiële betekenis. Het gaat om grote belangen en grote hoeveelheden geld. De resultaten op grondexploitaties en de financiële risico's zijn van groot belang voor de algemene financiële positie van de gemeente. Bij afsluiting van een complex ontstaat altijd een (voordelig of nadelig) resultaat. Uitgangspunt in Epe is dat een complex kostendekkend is.

Grondprijsbeleid

Het in de Nota Grondbeleid 2005 geformuleerde uitgangspunt van het grondprijsbeleid is, dat het grondprijsbeleid de door de gemeente gewenste ruimtelijke ontwikkelingen ondersteunt door het optimaliseren van de opbrengsten uit gronduitgiften. Bij de vaststelling van de grondprijzen hanteert de gemeente Epe zoveel mogelijk marktconforme prijzen. In de nieuwe Nota Grondbeleid zal worden bezien of dit grondprijzenbeleid moet worden aangepast.

Winst- en verliesneming.

Sinds de invoering van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in 2004 dienen met zekerheid gerealiseerde winsten in lopende complexen tussentijds te worden overgeboekt naar de reserve bouwgrondexploitatie. In de Nota Grondbeleid is opgenomen, dat door de gemeente Epe het bedrijfseconomische voorzichtigheidsprincipe wordt gehanteerd: winsten worden eerst verantwoord als deze zijn gerealiseerd.

Als uit een exploitatieberekening blijkt, dat er een verlies op een complex ontstaat, wordt hiervoor een voorziening getroffen, die direct ten laste komt van de reserve bouwgrondexploitatie.

Verwachte uitkomsten lopende complexen

Van de volgende lopende complexen zijn in 2008 de grondexploitatieberekeningen geactualiseerd.

- Donselaarsweg II te Oene
- Eekterveld III te Vaassen
- Pastoorsweg te Vaassen
- Oosterhof te Vaassen
- Warande te Epe
- Boskamp te Epe
- Kerkhofweg te Emst

Het totale eindresultaat van deze complexen wordt globaal geraamd op een bedrag van € 1,3 miljoen.

In 2009 worden voor de volgende complexen grondexploitatieberekeningen opgesteld.

- 't Slath te Epe
- Kerkenland te Vaassen
- Oosterhof-Zuid te Vaassen
- uitbreiding bedrijventerrein Kweekweg te Epe

7.6 Risico's in de grondexploitatie

Aangezien grondexploitaties betrekking hebben op meerjarige vastgoedontwikkelingen, is het evident dat hieraan risico's zijn verbonden. Onder een risico wordt verstaan de kans dat de ontwikkeling van een project in negatieve zin afwijkt van de geformuleerde financiële uitgangspunten (rentepercentage, looptijd van de exploitatie, etc.). Risico's zijn niet erg, zolang ze zijn ingecalculeerd en er middelen zijn, waarmee de financiële gevolgen, die zich in werkelijkheid voordoen als het risico zich manifesteert, kunnen worden opvangen.

Jaarlijks wordt in het kader van de jaarrekening een risico-inschatting gemaakt, die als basis dient voor de financiële vertaling naar de benodigde omvang van de benodigde reserve bouwgrondexploitatie. De benodigde reserve bouwgrondexploitatie bedroeg per 31 december 2008 € 5,4 miljoen. Het te hanteren model dat in de Nota Grondbeleid is opgenomen voor het berekenen van de reserve bouwgrondexploitatie onderkent drie risicovariabelen:

Waarderingsrisico ("Financiën")

Dit is het risico dat aangekochte gronden ten behoeve van woningbouw, bedrijventerreinen en infrastructurele werken niet of niet op het veronderstelde tijdstip in exploitatie kunnen worden genomen (inkooprisico), dan wel dat deze gronden niet tegen de gecalculeerde waarde kunnen worden terugverdiend in de projectexploitatie (inkoopprijsrisico). Het risicobedrag dat hiervoor in de reserve bouwgrondexploitatie wordt opgenomen, bedraagt 25% van de som van de waarden van de door de gemeente aangekochte en nog niet in exploitatie genomen gronden.

Marktrisico ("Markt")

Dit betreft het risico, dat marktomstandigheden er toe leiden dat de gecalculeerde inkomsten en uitgaven niet worden gerealiseerd. De marktomstandigheden beïnvloeden de kosten- en opbrengstenrisico's. Het bedrag dat hiervoor in de reserve bouwgrondexploitatie wordt opgenomen is gelijk aan 10% van de totale kosten van de nog uit te voeren werken in de diverse complexen en 10% van de verwachte opbrengsten van de nog uit te geven gronden in de diverse complexen.

Aankooprisico's

Voor het afdekken van het risico van vroegtijdig verwerven van gronden als gevolg van het voeren van een actief grondbeleid is extra ruimte in de reserve bouwgrondexploitatie gereserveerd.

Daarnaast is in de reserve een extra bedrag van € 1,4 miljoen opgenomen in verband met de risico's die het grondbedrijf loopt in verband met de huidige economische crisis. In de nieuwe Nota Grondbeleid zal worden bekeken of voornoemd model voor het berekenen van de benodigde reserve bouwgrondexploitatie moet worden bijgesteld.

DEEL 3

FINANCIËLE BEGROTING

Financiële begroting

Inleiding

In de financiële begroting zijn opgenomen:

- het overzicht van baten en lasten
- de uiteenzetting van de financiële positie.

Overzicht baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten bevat:

- de baten en lasten en het saldo per programma
- het geraamde resultaat voor bestemming
- de geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves
- het geraamde resultaat na bestemming
- het overzicht van de geraamde algemene dekkingsmiddelen
- het geraamde bedrag voor onvoorzien
- prijzen, lonen en rente.

Baten en lasten en het saldo per programma

Onderstaand volgt een overzicht van de saldi per programma voor 2010-2013. In het vervolg van deze financiële begroting wordt inzicht gegeven in de baten en lasten per afzonderlijk programma en wordt een analyse gegeven van de verschillen die zijn ontstaan tussen de begrote bedragen in 2009 en 2010. Dit betreft de bestaande baten en lasten, uitgaande van het bestaande beleid. De 'budget-aanpassingen' als gevolg van het nieuwe beleid zijn in de Beleidsbegroting (programmaplan) reeds toegelicht.

*Saldo per programma (bedragen * € 1.000)*

Programma	2010	2011	2012	2013
1. Opgroeien in Epe	- 5.023	- 5.010	- 5.025	- 5.086
2. Actief in Epe	- 3.995	- 3.476	- 3.463	- 3.473
3. Zorg en opvang	- 6.681	- 6.675	- 6.645	- 6.645
4. Ruimte en wonen	- 1.906	- 1.819	- 1.768	- 1.922
5. Epe op orde	- 5.816	- 5.750	- 5.780	- 5.806
6. Duurzaamheid	- 700	- 676	- 676	- 676
7. Bedrijvigheid	192	- 644	- 603	- 603
8. Weer aan het werk	- 2.186	- 2.186	- 2.186	- 2.186
9. Veiligheid in Epe	- 1.913	- 1.913	- 1.913	- 1.928
10. Toezicht en handhaving	- 1.722	- 1.622	- 1.622	- 1.622
11. Organisatie en bedrijfsvoering	- 4.697	- 4.204	- 3.949	- 3.587
12. Overzicht alg.dekkingsmiddelen	34.455	33.982	33.638	33.619
Totaal van de programma's	8	7	8	85

Resultaat voor en na bestemming

Het BBV schrijft voor dat mutaties in de reserves afzonderlijk worden opgenomen als bestemming van het exploitatieresultaat. Daarom wordt eerst het resultaat vóór bestemming bepaald, vervolgens worden de mutaties in de reserves weergegeven. De uitkomst is het resultaat na bestemming van het saldo.

	2010	2011	2012	2013
Totaal van de programma's (= resultaat inclusief mutaties reserves)	8	7	8	85
- correctie mutaties reserves:				
• toevoeging aan de reserves	5.809	2.255	2.090	1.949
• onttrekkingen aan de reserves	<u>-4.482</u>	<u>- 5.766</u>	<u>- 2.733</u>	<u>- 1.488</u>
Resultaat voor bestemming	1.335	- 3.511	- 643	461
Mutaties reserves (Programma Organisatie en Bedrijfsvoering)				
• toevoeging aan reserves (last)	-5.809	-2.255	-2.090	-1.949
• onttrekking aan reserves (bate)	<u>4.482</u>	<u>5.766</u>	<u>2.733</u>	<u>1.488</u>
Resultaat na bestemming	8	7	8	85
<i>Specificatie toevoeging aan reserves:</i>				
• Algemene Reserve - waardecorrectie	41	40	40	41
• Toevoeging waardecorrectie aan reserves	646	575	504	483
• Reserve extra afschr. Inv. Maatsch. nut	1.108	934	840	821
• Doorlichting begroting + extra afschrijving	50			
• Reserve vervanging openbare verlichting	108	108	108	108
• Reserves aflossing leningen Nuon/Vitens	344	344	344	344
• Reserve meubilair gymlokalen	31	31	31	31
• Reserve RSG	14			
• Reserve accommodatie welzijnsinstellingen	22	23	23	23
• Reserve onderhoud huisvesting verslavingszorg	1	1	1	1
• Reserve onderhoud St. Crusiusweg 12-1	11	11	11	11
• Realisatie nieuwe accommodaties	55			
• Reserve volkshuisvesting	188			
• Reserve overdracht fietspaden RGV	830			
• Reservering inzet eenmalige middelen 2010	2.360	188	188	86
Totaal toevoeging reserves	5.809	2.255	2.090	1.949

	2010	2011	2012	2013
<i>Specificatie onttrekking aan reserves:</i>				
• Algemene Reserve Vrijval algemene reserve tbv inzet eenmalige middelen :				
- Voordelig saldo jaarrekening 2008 Stedendriehoek	119			
- Liquidatie-uitkering IZA-Nederland	334			
- Opvang economische crisis (SHV)	100			
• Reserve wachtgelden WIZ	69	69	33	42
• Vervanging openbare verlichting	0	18	60	77
• Reserve Elektronische gemeente (Egem)	109			
• Reserve Co-financiering	36	46	20	
• Reserve doorlichting begroting+ extra afschrijving	389			
• Reserve Mediation	10			
• Reserve wijziging financieringssysteem wegen	56	40	2	0
• Reserve winst Nuon en reserve verkoop aandelen VNB	298	298	298	298
• Reserves verkoop aandelen Nuon/Vitens	344	344	344	344
• Reserve aflossing achtergestelde leningen Nuon en Vitens (waardecorrectie t.g.v. exploitatie)	61	78	96	111
• Meubilair gymlokalen	20	20	20	20
• Reserve Her-inplant bossen	62	52		
• Reserve restauratie en onderhoud monumenten	10	10	10	1
• Reserve Werk en inkomen	53	73	73	42
• Realisatie nieuwe accommodaties	0	4.264	1.485	257
• Reserve egalisatie rioolrechten	180	24	24	24
• Reserve egalisatie afvalstoffenheffing	111	0	0	0
• Reserve egalisatie grafrechten	200	193	186	179
• Reserve WMO	188			
• Bouwgrondexploitatie	0	81	81	81
• Vrijval reserves t.b.v. inzet eenmalige middelen	1.732	154		10
Totaal onttrekking reserves	4.482	5.766	2.733	1.488

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en 'Onvoorzien'

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Onderwerp						
Onroerende-zaakbelasting	3.615	3.810	3.793	3.830	3.891	3.977
Hondenbelasting	151	175	96	96	96	96
Precariobelasting	36	72	50	50	50	50
Forensenbelasting	236	290	300	300	300	300
Toeristenbelasting	383	548	500	500	500	500
Algemene uitkering	26.247	27.200	27.801	27.291	26.722	26.655
Dividend uitkeringen	202	169	168	168	168	168
Saldo financieringsfunctie	131	-843	-406	-406	-406	-406
Overige alg. dekkingsmiddelen	2.485	2.428	1.542	1.524	1.524	1.524
Totaal	33.486	33.849	33.861	33.353	32.845	32.864
Onvoorzien uitgaven	0	50	70	70	70	70

Voor een toelichting op het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen wordt verwezen naar het overzicht zoals dit is opgenomen in de programmabegroting.

Prijzen, lonen en rente

Bij de opstelling van de (meerjaren)begroting (inclusief meerjareninvesteringsplan) 2010-2013 zijn de volgende percentages gehanteerd:

	2010	2011	2012	2013
Prijsstijging	2,00%	0,50%	0,50%	0,50%
Loonsomstijging	2,75%	0,50%	0,50%	0,50%
Rente kort geld	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
Rente lang geld	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%

Voor het jaar 2010 wordt gewerkt met gedifferentieerde percentages voor de prijs- en loonsomstijging. Hierbij is uitgegaan van de percentages zoals die worden aangegeven door het centraal planbureau. Voor de jaren 2011 en verder is uitgegaan van de percentages zoals die worden gegeven voor de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP), aangegeven in de meicirculaire 2009. De rentepercentages voor kort en lang geld zijn afkomstig uit het kwartaaloverzicht van het tweede kwartaal 2009 van De Nederlandse Bank.

Uiteenzetting van de financiële positie

In de uiteenzetting van de financiële positie worden de consequenties opgenomen van het beleid dat in de begroting is opgenomen. Het betreft het beleid dat al voor de begrotingsbehandeling is aanvaard én het beleid dat met het vaststellen van de begroting wordt aanvaard.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen
- Investerings (economisch / maatschappelijk nut)
- Investerings (vervanging / uitbreiding)
- Financiering
- Stand en verloop reserves en voorzieningen
- Investerings ten laste van de reserve eenmalige dekkingsmiddelen.

Financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen

De uitkomst van de jaarlijkse afweging in het kader van het begrotingsproces, is samengevat in het volgende overzicht.

<i>Overzicht van de cumulatieve ontwikkeling van lasten en baten</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Bestaand beleid (budgetprognose)	554.212	185.954	- 66.898	179.769
Nieuw beleid vorige meerjarenbegroting	0	0	0	0
Investeringsen vorige meerjarenbegroting	- 293.457	- 453.615	- 533.187	- 679.136
Nieuw beleid huidige meerjarenbegroting	- 653.000	- 193.000	- 93.000	- 113.000
Investeringsen huidige meerjarenbegroting	- 59.202	- 59.202	- 59.202	- 131.088
Dekkingsmiddelen	459.000	527.000	760.000	828.000
Saldo meerjarenbegroting	7.553	7.138	7.713	84.545

Investeringsen (economisch / maatschappelijk nut)

Dit onderdeel bevat het totaal van de investeringen die de gemeente heeft gepland, onderverdeeld naar investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut.

(investeringsbedragen x € 1.000)

<i>Omschrijving</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Investeringsen economisch nut	5.143	3.273	2.141	4.192
Investeringsen maatschapp. nut	1.375	127	25	1.036
Totaal	6.518	3.400	2.166	5.228

Investeringsen (vervanging / uitbreiding)

Dit onderdeel bevat het totaal van de investeringen die de gemeente doet, opgesplitst naar vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen.

(investeringsbedragen x € 1.000)

<i>Omschrijving</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Vervangingsinvesteringen	4.029	2.259	1.172	2.528
Uitbreidingsinvesteringen	2.489	1.141	994	2.700
Totaal	6.518	3.400	2.166	5.228

Financiering

Hiervoor wordt verwezen naar de Paragraaf Financiering.

Stand en verloop reserves en voorzieningen

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 14a en b.

Investeringsen ten laste van de reserve extra afschrijving/eenmalige middelen

Het beleid ten aanzien van extra afschrijving van investeringen en/of eenmalige uitgaven, is gecontinueerd bij de opstelling van de begroting 2010. In de meerjarenbegroting is aangegeven welke eenmalige uitgaven/investeringen in eenmaal afgeschreven worden ten laste van de eenmalige middelen. Daarnaast is hiervoor een afzonderlijke bijlage opgenomen bij het overzicht reserves en voorzieningen.

Financiële specificatie programma 1 Opgroeien in Epe

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	12.036	11.976	12.087	12.087	12.087	12.087
Lasten nieuw beleid			493	499	474	535
Lasten totaal	12.036	11.976	12.580	12.586	12.561	12.622
Baten bestaand beleid	7.572	7.022	7.341	7.341	7.341	7.341
Baten nieuw beleid			215	235	195	195
Baten totaal	7.572	7.022	7.556	7.576	7.536	7.536
Saldo	4.464	4.954	5.024	5.010	5.025	5.086

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 1 in deel 1 van de programmabegroting.	-493
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	163
• Verhoging van de lasten in 2010 in het kader van het voortgezet onderwijs (RSG) ten opzichte van 2009. Overigens wordt de begroting van het RSG budgettair neutraal in de gemeentebegroting verwerkt. Daardoor heeft deze lastenverhoging derhalve geen effect op het saldo van de gemeente begroting.	-229
• In 2009 is eenmalig een last opgenomen voor de verplaatsing van de speeltuin Jolijt. Deze eenmalige last is in 2010 vervallen.	112
• De kosten van het leerlingenvervoer vallen in 2010 hoger uit dan in 2009 door (1) een nieuwe aanbesteding van leerlingenvervoer, (2) een verwachte stijging van het gebruik van 20%, (3) een toename van het aantal routes en (4) een toename van het gebruik van het relatief duurdere Open Vervoer en Eigen Vervoer in relatie tot het aangepast/collectief vervoer.	-82
• De uitkering vanuit het rijk voor jeugdhulpverlening valt in 2010 hoger uit dan in 2009. Doordat de uitgaven gelijk worden gehouden aan de inkomsten stijgen de lasten. Per saldo heeft deze stijging geen effect op het saldo van de gemeente begroting.	-41

• De uitkering vanuit het rijk voor het onderwijsachterstandenbeleid valt in 2010 hoger uit dan in 2009. Doordat de uitgaven gelijk worden gehouden aan de inkomsten stijgen de lasten. Per saldo heeft deze stijging geen effect op het saldo van de gemeente begroting.	-28
• De subsidies in het kader van Lokaal Sociaal Beleid voor jeugd- en jongeren activiteiten, stichting peuterspeelzalen jeugdgezondheidszorg en jeugdhulpverlening zijn ten opzichte van 2009 geïndexeerd. Daardoor stijgen de lasten in 2010.	-11
• Als gevolg van het oversluiten van de verzekeringscontracten tegen een gunstiger premie vallen de te betalen verzekeringspremies ingaande 2010 lager uit dan in 2009.	8
• De uitgaven voor de organisatie van maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs nemen toe. Vanaf het schooljaar 2011/2012 is de maatschappelijke stage verplicht in het voortgezet onderwijs. De extra uitgaven worden gecompenseerd door hogere inkomsten vanuit de algemene uitkering.	-7
• Overige kleine verschillen.	4
Totaal	-604

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 1 in deel 1 van de programmabegroting.	215
• Verhoging van de rijksbijdragen in 2010 in het kader van het voortgezet onderwijs (RSG) ten opzichte van 2009. Overigens wordt de begroting van het RSG budgettair neutraal in de gemeentebegroting verwerkt. Daardoor heeft deze inkomstenverhoging geen effect op het saldo van de gemeente begroting.	278
• De uitkering vanuit het rijk voor jeugdhulpverlening valt in 2010 hoger uit dan in 2009. De inkomsten en uitgaven jeugdhulpverlening worden in de begroting aan elkaar gelijk gehouden waardoor per saldo deze inkomstenstijging geen effect heeft op het saldo van de gemeente begroting.	41
• De uitkering vanuit het rijk voor onderwijsachterstandenbeleid valt in 2010 hoger uit dan in 2009. De inkomsten en uitgaven onderwijsachterstandenbeleid worden in de begroting aan elkaar gelijk gehouden waardoor per saldo deze inkomstenstijging geen effect heeft op het saldo van de gemeente begroting.	28
• Ingaande de begroting 2010 vervalt de provinciale bijdrage jeugdhulpverlening. Deze is opgegaan in de BDU-CJG (Brede Doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin) uitkering van het rijk.	-16

• Naar verwachting zal er in 2010 ten opzichte van 2009 een verschuiving plaatsvinden van leerlingen die reizen met aangepast vervoer naar leerlingen die reizen met het Openbaar Vervoer en Eigen Vervoer. Deze verschuiving heeft tot gevolg dat de inkomsten uit de eigen bijdrage voor aangepast vervoer in 2010 zullen dalen. Voor Openbaar Vervoer en Eigen Vervoer geldt namelijk geen eigen bijdrage.	-5
• Doordat de gemeente met ingang van 2010 het tuinonderhoud bij openbare scholen niet meer uitvoert vervalt ook de vergoeding die de gemeente daarvoor kreeg van de openbare scholen.	-3
• Overige kleine verschillen.	-4
Totaal	534
Saldo programma	-70

Financiële specificatie programma 2 Actief in Epe

<i>Bedragen * € 1.000</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Lasten bestaand beleid	5.025	4.804	4.492	4.492	4.492	4.492
Lasten nieuw beleid			565	46	0	10
Lasten totaal	5.025	4.804	5.057	4.538	4.492	4.502
Baten bestaand beleid	1.138	1.073	1.062	1.062	1.029	1.029
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	1.138	1.073	1.062	1.062	1.029	1.029
Saldo	3.887	3.731	3.995	3.476	3.463	3.473

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 2 in deel 1 van de programmabegroting.	-565
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	87
• In 2009 is eenmalig een last opgenomen voor de restyling van de Novetheek. Deze last vervalt in 2010.	156
• In 2009 werd de realisatie van de ombuigingstaakstelling samenvoegen werksoorten welzijnssector gedekt door een onttrekking aan de reserve. In 2010 is de taakstelling functioneel opgenomen. Voor de realisatie van de taakstelling in 2010 wordt verwezen naar het onderdeel 'nieuw beleid'.	80
• De subsidies in het kader van Lokaal Sociaal Beleid zijn ten opzichte van 2009 geïndexeerd. Daardoor stijgen de lasten in 2010.	-33
• In 2009 is eenmalig een last opgenomen in verband met een nabetaling die betrekking heeft op de afwikkeling van uitgaven uit vorige jaren.	11
• In verband met de liquidatie van de voormalige muziekschool zijn de lasten afgeraamd in 2010.	8

• Als gevolg van het oversluiten van de verzekeringscontracten tegen een gunstiger premie vallen de te betalen verzekeringspremies ingaande 2010 lager uit dan in 2009.	6
• In 2009 is eenmalig een last opgenomen in verband met algemeen onderhoud wijkgebouwen. Deze last vervalt in 2010.	-5
• In 2009 is bij de EGW eenmalig een werkbudget geraamd voor de externe ondersteuning in verband met de voorgenomen privatisering. Dit budget vervalt weer ingaande 2010. In verband met de voorgenomen privatisering is in 2010 een budget opgenomen voor werkzaamheden van derden, waar tegenover een verlaging van uren staat. Per saldo leiden deze posten tot een voordeel van € 4.000.	4
• Overige kleine verschillen.	-2
Totaal	-253

Baten:

• In verband met de verhuizing van Mamuze naar de Eper Gemeente Woning vervalt de huuropbrengst van het voormalige gemeentehuis (Markt 5) in 2010. Omdat het totaal aantal verhuurde vloeroppervlak bij de EGW gelijk blijft, neemt de verhuuropbrengst bij de EGW niet toe.	-11
Totaal	-11

Saldo programma

-264

Financiële specificatie programma 3 Zorg en Opvang

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	6.743	7.697	7.617	7.611	7.607	7.607
Lasten nieuw beleid			26	26	0	0
Lasten totaal	6.743	7.697	7.643	7.637	7.607	7.607
Baten bestaand beleid	844	1.122	962	962	962	962
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	844	1.122	962	962	962	962
Saldo	5.899	6.575	6.681	6.675	6.645	6.645

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 3 in deel 1 van de programmabegroting.	-26
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	36
• Als gevolg van een wetswijziging stijgt het uurloon van huishoudelijke verzorging (HV) in 2010. Hierdoor nemen de lasten van de uitvoering van de WMO ten opzichte van 2009 toe. Dit kan worden opgevangen door de nog beschikbare ruimte op de WMO. De eenmalige onttrekking is geraamd op programma 11. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.	-89
• In verband met de beëindiging van de uitvoering van de regeling generaal pardon vervallen de lasten in 2010. Doordat ook de baten vervallen heeft dit per saldo geen effect op de begroting.	112
• In 2009 zijn de laatste dossier voor de Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten (R.G.S.G.H.) afgehandeld. Met ingang van 2010 is de regeling geheel vervallen. Doordat zowel de lasten als de baten vervallen heeft dit geen effect op de saldo van de begroting.	48
• Door de uitbesteding belastingen aan de gemeente Apeldoorn heeft er in 2010 een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden ten behoeve van kwijschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	-47

• In de eerste voortgangsrapportage 2009 zijn voor het contactpunt ex-gedetineerden eenmalig lasten begroot. In de basis begroting bestaand beleid 2010 zijn de kosten voor contactpunten ex-gedetineerden niet begroot. In nieuw beleid 2010 en 2011 zijn deze middelen overigens wel begroot.	26
• In 2009 is (in de voorjaarsrapportage) eenmalig een extra last opgenomen voor onderhoud van het Sociaal Cultureel Centrum Berkenoord. Deze last vervalt in 2010.	8
• De bijdrage vanuit het rijk voor taalcoaches voor inburgeraars valt in 2010 hoger uit dan in 2009. Doordat de uitgaven gelijk worden gehouden aan de inkomsten stijgen de lasten. Per saldo heeft deze stijging geen effect op het saldo van de gemeente begroting.	-7
• De subsidies Algemeen maatschappelijk werk in het kader van Lokaal Sociaal Beleid zijn ten opzichte van 2009 geïndexeerd. Daardoor stijgen de lasten in 2010.	-7
• Met ingang van 2010 zijn de lasten in het kader van alcoholmatiging (voorlichting aan jeugd en jongeren) overgeheveld van programma 3 naar programma 1.	3
• Overige kleine verschillen.	-3
Totaal	54

Baten:

• In verband met de beëindiging van de uitvoering regeling generaal pardon vervallen de baten in 2010. Doordat ook de lasten vervallen heeft dit geen effect op de het saldo van de begroting.	-112
• In 2009 zijn de laatste dossier voor de regeling Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten (R.G.S.G.H.) afgehandeld. Met ingang van 2010 is de regeling geheel vervallen. Doordat zowel de lasten als de baten vervallen heeft dit geen effect op de saldo van de begroting.	-41
• In verband met de beëindiging van de Regeling Opvang Asielzoekers (ROA) is de rijksbijdrage m.i.v. 2010 vervallen.	-6
• Overige kleine verschillen.	-1
Totaal	-160

Saldo programma

-106

Financiële specificatie programma 4 Ruimte en wonen

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	5.333	10.498	10.800	10.800	10.800	10.800
Lasten nieuw beleid			8	21	0	52
Lasten totaal	5.333	10.498	10.808	10.821	10.800	10.852
Baten bestaand beleid	5.213	8.862	8.902	9.002	9.032	8.930
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	5.213	8.862	8.902	9.002	9.032	8.930
Saldo	120	1.636	1.906	1.819	1.768	1.922

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 4 in deel 1 van de programmabegroting.	-8
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een nadeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	-533
• Door verschillende ontwikkelingen zijn de lasten van de bouwgrondexploitatie in 2010 hoger dan in 2009. Aangezien de bouwgrondexploitatie budgettair neutraal in de begroting wordt verwerkt is het saldo van de bouwgrondexploitatie overgeboekt naar de inkomsten post 'onderhanden werk'.	-280
• Het eenmalige budget in 2009 voor de implementatie van de WRO vervalt in 2010.	215
• Over de jaren 2007 t/m 2010 krijgt de gemeente een bijdrage van de provincie voor stimulering goedkope woningbouw. Het accent van de inkomsten en uitgaven ligt daarbij op de eerste jaren. Ten opzichte van 2009 dalen de lasten dan ook in 2010. De inkomsten en uitgaven worden overigens per jaar budgettair neutraal in de begroting verwerkt.	205
• Het eenmalige budget in 2009 voor de coördinatie van bestemmingsplannen vervalt in 2010.	52
• Het eenmalige budget in 2009 voor het uitwerkingsprogramma dorpsvisies vervalt in 2010.	20
• De stelpost voor subsidieverstrekking aan initiatieven van burgers gericht op het bevorderen van de leefbaarheid in de wijk is in 2010 overgeheveld vanuit programma 9.	-15

• Het eenmalige budget in 2009 voor de evaluatie en aanpassing van de welstandsnota vervalt in 2010.	15
• De in het verleden toegezegde bijdragen voor verbetering bestaande woningen zijn in 2009 afgehandeld. Zowel de lasten als de baten worden afgeraamd in 2010 waardoor er geen effect ontstaat op het saldo van de begroting.	10
• Conform de financiële doorlichting is het budget voor vastgoedregistratie in 2010 verlaagd.	8
• Door de uitbesteding van belastingen aan de gemeente Apeldoorn heeft er een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden in 2010 voor kwijtschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	-8
• Uit ervaring blijkt dat de lasten van aanschaffen en verkopen van onroerende zaken lager uitvallen. Voor 2010 worden de lasten dan ook verlaagd.	4
• Overige kleine verschillen.	5
Totaal	-310

Baten:

• Door verschillende ontwikkelingen zijn de baten van de bouwgrondexploitatie in 2010 hoger dan in 2009. Aangezien de bouwgrondexploitatie budgettair neutraal in de begroting wordt verwerkt is het saldo van de bouwgrondexploitatie overgeboekt naar de inkomsten post 'onderhanden werk'.	280
• Over de jaren 2007 t/m 2010 krijgt de gemeente een bijdrage van de provincie voor stimulerende goedkope woningbouw. Het accent van de inkomsten en uitgaven ligt daarbij op de eerste jaren. Ten opzichte van 2009 dalen de inkomsten dan ook in 2010. De inkomsten en uitgaven worden overigens per jaar budgettair neutraal in de begroting verwerkt.	-205
• In 2009 is (via de tweede voortgangsrapportage) eenmalig een budget opgenomen voor de inkomsten van VROM ten behoeve van afwikkeling van woninggebonden subsidies. De subsidieregeling loopt t/m 2013 en t/m dat jaar worden de inkomsten structureel verwerkt. Overigens worden de ontvangsten gestort in een daartoe gevormde reserve.	188
• Door economische crisis en de invoering van de wet WABO dalende aanvragen voor bouwvergunningen naar verwachting in 2010. Hierdoor vallen de baten lager uit dan in 2009.	-130
• Het restantbudget - overgeheveld vanuit 2008 - in verband met hogere legesopbrengst vervalt in 2010.	-70
• In 2010 worden geen verkopen verwacht van woningen met zelfbewoningsplicht en verplichting tot winstafdracht. Hiervoor worden de inkomsten verlaagd.	-20

• De in het verleden toegezegde bijdragen voor verbetering bestaande woningen zijn in 2009 afgehandeld. Zowel de lasten als de baten worden afgeraamd in 2010 waardoor er geen effect ontstaat op het saldo van de begroting.	-10
• Als gevolg van een verdere actualisatie van bestemmingsplannen kan in 2010 een hoger deel van de kosten voor "postzegelplannen" worden doorberekend dan in 2009. Dit levert een verhoging van de baten op.	5
• Door huurverhogingen (conform huurcontract) in 2010 vallen de baten hoger uit.	3
• Overige kleine verschillen.	-1
Totaal	40
Saldo programma	-270

Financiële specificatie programma 5 Epe op orde

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	7.552	6.681	6.540	6.496	6.525	6.548
Lasten nieuw beleid			75	52	54	56
Lasten totaal	7.552	6.681	6.615	6.548	6.579	6.604
Baten bestaand beleid	1.358	946	798	798	798	798
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	1.358	946	798	798	798	798
Saldo	6.194	5.735	5.817	5.750	5.781	5.806

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 5 in deel 1 van de programmabegroting.	-75
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	6
• De voorziening begrafenisrechten is in 2010 omgezet in een reserve waardoor de lasten worden overgeheveld van programma 5 naar programma 11. De omzetting is budgetneutraal verwerkt.	61
• Het eenmalig budget in 2009 in verband met het opstellen van een groenstructuurplan vervalt in 2010.	60
• Het eenmalig budget in 2009 in verband met het opstellen van een beheer en beleidsplan openbare verlichting vervalt in 2010.	35
• In 2010 wordt eenmalig voor het planten en inbrengen van voedingsstoffen (naar aanleiding van stormschade) derden ingehuurd. Overigens worden deze kosten onttrokken aan de reserve Herinplant bossen waardoor deze eenmalige kosten geen effect hebben op het begrotingssaldo.	-32
• De in 2009 in de begroting opgenomen lasten voor de investering in Duurzaam veilig worden gedekt uit een daartoe in 2009 gevormde reserve. Hierdoor komen de lasten in 2010 te vervallen.	22
• Door de uitbesteding van belastingen aan de gemeente Apeldoorn in 2010 heeft er een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden ten behoeve van kwijtschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	-19

• In 2010 is er een lagere waardecorrectie op de voorzieningen 'groot onderhoud bruggen' en 'groot onderhoud wegen' dan in 2009 als gevolg van een lagere beginstand van de voorziening in 2010.	13
• In 2010 vindt herinplant van bossen plaats om stormschade te herstellen. Dekking vindt plaats vanuit de reserve Herinplant bossen waardoor deze verhoging van kosten geen effect hebben op het begrotingssaldo.	12
• In 2010 wordt een verhoging van de lasten voor begrafeniskosten verwacht die door de gemeente betaald worden als nabestaanden daarvoor zelf geen middelen hebben.	-8
• De lasten van onkruidbestrijding stijgen. Daarom is in het kader van de stijging van kosten als gevolg van de toename van het areaal het geraamde bedrag op deze post verhoogd.	-6
• Door eenmalig lagere houtoogst (door stormschade) in 2010 is er eenmalig minder inzet van medewerkers van de Felua nodig. Dit levert eenmalig een voordeel op ten opzichte van 2009.	3
• In 2010 stijgen de lasten voor begrafenisrechten door een verplichte jaarlijkse ARBO veiligheidskeuring van graflijten en bekistingen.	-2
• Overige kleine verschillen.	-4
Totaal	66

Baten:

• De voorziening begrafenisrechten is in 2010 omgezet in een reserve waardoor de baten worden overgeheveld van programma 5 naar programma 11. De omzetting is budgetneutraal verwerkt.	-171
• Een correctie van de onjuiste verwerking van de meeropbrengst bij kapvergunningen (1e voortgangsrapportage 2009) leidt in de begroting 2010 tot een voordeel van € 46.000 ten opzichte van 2009. Dit wordt in 2009 eveneens rechtgetrokken bij de 2e voortgangsrapportage.	46
• Door stormschade zal de houtoogst eenmalig een lagere opbrengst opleveren in 2010.	-19
• Overige kleine verschillen.	-4
Totaal	-148

Saldo programma

-82

Financiële specificatie programma 6 Duurzaamheid

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	6.472	5.424	5.816	5.816	5.816	5.816
Lasten nieuw beleid			-11	-35	-35	-35
Lasten totaal	6.472	5.424	5.805	5.781	5.781	5.781
Baten bestaand beleid	6.633	5.120	5.140	5.140	5.140	5.140
Baten nieuw beleid			-35	-35	-35	-35
Baten totaal	6.633	5.120	5.105	5.105	5.105	5.105
Saldo	-161	304	700	676	676	676

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 6 in deel 1 van de programmabegroting.	11
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een nadeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	-131
• In 2010 komt de korting op de dienstverleningsovereenkomst met Circulus te vervallen en worden de kosten geïndexeerd. Hierdoor stijgen de lasten ten opzichte van 2009.	-166
• Door de uitbesteding van belastingen aan de gemeente Apeldoorn heeft er in 2010 een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden ten behoeve van kwijtschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	-82
• Voor 2010 is in de begroting voor de rioolheffing een stelpost opgenomen in verband met een verwachte lastenstijging voor kosten van derden.	-9
• In de (basis)begroting 2009 is de standaard jaarlijkse waardecorrectie voor de voorziening Bodemsanering Koekoek niet opgenomen omdat deze voorziening pas bij het opstellen van de jaarrekening 2008 gevormd is. De waardecorrectie is nu als last in de begroting 2010 opgenomen.	-5
• Overige kleine verschillen.	1
Totaal	-381

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 6 in deel 1 van de programmabegroting.	-35
• De tarieven van afvalstoffenheffing stijgen in 2010 met 2,1% ten opzichte van 2009.	8
• In de begroting 2009 is ten onrechte BTW bij de tarieven van reinigingsrechten begroot. Dit is gecorrigeerd in de begroting 2010 met als gevolg een vermindering van de opbrengsten ten opzichte van 2009.	-5
• In 2010 daalt de opbrengst baatbelasting als gevolg van het afnemend aantal objecten waarover baatbelasting wordt geheven.	-8
• In 2010 worden er minder huisaansluitingen verwacht waardoor de baten lager uitvallen.	-5
• Door autonome ontwikkelingen en een toename aantal objecten door bestandscontrole en verkaveling van recreatieterreinen stijgen de opbrengsten van rioolrechten in 2010.	32
• Door een dalende tendens van aanvragen bodemgeschiktheidsverklaringen en aanvragen bodeminformatie vallen de baten in 2010 lager uit.	-2
Totaal	-15
Saldo programma	-396

Financiële specificatie programma 7 Bedrijvigheid

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	587	616	686	676	676	676
Lasten nieuw beleid			25	41	0	0
Lasten totaal	587	616	711	717	676	676
Baten bestaand beleid	63	41	73	73	73	73
Baten nieuw beleid			830	0	0	0
Baten totaal	63	41	903	73	73	73
Saldo	524	575	-192	644	603	603

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 7 in deel 1 van de programmabegroting.	-25
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een nadeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	-66
• De gemeente is verantwoordelijk voor het periodiek onderhoud van de voorzieningen (hekken en borden) ten behoeve van de afsluiting van wegen in de bossen. In 2010 worden hier eenmalig middelen voor opgenomen.	-10
• Het eenmalig budget in 2009 in verband met stimulering van toerisme vervalt in 2010.	8
• Door uitbesteding van belastingen naar de gemeente Apeldoorn heeft er in 2010 een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden ten behoeve van kwijtschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	-1
• Overige kleine verschillen.	-1
Totaal	-95

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 7 in deel 1 van de programmabegroting.	830
• In de begroting 2009 zijn de opbrengsten voor vergunningen evenementen abusievelijk verkeerd begroot. In de begroting 2010 is dat rechtgetrokken waardoor een voordeel ontstaat.	23
• De tarieven van marktgelden stijgen met 3,9% in 2010.	9
Totaal	862
Saldo programma	767

Financiële specificatie programma 8 Weer aan het werk

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	13.823	12.826	12.571	12.571	12.571	12.571
Lasten nieuw beleid			0	0	0	0
Lasten totaal	13.823	12.826	12.571	12.571	12.571	12.571
Baten bestaand beleid	11.717	10.413	10.385	10.385	10.385	10.385
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	11.717	10.413	10.385	10.385	10.385	10.385
Saldo	2.106	2.413	2.186	2.186	2.186	2.186

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13. • In 2010 is de gemeentelijke bijdrage aan de Felua is door wetswijziging komen te vervallen. • Door minder communicatie minimabeleid, het vervallen van de eenmalige middelen 2009 in verband met armoedebeleid en het overhevelen van huisbezoek- en uitvoeringskosten naar programma 11 vallen de lasten bijzondere bijstand lager uit in 2010. • In 2009 vallen de werkelijke lasten van het contract Sociale Zaken met de gemeente Apeldoorn hoger uit dan begroot. De begrote lasten 2010 zijn dienovereenkomstig verhoogd. • In 2010 wordt een toename verwacht van het aantal aanvragen schuldhelpverlening. Dit leidt tot structureel hogere uitgaven m.i.v. 2010. • De voorziening Werk en Inkomen is een reserve geworden. De lasten voor de jaarlijkse waardecorrectie wordt overgeheveld naar programma 11. Deze overheveling is budgetneutraal verwerkt.	93 112 91 -30 -20 9
Totaal	255

Baten:

• De van het Rijk ontvangen bijdrage voor Bijzondere Bijstand wordt in 2010 gestort in een reserve (op programma 11). Voorheen werd deze bijdrage verwerkt als inkomst op dit programma. Door deze wijziging in systematiek worden de inkomsten op dit programma verlaagd.	-29
• Overige kleine verschillen.	1
Totaal	-28
Saldo programma	227

Financiële specificatie programma 9 Leefbaar en veilig

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	1.587	1.765	1.823	1.823	1.823	1.823
Lasten nieuw beleid			112	112	112	127
Lasten totaal	1.587	1.765	1.935	1.935	1.935	1.950
Baten bestaand beleid	39	33	22	22	22	22
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	39	33	22	22	22	22
Saldo	1.548	1.732	1.913	1.913	1.913	1.928

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 9 in deel 1 van de programmabegroting.	-112
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een nadeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	-79
• Door een nieuwe verdeling van de begroting over de deelnemers binnen het VNOG vallen de lasten voor de gemeente in 2010 lager uit dan in 2009.	36
• De lasten voor Paraatheid Brandweerkorpsen stijgen in 2010 ten opzichte van 2009 als gevolg van de nieuwe CAR.	-27
• Met ingang van 2010 is de stelpost voor subsidieverstrekking aan initiatieven van burgers gericht op het bevorderen van de leefbaarheid in de wijk, budgettair neutraal, overgeheveld naar programma 4.	15
• Overige kleine verschillen.	-3
Totaal	-170

Baten:

• In 2010 dalen de inkomsten voor Gebruiksvergunningen ten opzichte van 2009 door aanpassing van wetgeving en doordat de achterstand in vergunningverlening in 2009 is weggewerkt.	-11
Totaal	-11

Saldo programma

-181

Financiële specificatie programma 10 Toezicht en handhaving

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	1.413	1.588	1.706	1.706	1.706	1.706
Lasten nieuw beleid			100	0	0	0
Lasten totaal	1.413	1.588	1.806	1.706	1.706	1.706
Baten bestaand beleid	95	58	84	84	84	84
Baten nieuw beleid			0	0	0	0
Baten totaal	95	58	84	84	84	84
Saldo	1.318	1.530	1.722	1.622	1.622	1.622

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 10 in deel 1 van de programmabegroting.	-100
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een nadeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	-115
• Door uitbesteding van belastingen aan de gemeente Apeldoorn heeft er in 2010 een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden ten behoeve van kwijtschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	-5
• In 2010 zullen de lasten voor lijkschouwingen naar verwachting lager uitkomen dan begroot in 2009. De werkelijke kostenontwikkeling in 2009 laat ook een daling zien ten opzicht van voorgaand jaar.	2
Totaal	-218

Baten:

• In de eerste voortgangsrapportage 2009 is abusievelijk de mutatie voor de opbrengsten uit de APV verkeerd begroot. In de begroting 2010 is dat rechtgetrokken waardoor een voordeel ontstaat.	26
Totaal	26

Saldo programma

-192

Financiële specificatie programma 11 Organisatie en bedrijfsvoering

Bedragen * € 1.000		Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lasten bestaand beleid		24.440	12.684	7.810	7.174	6.723	6.202
Lasten nieuw beleid				1.728	-154	-355	-326
Lasten totaal		24.440	12.684	9.538	7.020	6.368	5.876
Baten bestaand beleid		18.552	7.816	3.278	2.587	2.419	2.289
Baten nieuw beleid				1.563	229	0	0
Baten totaal		18.552	7.816	4.841	2.816	2.419	2.289
Saldo		5.888	4.868	4.697	4.204	3.949	3.587

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 11 in deel 1 van de programmabegroting.	-1.728
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	2.008
• In 2010 wordt € 2.321.000 minder gestort in de bestemmingsreserves dan in 2009. Het verschil wordt in hoofdzaak verklaard doordat in 2009 aanzienlijke bedragen (eenmalige middelen) zijn gestort in reserves, ter dekking van eenmalige uitgaven/investeringen.	2.321
• Stelposten algemeen: een voordeel dat veroorzaakt wordt doordat stelposten die in 2009 waren opgenomen nu (in 2010) op de desbetreffende programma's zijn verwerkt.	521
• Als gevolg van de verwerking van de 1e voortgangsrapportage 2009 in de begroting 2009, ontstaat een voordeel van € 385.000, doordat geen storting in de algemene reserve is geraamd in 2010.	385
• Door uitbesteding van belastingen aan de gemeente Apeldoorn heeft er in 2010 een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden ten behoeve van kwijschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	-404
• Door de inzet van eenmalige middelen ten behoeve van afschrijving van investeringen met een maatschappelijk nut ontstaat een structureel voordeel in de begroting.	60

• In 2009 was een eenmalige budget opgenomen voor het onderzoek naar het betrekken van burgers bij het lokaal bestuur en het interactieve traject actualisatie toekomstvisie.	60
• Door een afname van het gebruik van wachtgeld- en pensioenverplichtingen van voormalig wethouders zijn de lasten verlaagd.	55
• In 2009 is de post salarissen wethouders incidenteel verlaagd.	-91
• De personele lasten van de gemeenteraad, adviescommissies, burgemeester en wethouders stijgen in 2010 als gevolg van autonome ontwikkelingen.	-27
• Door nieuwe APV/ Minder regels vallen personeelslasten lager uit. Hiervoor wordt in 2010 een taakstelling opgenomen.	21
• Door afname van het aantal voormalig personeelsleden waarvan de salarislaster drukken op de begroting van de gemeente en de verlaging van de FPU dalen de lasten in 2010 ten opzichte van 2009.	19
• In 2010 vindt de driejaarlijkse taxatie plaats voor de inventarisverzekering van de gemeente. Hierdoor zijn de kosten voor verzekeringen in 2010 (incidenteel) hoger dan in 2009.	-18
• Door een wijziging in de gemeenschappelijke regeling voor het Streekarchief vallen de lasten hoger uit in 2010.	-15
• De toename aantal handhavingszaken leidt tot meer rechtskundige adviezen in 2010.	-10
• Het eenmalige budget in 2009 in verband met mediation vervalt in 2010.	10
• Het aantal nieuw uit te geven reisdocumenten zal ten opzichte van 2009 toenemen omdat, door nieuwe wetgeving, kinderen een eigen paspoort krijgen. Bijschrijving in het paspoort van de ouders is niet meer mogelijk. De lasten voor het aanschaffen van reisdocumenten zullen dan ook toenemen maar daartegenover staan extra baten in de vorm van leges. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.	-8
• De post voor niet compensabele BTW in de verdeeldienst is gebaseerd op een driejaargemiddelde en als gevolg daarvan in 2010 verhoogd met € 6.000.	-6
• In 2010 vindt een GBA audit plaats waardoor de lasten in 2010 hoger uitvallen. Daarnaast stijgt het aantal aanvragen voor Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).	-6
• Het eenmalige budget in 2009 in verband met digitale vastlegging raadsinformatie vervalt in 2010.	4
• Overige kleine verschillen.	-5
Totaal	3.146

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 11 in deel 1 van de programmabegroting.	1.563
• In de begroting 2009 was de vrijval van het surplus van de algemene reserve verwerkt (hiertegenover stonden ook uitgaven); een dergelijke vrijval uit de algemene reserve is in de begroting 2010 niet geraamd, waardoor een nadeel ontstaat van € 922.000. Daarnaast ontstaat een nadeel van € 170.000 omdat bij de 1e voortgangsrapportage 2009 een onttrekking is geraamd. In de begroting 2010 is geen onttrekking aan de algemene reserve geraamd.	-1.092
• In 2010 wordt € 3.699.000 minder onttrokken aan de bestemmingsreserves dan in 2009. Het verschil wordt in hoofdzaak verklaard doordat in 2009 bij diverse reserves het aanwezige surplus is vrijgevallen en ingezet ter dekking van eenmalige uitgaven. Daarnaast is in 2009 de onttrekking van het saldo van de reserve restantbudgetten 2008 geraamd. Een dergelijke raming is in 2010 niet voorzien.	-3.699
• Er ontstaat een voordeel omdat in 2010 een stelpost is opgenomen voor de indexering van inkomsten op basis van de meicirculaire 2009 en voor het voordeel dat ontstaat doordat de gemeente een deel van de aan te trekken geldmiddelen financiert met van andere overheden vooruit ontvangen bedragen.	266
• Door een wijziging in de gemeenschappelijke regeling voor het Streekarchief vallen de baten hoger uit in 2010.	74
• Het aantal nieuw uit te geven reisdocumenten zal ten opzichte van 2009 toenemen omdat, door nieuwe wetgeving, kinderen een eigen paspoort krijgen. Bijschrijving in het paspoort van de ouders is niet meer mogelijk. Tegenover de lasten voor het aanschaffen van reisdocumenten staan baten in de vorm van leges. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.	8
• Door een verwachte stijging van het aantal verklaringen van goed gedrag en gehandicaptenparkeerkaarten in 2010 stijgen de baten.	9
• De gemeentelijke leges voor rijbewijzen zijn verhoogd; dit heeft een toename van de baten in 2010 tot gevolg.	4
In de begroting 2009 was een stelpost opgenomen van € 115.000 voor de dekking van ICT-uitgaven in de begroting. Ingaande 2010 is deze stelpost ingevuld door de reguliere uitgavenbudgetten ICT te verlagen. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.	-115
• De toename van het aantal handhavingsszaken leidt tot meer rechtskundige adviezen. Hierdoor ook meer ontvangsten door betaling juridische kosten door veroordeling tegenpartij.	3
• Overige kleine verschillen.	4
Totaal	-2.975
Saldo programma	171

Financiële specificatie Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2008	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Lasten bestaand beleid	244	1.148	360	360	360	360
Lasten nieuw beleid			0	0	0	0
Lasten totaal	244	1.148	360	360	360	360
Baten bestaand beleid	33.731	35.202	34.815	34.342	33.833	33.814
Baten nieuw beleid			0	0	165	165
Baten totaal	33.731	35.202	34.815	34.342	33.998	33.979
Saldo	-33.487	-34.054	-34.455	-33.982	-33.638	-33.619

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van het vervallen van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	234
• Door uitbesteding van belastingen aan de gemeente Apeldoorn heeft er in 2010 een verschuiving van interne kosten naar kosten van derden plaatsgevonden ten behoeve van kwietschelding. Dit verloopt budgettair neutraal over de programma's.	566
• De lasten als gevolg van oninbare vorderingen worden elk jaar begroot op basis van gemiddelde over de afgelopen drie jaren. Voor 2010 betekent dit dat de lasten stijgen ten opzichte van 2009.	-10
• Overige kleine verschillen.	-2
Totaal	788

Baten:

• Op basis van de meicirculaire 2009 valt de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2010 lager uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2009 eenmalige uitkeringen zijn opgenomen in de algemene uitkering. De uitkering 2009 is gebaseerd op een relatief hoog loon- en prijspeil. De uitkering 2010 is op dit punt aanzienlijk naar beneden bijgesteld.	-462
• Als gevolg van een hogere reservepositie in 2010 stijgt de bespaarde rente.	157
• Met ingang van 2010 wordt geen hondenbelasting in het buitengebied meer geheven. Hierdoor daalt de opbrengst ten opzichte van 2009.	-92

• De begrote baten uit Toeristenbelasting blijken in voorgaande jaren te hoog te zijn geweest. In de begroting 2010 zijn de baten naar beneden bijgesteld.	-24
• Doordat geleidelijke aflossing van de langlopende geldlening aan NUON en Vitens dalen de rente inkomsten in 2010 ten opzichte van 2009.	-8
• Als gevolg van de nieuwe/gewijzigde tarieven in de legesverordening en een autonome verhoging van de opbrengst hondenbelasting ontstaat een hogere opbrengst in 2010 ten opzichte van 2009.	14
• In 2010 stijgen de baten uit de OZB zakelijk ten opzichte van 2009 door autonome ontwikkelingen (nieuwbouw) en door herwaardering van objecten.	17
• De opbrengst forensenbelasting stijgt in 2010 als gevolg van autonome stijgingen ten opzichte van 2009.	10
• De opbrengst OZB gebruikers daalt in 2010 als gevolg van autonome dalingen ten opzichte van 2009.	-6
• Overige kleine verschillen.	7
Totaal	-387
Saldo programma	401

DEEL 4

BIJLAGEN

Bijlage 1 Bestuurlijk kader.

Inleiding.

In deze bijlage worden de hoofdpunten beschreven uit de "Toekomstvisie Epe 2010", uit het Collegeakkoord 2006-2010 en van het sturingsmodel "regiegemeente" op basis waarvan de gemeente Epe de taken en rollen wil vervullen. Deze hoofdpunten vormen een richtinggevend kader voor de inrichting en uitvoering van de programmabegroting.

Hoofdpunten uit de toekomstvisie.

De hoofdpunten uit de "Toekomstvisie Epe 2010" zijn:

Basisvisie: Voortbouwen op kwaliteit.

Het centrale motto is: "Voortbouwen op kwaliteit"! Optimaliseren van bestaande kwaliteiten, sterke punten en eigenschappen. Het uitgangspunt is uitgaan van een beperkte ontwikkeling. Dit houdt in het bestaande niveau te handhaven en/of kwalitatief te verbeteren.

Verjonging en vergrijzing

Actief bijstellen van de huidige trend van vergrijzing door te proberen de jongeren voor de Eper samenleving te behouden en zo mogelijk het aandeel van deze bevolkingsgroep te vergroten. Bepalend hierin zijn voldoende mogelijkheden voor wonen en werken en een aantrekkelijk en gevarieerd voorzieningenniveau. Uiteraard wordt ook blijvend aandacht besteed aan de ouderen.

Voorzieningen en kernen

In elke kern een basisaanbod van voorzieningen realiseren en voor meer specifieke functies een beperkte concentratie in de grote kernen Epe en Vaassen, tenzij uit onderzoek blijkt dat een andere plek meer geschikt is. In de ontwikkeling van voorzieningen wordt waar mogelijk een combinatie gemaakt met recreatie en toerisme.

Recreatie en toerisme

Beperkte mogelijkheden bieden aan verbreding en vernieuwing van het toeristisch recreatieve product. Recreatie en toerisme beïnvloeden de lokale samenleving onder meer door een hoger voorzieningenniveau en het bieden van werkgelegenheid, maar ook door aantasting van de leefbaarheid en van natuur en landschap.

Buitengebied

De gemeente Epe kiest voor een actieve opstelling in de ontwikkeling van het buitengebied. Hierbij wordt rekening gehouden met de kwaliteit van natuur en landschap. De zogenaamde middenzone (gebied tussen de dorpenweg en de A50) biedt ontwikkelingsmogelijkheden op diverse terreinen: woningbouw, werkgelegenheid, recreatie en toerisme, agrarische bedrijvigheid en voorzieningen.

Hoofdpunten uit het Collegeakkoord 2006-2010.

- Het collegeakkoord sluit aan bij de wens van vele inwoners om het landschappelijke en dorpse karakter van onze gemeente te behouden. Epe is bij uitstek een woongemeente met een daarbij behorend voorzieningenniveau. Belangrijke pijlers: wonen en de woonomgeving. De zorg voor een evenwichtig woningaanbod is een belangrijk speerpunt. Ook het behoud van de leefbaarheid van onze dorpen en wijken en de leefbaarheid van het platteland vragen om aandacht. Het behoud van ons cultuur- en natuurhistorisch erfgoed is belangrijk, ook voor het versterken van de identiteit van onze gemeenschap.
- Recreatie/toerisme en duurzame landbouw zijn belangrijke economische pijlers. Epe zal zich meer als recreatiegemeente moeten profileren waarbij rust, ruimte en stilte de kernwaarden zijn. De landbouw als economische drager van de regio dreigt in betekenis in te boeten, met mogelijke gevolgen voor het waardevolle landschapsbeeld. Daarom zullen initiatieven en experimenten die bijdragen aan een vitaal platteland worden ondersteund.
- De vergrijzing is een ontwikkeling die we niet kunnen tegenhouden, maar die vraagt om maatregelen. Steeds meer ouderen vragen om aangepaste woningen en hebben zorg en ondersteuning nodig. De aandacht voor ouderen mag echter niet ten koste gaan van onze jeugd. Om de jeugd aan Epe te binden zullen meer betaalbare woningen moeten worden gebouwd en ook zullen er voldoende voorzieningen voor jongeren moeten zijn.

- We constateren dat er ook een groep mensen is, die zich zelf niet kunnen redden en buiten de samenleving dreigen te vallen. Voor deze groep vormt de gemeente een vangnet. Mensen die geen werk hebben zullen worden begeleid naar werk. Voor mensen met een te grote afstand tot de arbeidsmarkt zal een activeringsbeleid worden ontwikkeld, om de kans op isolement te voorkomen of te verkleinen.
- Lokale politiek is van en voor de burger. De inwoners van onze gemeente weten wat ze willen en niet willen. Daarom is het vanzelfsprekend dat ze meer dan één keer in de vier jaar hun stem kunnen laten horen, bijvoorbeeld via referenda.
- Vrijwilligerswerk is onmisbaar voor een leefbare samenleving. Onze gemeente kent nog een bloeiend verenigingsleven waarin vele vrijwilligers actief. Het belang van vrijwilligerswerk zal de komende jaren alleen maar toenemen. Daarom zullen wij het vrijwilligerswerk en de mantelzorg blijven steunen.
- In hoeverre de speerpunten ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden is de komende jaren afhankelijk van rijks en provinciaal beleid en de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Wij wensen een solide financieel beleid te voeren en de lasten voor de burgers niet te verzwaren. Elk jaar zal in de Perspectiefnota en de programmabegroting moeten worden aangegeven welke ruimte benut kan worden voor de realisering van nieuw beleid.

Regiegemeente.

De wijze waarop de gemeente de taken en rollen wil vervullen vormt een kader in de uitvoering van activiteiten. Uitgaan van het sturingsmodel “regiegemeente”. Hieraan liggen de volgende opvattingen ten grondslag:

- Meer overlaten aan maatschappelijke organisaties danwel uitbesteding aan commerciële partijen.
- Zakelijkere relaties (subsidies op basis van prestatiecontracten) met partners op het gebied van welzijn, sport, onderwijs en cultuur.
- Streven naar grotere betrokkenheid van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven.
- Meer wijkgericht werken en meer nadruk op samenwerken met burgers en partners (faciliteren en stimuleren).
- Zakelijker en efficiënter werken met ondernemerszin.
- Actief mogelijkheden opzoeken om de uitvoering in samenwerking met andere gemeenten te doen.
- Beleidscapaciteit inzetten ter realisering van de “Toekomstvisie Epe 2010”, vertaling van beleid naar efficiënte uitvoering en het functioneren van het politieke bestuur.

De gemeente Epe hanteert onder de noemer “regiegemeente” de volgende sturingsvormen:

- Regie. De taakuitvoering van de gemeente richt zich erop verschillende dienstverlenende organisaties binnen een “keten” tot afstemming en samenwerking te brengen om zo tot een beter resultaat te komen.
- Gebiedsgericht werken. Dit vindt plaats binnen het domein van de openbare ruimte binnen afgebakende gebieden en omvat de fysieke zorg. Het gaat niet om een binnengemeentelijke decentralisatie. Vraagsturing nu voornamelijk via de servicelijn openbare ruimte.
- Gebiedsgerichte projecten. Het gaat hierbij om maatwerk voor een buurt, wijk of gebied en vindt alleen plaats als voor de oplossing van problemen een gezamenlijke aanpak van sociaal en fysiek nodig is. Daarbij geldt als uitgangspunt: samenwerking van burgers, betrokken maatschappelijke organisaties en gemeente.
- Interactieve beleidsontwikkeling. Betrokken burgers en maatschappelijke organisaties brengen kennis en draagvlak in bij de totstandkoming van overheidsbeleid. In de gemeente Epe wordt dit uitsluitend toegepast bij het tot stand brengen van strategisch beleid (bijv. toekomstvisie) en is bij uitstek een instrument voor de raad.
- Uitbesteden. Het uitbesteden van gemeentelijke taken om kwaliteitsvoordelen te behalen, wordt verder als optie onderzocht. Dit vanwege een aantal succesvolle ervaringen daarmee. Uitbesteden op basis van het behalen van financieel voordeel levert voor Epe geen voordelen op.
- Samenwerken. Samenwerking met andere gemeente vindt plaats op basis van “shared services”. Door samenwerking tussen gemeenten worden capaciteit en expertise voor uitvoering gebundeld en op een efficiënte wijze benut. De kwetsbaarheid van de ambtelijke capaciteit neemt af en de professionaliteit toe. Daarnaast vindt samenwerking plaats via de WGR-regio's en op basis van gezamenlijk belang.

Bijlage 2 Collegeprogramma 2006-2010

Pijler Sociaal

Programma 1: Opgroeien in Epe (onderwijs, jeugd)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Voorkomen overlast jeugd.	<i>Project Aanpakken</i>	R. de Vries	Uitgevoerd actieplan.
	<i>Jeugd en veiligheid</i>	M. van Lente	Programma jeugd en veiligheid is opgenomen in beleidsnota Integraal Jeugdbeleid en wordt uitgevoerd.
Bieden van aanbod buitenschoolse culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten.	<i>Brede schoolconcept</i>	H.J. Berkhoff	Ontwikkelde visie op invoering van het brede schoolconcept in de gemeente Epe.
			Een aantal gerealiseerde brede scholen in de gemeente Epe.
	<i>Buitenschools activiteitenaanbod</i>	H.J. Berkhoff	Een opgesteld educatief programma voor het primair onderwijs waarbij alle disciplines (kunst, cultuur, sport) aan bod komen.
			Een opgesteld naschools programma voor het voortgezet onderwijs.
	<i>Jeugdzorg</i>	H.J. Berkhoff	Programma jeugd en zorg is opgenomen in de beleidsnota integraal jeugdbeleid en uitvoeren.
		H.J. Berkhoff	Een gerealiseerde sociale kaart (voor jongeren, ouders en verwijzers) die frequent bijgehouden wordt.
Tegengaan schooluitval voortgezet onderwijs.	<i>Voortijdig schooluitval</i>	H.J. Berkhoff	Verbeterde zorgstructuren in het basisonderwijs in de regio.
		H.J. Berkhoff	Opgezette samenwerkingsstructuur in aanpak voortijdig schoolverlaten in de Stedendriehoek.
		H.J. Berkhoff	Ontwikkeld leerlingenoverdrachtsdossier basisonderwijs – voortgezet onderwijs.
		H.J. Berkhoff	Programma jeugd en educatie/ werk is opgenomen in de beleidsnota integraal jeugdbeleid en wordt uitgevoerd.

Programma 2: Actief in Epe (welzijn, sport, cultuur, accommodaties)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Ondersteunen en stimuleren van voorzieningen op het terrein van welzijn sport, cultuur. <i>Financiële middelen: +</i>	<i>Voorzieningen welzijn, sport en cultuur</i>	R. de Vries / H.J. Berkhoff	Geactualiseerde sportnota.
			Gerealiseerd project "Accommodaties in Epe".
			Stimuleren samenwerking organisaties en verenigingen in gebruik voorzieningen en activiteitenaanbod.
Bevorderen toegankelijkheid voorzieningen voor welzijn, sport en cultuur. <i>Financiële middelen: +</i>	<i>Financiële toegankelijkheid voorzieningen welzijn, sport en cultuur</i>	J. van Nuijs	Ontwikkelde en ingevoerde regeling die financiële toegankelijkheid bevordert voor mensen met een beperkt inkomen.
Ondersteunen van vrijwilligerswerk en mantelzorg.	<i>Vrijwilligerswerk en mantelzorg</i>	H.J. Berkhoff	Opstelde nota mantelzorg en vrijwilligers in de zorg met een uitvoeringsprogramma. Opgestelde nota "Maatschappelijke participatie" met daarin opgenomen o.a. het vrijwilligerswerk, cliëntenparticipatie en een uitvoeringsprogramma.

Programma 3: Zorg en Opvang (maatschappelijke ondersteuning, zorg, mensen met een achterstand)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Integrale aanpak beleid en uitvoering op de terreinen wonen, zorg en welzijn.	<i>Wonen, zorg, welzijn: integrale aanpak</i>	H.J. Berkhoff	Behoeftte aan en mogelijkheden van woonzorgzones en woonvormen voor ouderen en gehandicapten zijn bepaald.
			(Aanzet tot) Realisatie van woonzorgzones.
			(Aanzet tot) Realisatie van een aantal woonvormen voor ouderen en gehandicapten.
			(Aanzet tot) Realisatie van een verpleeghuisvoorziening in de gemeente.
	<i>Integraal ouderenbeleid</i>	H.J. Berkhoff	Opstelde beleidsnota integraal ouderenbeleid met uitvoeringsprogramma.

Pijler Fysiek

Programma 4: Ruimte en Wonen (ruimtelijke ordening, wonen)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Creëren evenwichtig woningaanbod.	<i>Wonen</i>	J. van Nuijs	De woonvisie is in uitvoering. Gerealiseerd zijn de notities starterregelingen, woningsplitsing, bindingseisen en prestatieafspraken met Triada Wonen.
			Evaluatie en actualisatie van het woningtoewijzingsbeleid.
			Inventarisatie van bouwplekken in buitengebied binnen uit te werken zones landschapsversterking (uitwerking provinciaal streekplan).
Behouden van cultuur- en natuurhistorisch erfgoed. <i>Financiële middelen: +</i>	<i>Cultuur- en natuurhistorisch erfgoed</i>	J. van Nuijs	Opgesteld beleidskader voor archeologische/ cultuurhistorische waarden met uitwerkingsprogramma.

Programma 5: Epe op orde (beheer en onderhoud openbare ruimte)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Verbeteren ontsluiting bedrijventerreinen.	<i>Ontsluiting bedrijventerrein Kweekweg</i>	J. van Nuijs	Uitgevoerd haalbaarheidsonderzoek ontsluitingsweg bedrijventerrein Kweekweg in noordelijke richting.
Stimuleren veilig langzaam verkeer.	<i>Verkeer en vervoer</i>	R. de Vries	Opgesteld verkeer en vervoersplan met uitvoeringsprogramma.
Verbeteren vindbaarheid in buitengebied. <i>Financiële middelen: +</i>	<i>Huisnummering buitengebied</i>	H.J. Berkhoff	Aangepaste huisnummering in buitengebied overeenkomstig buurgemeenten.

Programma 6: Duurzaamheid (milieu, afvalverwijdering)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Goede en efficiënte afvalverwerking.	<i>Milieustraat</i>	H.J. Berkhoff	Verruimde openingstijden.
			Realisatie van samenwerkingsverbanden.
	<i>Tarieven afvalverwerking</i>	H.J. Berkhoff	Onderzoek naar voordelen afstemming tarieven op buurgemeenten. Keuze gemaakt voor een afstemmingsvariant.
			Onderzoek naar effecten van invoeren Diftar. Besluit over invoeren Diftar.
	<i>Afvalverwerking: initiatieven burgers</i>	H.J. Berkhoff	Stimuleren projecten om zwerfvuil tegen te gaan.
			Stimuleren van zelfcomposteren.

Pijler Economie

Programma 7: Bedrijvigheid (lokale economie, recreatie en toerisme)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Sterkere profilering als "gemeente voor recreatie en toerisme". <i>Financiële middelen:</i> +	<i>Recreatie en toerisme</i>	R. de Vries	Opgestelde nota Recreatie en Toerisme met uitvoeringsprogramma.
Evenwichtige duurzame ruimteontwikkeling voor bedrijven in de gemeente Epe.	<i>Bedrijventerreinen</i>	J. van Nuijs	Opgestelde startnotitie over visieontwikkeling bedrijven en bedrijventerreinen.
	<i>Uitplaatsen bedrijven</i>	J. van Nuijs	Twee ISV-projecten uitplaatsing bedrijven gerealiseerd.
	<i>Verplaatsing dierenpark Wissel</i>	J. van Nuijs	Gesloten overeenkomst over de verplaatsing van het dierenpark met de provincie, waterschap en initiatiefnemer.
Ontwikkelen van vitaal en duurzaam platteland.	<i>Mogelijkheden agrarische bebouwing</i>	J. van Nuijs	Opgestelde notitie Vrijkomende Agrarische Bebouwing.
Ondersteunen middenstand.	<i>Middenstand</i>	J. van Nuijs	Opgestelde beleidsvisie detailhandel.

Programma 8: Weer aan het werk (uitvoering Wet Werk en Bijstand)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Vergroten van maatschappelijke participatie.	<i>Activeringsbeleid</i>	J. van Nuijs	Opgestelde trajectplannen voor uitkeringsgerechtigden in de B-stroom (zonder perspectief op betaalde arbeid) ter voorkoming van sociaal isolement.
	<i>Uitstroom WWB</i>	J. van Nuijs	Verhoogd uitstroompercentage.
Bestrijding armoede met aandacht voor ouderen en gezinnen met minimuminkomen.	<i>Armoedebestrijding</i>	J. van Nuijs	Optimale benutting budget bijzondere bijstand.
	<i>Schuldenproblematiek</i>	J. van Nuijs	Gemeentelijke bemiddeling en financiering bij problematische schulden die niet via het wettelijke traject gesaneerd kunnen worden.

Pijler Veiligheid

Programma 9: Leefbaar en veilig (openbare orde, leefbare en veilige leefomgeving)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Voortvarende en actieve aanpak overlast.	<i>Inzet politie</i>	M. van Lente	Jaarlijks afspraken met de politie over en inzet op gemeentelijke speerpunten.
	<i>Jeugd en veiligheid</i>	M. van Lente R. de Vries	Programma jeugd en veiligheid opnemen in beleidsnota Integraal Jeugdbeleid en uitvoeren.
	<i>Preventie</i>	H.J. Berkhoff	Inzet van welzijns- en zorgvoorzieningen via (subsidie)afspraken en/of convenanten met maatschappelijke organisaties en burgers.
Veilige woon- en leefomgeving.	<i>Integraal veiligheidsplan</i>	J. van Nuijs	Met bewoners een integraal veiligheidsplan opzetten.
	<i>Keurmerk veilig</i>	J. van Nuijs	Keurmerken "veilig wonen" en "veilig ondernemen" opgenomen in elke overeenkomst tussen gemeente en projectontwikkelaar.
Bevorderen leefbaarheid.	<i>Samenwerking leefbaarheid</i>	J. van Nuijs	Uitwerkte samenwerkingsstructuur leefbaarheid: wijk-/ buurtgericht werken, ketenbenadering.
<i>Financiële middelen:</i> +	<i>Burgerinitiatieven</i>	J. van Nuijs	Opgestelde en ingevoerde (subsidie)methodiek voor initiatieven van burgers gericht op het bevorderen van leefbaarheid in de wijk.
	<i>Dorpsvisies</i>	J. van Nuijs	Opgestelde visie per dorp met een uitwerkingsprogramma in samenwerking met de bevolking.

Programma 10: Toezicht en handhaving (toezicht en handhaving)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Toezicht houden en handhaven op adequaat niveau.	<i>Toezicht en handhaving</i>	R. de Vries	Inzet van geadviseerde handhavingcapaciteit (K+V 2005). Vastgesteld nieuw handhavingbeleid.
	<i>Bestuurlijke boete</i>	R. de Vries	Uitgevoerd onderzoek en besluit over invoeren "bestuurlijke boete".
Gemeente geeft goede voorbeeld.	<i>Dienstverlening</i>	R. de Vries/ M. van Lente	Snel en zorgvuldig handelen via de Publiekswinkel.
			Gemonitoorde vergunningverlening en handhaving.

Pijler Organisatie

Programma 11: Organisatie en bedrijfsvoering (bestuur, organisatie, financiën)

<i>Collegeakkoord</i>	<i>Collegeprogramma</i>		
Speerpunten van beleid	Politieke dossiers	Portefeuillehouder	Beoogd resultaat
Betrekken burgers bij bestuur: lokaal bestuur is van en voor de burger.	<i>Burger en bestuur</i>	M. van Lente	Uitgevoerd onderzoek naar methoden om de betrokkenheid van de burgers bij het bestuur te vergroten. Keuze in de toe te passen methoden.
	<i>Toekomstvisie</i>	M. van Lente	Geactualiseerde toekomstvisie.
<i>Financiële middelen:</i> +			
Invullen rol regiegemeente.	<i>Regiegemeente</i>	M. van Lente	Verdere invulling rol "regiegemeente".
		M. van Lente	Standpunt bepaald over samenwerkingsverbanden met omliggende gemeenten.
Een klantgerichte, efficiënt en effectief opererende gemeentelijke organisatie.	<i>Gemeentelijke organisatie</i>	M. van Lente	Doorontwikkelde organisatievorm "Publieksmodel".
	<i>Regelgeving</i>	M. van Lente	Opgezet en ingevoerd project "Minder regels".
Verantwoord inzetten belastingen.	<i>Gemeentelijke belastingen</i>	R. de Vries	Jaarlijks vastgestelde WOZ-waarde.
			Uitgevoerd onderzoek naar differentiatie voor specifieke leges en rechten.
		H.J. Berkhoff	Hondenbelasting omgezet naar een doelbelasting.
		R. de Vries	Onderzoek afgerond naar de omzetting van de toeristenbelasting in een doelbelasting.
<i>Financiële middelen:</i> +			
Solide financieel beleid.	<i>Programma begroting</i>	R. de Vries	Gehanteerde uitgangspunten voor solide financieel beleid: Structureel sluitende meerjarenbegroting. Beoordeling financiële effecten van besluitvorming binnen de kaders van een sluitende begrotingen meerjarenbegroting en de invloed hiervan op de middellange (5-20 jaar) en lange termijn (20-40 jaar). De raming in de begroting voor onderuitputting bedraagt maximaal: € 204.000. Geen structurele inzet als algemeen dekkingsmiddel van de in de raming van de algemene uitkering opgenomen behoedzaamheidsreserve van € 340.000. Positieve rekeningsaldi in eerste instantie toevoegen aan de algemene reserve. Een surplus op de gemeentelijke reserves in eerste instantie aanwenden voor versnelde afschrijving van investeringen met een maatschappelijk nut. Besluitvorming over nieuwe uitgaven en/of uitbreiding van bestaande uitgaven vindt plaats binnen het kader van de integrale afweging bij de perspectiefnota en de (meerjaren)-begroting. Gemeentelijke inkomsten (leges, rechten, belastingen, tarieven huren e.d.) jaarlijks verhogen met het geraamde inflatiepercentage. Gemeente geeft geen financiële garantiestellingen voor personen, instellingen en bedrijven. Geen verschuiving van lasten naar de toekomst: de financiële effecten van genomen besluiten altijd dekken binnen de beschikbare middelen van de op dat moment geldende meerjarenbegroting. Uitvoering van gemeentelijke taken vindt plaats binnen vooraf vastgestelde maximale budgetten; bij dreigende overschrijding (open einde regelingen) in eerste instantie het beleid aanpassen. De paragraaf weerstandvermogen in de gemeentelijke begroting krijgt een beleidsmatige onderbouwing en indicatoren.

Bijlage 3 Bijlage bij Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

In deze bijlage worden verder uitgewerkt:

- de onderdelen van de weerstandscapaciteit
- de beschrijving van de risico's.

Onderdelen van de weerstandscapaciteit

Reserves

Bij de reserves moet onderscheid worden gemaakt tussen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en stille reserves.

De *algemene reserve* is een zogenaamde 'vrije reserve'; er is geen specifieke bestemming aan gegeven en besteding van de reserve heeft geen invloed op de exploitatie.

De algemene reserve dient als buffer voor het opvangen van risico's en onvoorziene, niet uitstelbare grote uitgaven en eventuele tekorten bij de jaarrekening. Het is een algemene risicoreserve. De minimale omvang is bepaald op € 2.000.000 (nota reserves en voorzieningen). Met het oog op de economische crisis is de algemene reserve in 2009 versterkt met € 700.000.

Voor de *bestemmingsreserves* heeft de raad een specifiek doel vastgesteld. Alleen de raad is bevoegd om de bestemming te wijzigen en onttrekkingen te autoriseren. Toevoegingen en onttrekkingen worden via de vaststelling van de programmabegroting dan wel via een afzonderlijk raadsbesluit vastgesteld.

Aangezien de bestemmingsreserves over het algemeen al geormerkt zijn door de raad, worden de bestemmingsreserves vooralsnog buiten de bepaling van de weerstandscapaciteit gehouden.

De *stille reserves* hebben betrekking op activa die op de balans (boekwaarde) lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde én op korte termijn verkoopbaar zijn. In Epe gaat het dan om het eigendom van enkele woningen en gemeentelijke gebouwen en het aandelenbezit van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en in Vitens.

Verder heeft de gemeente, vaak van oudsher, gronden in haar bezit die niet bestemd zijn voor grondexploitatie maar in erfpacht zijn uitgegeven. Deze gronden kennen geen of slechts een geringe boekwaarde en een eventuele verkoop zal belangrijk meer opleveren. Ook ontstaan stille reserves door netto activeren (= hierbij wordt bij het activeren van de uitgaven een bijdrage van een derde verminderd op het totale investeringsbedrag), door eenmalige extra afschrijvingen en door het toepassen van het ideaalcomplex (= jaarlijks terugkerende investeringen van gelijke omvang die ten laste komen van de exploitatie): hierdoor komen activa niet volledig (tegen de werkelijke waarde) op de balans terecht.

Uit bovenstaande blijkt dat het zeer lastig is om de stille reserves te kwantificeren. Dit komt vooral door het feit dat veel gemeentelijke bezittingen niet of nauwelijks verhandelbaar zijn en als dit al wel het geval is dan is het heel lastig om hier een juiste waarde voor vast te stellen. Om deze reden worden de stille reserves vooralsnog niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit

Onder de onbenutte belastingcapaciteit verstaan we de beschikbare ruimte in de tarieven van de onroerende zaakbelasting (OZB). Anders gezegd: de mogelijkheden om de OZB tarieven te verhogen. Voor de berekening is als uitgangspunt genomen de door Epe gehanteerde tarieven vergeleken met de door het rijk gehanteerde artikel 12 norm. Op basis hiervan ontstaat voor de gemeente Epe het volgende beeld:

	OZB Epe 2010		Artikel 12 norm 2010	
	Tarief	Begrote opbrengst	Tarief	Maximale opbrengst
Woningeigenaren	0,0668%	2.895.351	0,1164%	5.045.193
Niet-woning gebruikers	0,0806%	377.609	0,1164%	544.997
Niet-woning eigenaren	0,1007%	519.933	0,1164%	600.994
<i>Totale opbrengst</i>		<i>3.792.893</i>		<i>6.191.184</i>
Onbenutte capaciteit 2010				2.398.291

In bovenstaande berekening is gerekend met de tarieven op basis van de WOZ-waarden van 1 januari 2008.

Uitkomst budgetprognose: begrotingsruimte

De begrotingsruimte geeft aan in welke mate er financiële ruimte ontstaat in de begroting, uitgaande van ongewijzigd beleid, maar wel rekening houdend met autonome ontwikkelingen. Dit komt tot uitdrukking in de 'budgetprognose'.

Budgetprognose	2010	2011	2012	2013
uitkomst van de begroting o.b.v. bestaand beleid	€ 554.212	€ 185.954	- € 66.898	€ 179.769

Onvoorzien

In de begroting wordt jaarlijks een post opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Inclusief een niet besteed deel uit voorgaande jaren is voor 2010 in totaal € 70.000 structureel opgenomen.

Beschrijving van de risico's

Financiële risico's

Afschrijving in relatie tot aflossing

In het hierna volgende overzicht wordt inzicht gegeven in enkele belangrijke kengetallen, met behulp waarvan kan worden bepaald in hoeverre de looptijd van de leningen (financiering van de activa) aansluit bij de afschrijvingsduur van de desbetreffende activa.

	Begroting per ultimo			
	2007	2008	2009	2010
Gemiddeld resterende afschrijvingsduur investeringen	15,5	17,5	16,7	16,2
Gemiddeld gewogen resterend aflossingsduur geldleningen	7,3	6,3	5,3	5,6

Over de periode dat de aflossingstermijn korter is dan de afschrijvingstermijn, wordt renterisico gelopen, aangezien de resterende afschrijvingstermijn opnieuw gefinancierd moet worden. Een stijging van het rentepercentage met 0,5% betekent een extra rentelast van ongeveer € 24.300 als gevolg van de verschillen tussen afschrijving en aflossing.

Juridische risico's

De gemeente loopt juridische risico's, omdat veel primaire processen binnen de gemeente van juridische aard zijn en bij het onrechtmatig handelen van de gemeente kan een schadeclaim worden ingediend.

Binnen het kader van de juridische kwaliteitszorg en de interne controle worden instrumenten ontwikkeld die voor medewerkers van belang zijn bij het onderkennen van juridische risico's. Vorig jaar werd gesignaleerd dat de ontwikkeling van de juridische kwaliteitszorg stagneerde, vanwege vele andere, meer tijdgebonden werkzaamheden. Door het nemen van enkele organisatorische maatregelen hopen we in 2010 die ontwikkeling weer te kunnen oppakken.

Op 1 juli 2009 is 4de tranche van de Algemene wet bestuursrecht in werking getreden. Op 1 oktober 2009 is ook de "Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen" in werking getreden. Beide wetten, maar met name de laatste zullen veel impact hebben op de bedrijfsvoering binnen de organisatie. De Rijksoverheid heeft overigens wel maatregelen genomen op terreinen waar termijnoverschrijding met grote regelmaat voorkomt. Zo zijn de termijnen genoemd in de Wet openbaarheid van bestuur en de Algemene wet bestuursrecht ten aanzien van de afdoening van bezwaarschriften, verlengd. De druk om procedures binnen de wettelijke termijnen af te ronden en zo het verbeuren van door burgers en bedrijven opgelegde dwangsommen te voorkomen, zal vooral in het eerste jaar voelbaar zijn. Een uitstekende termijnbewaking is een "must". De rol van ICT is op dit punt van groot belang. De doelstelling is om het betalen van dwangsommen te voorkomen, dan wel zoveel mogelijk te beperken. De ervaring van gemeenten die al enkele jaren hebben proefgedraaid met een gemeentelijke dwangsomverordening, is dat de verbeurde dwangsommen zich beperkten tot enkele op jaarbasis.

Het beheer van contracten is op verschillende plekken in de organisatie neergelegd. Ter beperking van juridische risico's is het van belang dat er een integraal overzicht komt van contracten die in het verleden zijn afgesloten, zodat eventuele risico's tijdig kunnen worden onderkend.

Voornamelijk de intensivering van de handhaving zal naar verwachting ook in 2010 een stijging van het aantal juridische procedures (en daarmee samenhangende kosten) te zien geven.

Planschadeclaims

Een aantal personen / bedrijven heeft verzoeken tot planschade op grond van artikel 49 Wro / artikel 6.1 Wro ingediend. De stand van zaken per 1 juli 2009 wordt, inclusief verzoeken uit voorgaande jaren, in het volgende overzicht weergegeven:

	2009	2008	2007	2006
In behandeling op 1 januari	7	3	10	12
Bijgekomen in jaar (+)	5	13	4	-
Toegekend in jaar (-)	2	2	5	1
Afgewezen in jaar (-)	2	7	6	1
In behandeling 31 december (=)	8	7	3	10
Uitkering in € (excl. rentevergoeding)	27.500	15.500	-	12.500
Bezwaar/Beroep	1	1	2	0
Bezwaar/Beroep gegrond			-	nvt

Op basis van het voorgaande wordt het risico ingeschat op € 28.000.

Grondexploitatie

In de Nota Grondbeleid 2005 kiest de gemeente voor een actief grondbeleid. Om dit actief grondbeleid goed te kunnen uitvoeren zal het gemeentelijk grondbedrijf trachten gronden te verwerven in gebieden waarin de toekomst nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw, bedrijventerrein) zijn te verwachten. Het gaat hier om zogenaamde strategische en anticiperende verwervingen. Met deze grondverwervingen loopt de gemeente financieel risico. De kans is namelijk aanwezig, dat niet alle verworven gronden in de toekomst zullen worden ontwikkeld tot een woningbouw- of bedrijvenlocatie. Komen verworven gebieden, om welke reden dan ook, niet aanmerking voor woningbouw of bedrijventerrein, dan is de waarde van deze gronden in de meeste gevallen lager dan de waarde waarvoor deze gronden zijn aangekocht. Door voorafgaand aan een mogelijke grondverwerving een analyse te maken van de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van deze gronden wordt getracht het risico van de verwerving zo klein mogelijk te houden. In het kader van het opstellen van de Nota Grondbeleid 2009 zal worden bekeken of het actief grondbeleid moet worden gecontinueerd of moet worden overgestapt naar een faciliterend grondbeleid.

Ook het grondbedrijf zal te maken krijgen met de gevolgen van de kredietcrisis. De gevolgen voor het grondbedrijf kunnen omvangrijk zijn. Voor het grondbedrijf kunnen er gevolgen optreden als het begrote aantal bouwterreinen voor nieuwbouwwoningen niet wordt verkocht vanwege teruglopende huizenverkoop en dalende huizenprijzen. De effecten op de uitgifte van bedrijfsterreinen zal directer voelbaar zijn omdat bedrijven nu wellicht niet in staat zijn de benodigde financiering voor hun investeringen te krijgen. De echte effecten van de kredietcrisis zijn moeilijk voorspelbaar omdat nog onduidelijk is hoe de kredietcrisis zijn uitwerking zal hebben op de economie en in het verlengde daar van op het grondbedrijf.

De gevolgen zullen het grootst zijn voor die plannen waar de gemeente een actief grondbeleid voert, omdat in deze plannen door de gemeente al is geïnvesteerd in de grondverwerving en planontwikkeling. Doordat door de verwachte teruglopende verkoop van bouwterreinen de looptijd van deze plannen langer zal zijn dan verwacht, zullen de rentekosten toenemen. Daarnaast is de verwachting dat de verkoopprijzen van bouwterreinen de komende jaren zullen dalen.

Voor de plannen waar de gemeente een facilitair beleid voert heeft de kredietcrisis voor het grondbedrijf geen of minder gevolgen, omdat deze plannen op dit moment nagenoeg allen een positieve boekwaarde hebben. De mogelijkheid bestaat dat door de kredietcrisis de waarde van het grondbezit van het grondbedrijf zal dalen.

Om de gevolgen van de kredietcrisis te beperken is het nodig de ontwikkeling van de boekwaarden van de plannen van het grondbedrijf nauwlettend te monitoren en daar waar nodig maatregelen te treffen. Een van de maatregelen is het niet bouwrijp maken zolang er de verwachting is dat er niet of nauwelijks kavels verkocht gaan worden. Ook kan enige terughoudendheid worden betracht bij de aankoop van gronden.

Voor de risico's uit het grondbedrijf is een reserve gevormd. In 2009 is daarin ter afdekking van de risico's vanwege de economische crisis een extra bedrag opgenomen van € 1,4 miljoen.

Algemene uitkering

In het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 1 april 2009 hebben het Rijk en gemeenten de afspraak gemaakt dat de normeringsystematiek, die uitgaat van het principe 'samen de trap op, samen de trap af, tot en met 2011 buitenwerking is gesteld. In plaats daarvan is het Rijk voor de jaren 2009, 2010 en 2011 met gemeenten een reeks van nominale uitkeringen voor het gemeentefonds overeengekomen. Op deze wijze wordt zekerheid geboden over de hoogte van de algemene uitkering. Het enige risico dat Epe loopt op de raming van de algemene uitkering is dat de geraamde eenheden van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering afwijken van de werkelijkheid.

Na 2011 zal de normeringsystematiek waarschijnlijk weer worden ingevoerd. Dan zal de behoedzaamheidsreserve weer worden ingesteld. Dit houdt in dat een deel van de algemene uitkering wordt ingehouden en aan het einde van het jaar wordt bekeken op welk deel de gemeenten alsnog recht hebben.

Epe heeft, in tegenstelling tot de jaren daarvoor, in de meerjarenbegroting met ingang van 2012 op begrotingsbasis 50% van de uitkering van de behoedzaamheidsreserve geraamd. Dit vormt een risico in de begroting voor een bedrag van € 165.000.

Vanaf 2012 is de ontwikkeling van de algemene uitkering onzeker. Het rijk kan op dit moment geen duidelijkheid geven over de ontwikkeling van het accres na het jaar 2011. Het rijk raamt deze op p.m. In de Eper meerjarenbegroting is de stijging op nul gezet, een stijging voor prijzen is niet geraamd; reëel gezien is er sprake van een achteruitgang.

Bodemsaneringen

Momenteel worden op drie locaties in de gemeente Epe provinciale bodemsaneringen uitgevoerd, te weten bij de Koninginneweg in Vaassen, de Julianalaan in Vaassen en de Achterste molenweg in Epe. Voor deze projecten zijn middelen gereserveerd en uit de laatste berekeningen blijkt dat deze voldoende zijn om de gehele sanering van deze projecten te bekostigen. De verwachte saneringskosten van de bodemverontreiniging aan de Veldeksterweg/Koekoeksweg zijn eveneens opgenomen in de begroting.

Op basis van recent onderzoek heeft de gemeente een lijst opgesteld met een (groot aantal) potentieel verdachte locaties binnen de gemeentegrenzen. De provincie is momenteel bezig om te bepalen of op deze locaties daadwerkelijk verontreiniging te verwachten is en wat de mogelijke ernst ervan is. De ervaring leert dat op het overgrote deel van de verdachte locaties geen verontreiniging geconstateerd wordt.

De kosten van bodemsanering komen in eerste instantie ten laste van de eigenaar van de grond of de veroorzaker van de vervuiling. De gemeente en provincie komen pas in beeld in geval van verontreinigingen en calamiteiten waarbij de kosten niet op een ander te verhalen zijn.

Toekomstige financiële risico's die de gemeente loopt liggen dus op het terrein van verontreinigde gronden in eigendom van de gemeente en (gedeeltelijk) bij verontreiniging met onbekende veroorzaker. Op het moment dat een bodemsanering ten laste van de gemeente komt wordt altijd gekeken naar eventueel te ontvangen bijdragen van derden in de kosten.

Op basis van het voorgaande wordt de kans op nieuwe onverwachte bodemsaneringen ten laste van de gemeente laag ingeschat en daarmee het financiële risico voor de komende jaren op nihil geschat.

Samenwerking met andere gemeenten of instanties

Dit zijn risico's bij samenwerkingsverbanden op het moment dat één van de partijen (of meerdere partijen) niet voldoet aan de wederzijdse verplichtingen. De gemeente werkt samen met de volgende instanties: Feluagroep, Regio Stedendriehoek, GGD Gelre-IJssel, Streekarchivariaat Noord Veluwe, de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG) en Circulus. Voor verdere informatie over deze instanties wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden Partijen.

De geplande uitgaven voor gemeenschappelijke regelingen en samenwerking zijn geraamd in de meerjarenbegroting. Risico's zitten met name in de gezamenlijke verantwoordelijkheid van deelnemende gemeenten in eventueel ontstane tekorten. Gelet op de ervaringen uit het verleden is dit risico gering.

Wet Werk en Bijstand (WWB)

Sinds de invoering van de WWB op 1 januari 2004 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de WWB. Hiertoe ontvangt de gemeente van de rijksoverheid een budget dat jaarlijks in september van het lopende jaar definitief wordt vastgesteld.

Bij de WWB zijn een tweetal geldstromen te onderscheiden:

- a. WWB Inkomendeel (I-deel): hieruit worden de uitkeringen betaald.
- b. Participatiebudget: hieruit worden o.a. de re-integratie activiteiten (W-deel) betaald.

Op beide budgetten is een openeinde financiering van toepassing. Dit houdt in dat gemeenten eventuele tekorten op die budgetten zelf dienen aan te vullen. Mochten er overschotten zijn ontstaan in enig jaar dan vloeien die, voor zover ze het I-deel betreffen, in de algemene middelen van de gemeente. Bij het W-deel, binnen het participatiebudget, wordt het niet volledig besteedde deel van het budget teruggevorderd van de gemeente door de rijksoverheid.

Het openeinde karakter van de financiering van de WWB houdt een risico voor de gemeente in. Dat risico wordt vergroot door de economische crisis. Voor de afdekking van het risico in het I-deel van de WWB is dan ook een reserve gevormd. In 2009 is hierin, in verband met de economische crisis, een extra storting gedaan van 1 miljoen euro. De hiermee bereikte stand van de reserve dekt naar verwachting het risico in de WWB I-deel af. Voor het W-deel heeft de gemeente de mogelijkheid om te variëren met beleidsinspanningen tussen de jaren. De op de balans van de gemeente gevormde middelen (in de VOB: W-deel WWB) vormen hiervoor een afdoende financiële dekking.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Sinds 1 januari 2007 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de WMO. De WMO vervangt enkele andere wetten waaronder de Welzijnswet, de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG) en een deel van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). De WMO is een brede wet met 9 prestatievelden, uiteenlopend van het thema leefbaarheid op wijk- en buurtniveau tot specifieke zorgvragen op individueel niveau. Doel is dat mensen langer in de eigen vertrouwde woonomgeving kunnen blijven wonen en volwaardig in de samenleving kunnen blijven participeren, ook mensen die langdurig zorgafhankelijk zijn. Met de WMO zijn gemeenten (financieel) verantwoordelijk gesteld voor de welzijns- en zorgvoorzieningen voor kwetsbare burgers welke buiten de verantwoordelijkheid van de AWBZ vallen. De meest omvangrijke taak is de hulp bij het huishouden. De gemeente ontvangt een budget om de wet uit te voeren. Blijkt echter dat de gemeente meer uitgaven heeft dan het ontvangen budget, dan komen de meerkosten voor rekening van de gemeente. Er is sprake van een open eind financiering (vangnetregeling). Inperking van de risico's wordt gedaan door keuzes te maken ten aanzien van onder andere: de hoogte en inzet van eigen bijdragen van burgers, kwaliteit van dienstverlening en de eisen en wens en aan aanbieders van huishoudelijke verzorging. Verder is voor de equalisatie van uitgaven en inkomsten WMO een reserve gevormd.

Op basis van het voorgaande en ervaringen uit het verleden wordt het risico ingeschat op nihil.

Leerlingenvervoer

Het oude contract leerlingenvervoer is met het einde van het schooljaar 2008/2009 afgelopen. Samen met diverse gemeenten uit de Stedendriehoek is het vervoer gezamenlijk aanbesteed wat geleid heeft tot een nieuw vervoerscontract. Het vervoer is aanbesteed voor een bedrag van € 495.000 per jaar op basis van gegevens van december 2008. Het leerlingenvervoer is een opneinde regeling. De kosten liggen dan ook niet vast.

Naast de jaarlijkse mutaties wordt jaarlijks per 1 januari de NEA-indexering (voor de taxibranche) toegepast. Deze indexering gaat conform de nieuwe overeenkomst op 1 januari 2011 voor het eerst toegepast worden.

Concluderend is er sprake van een financieel risico die, conform andere jaren, ingeschat wordt op 25.000 euro.

Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

De individuele gemeenten zijn inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de WSW. Het financiële risico bij de uitvoering van de wet ligt bij de gemeente. De gemeente ontvangt een budget gebaseerd op het aantal in Epe woonachtige WSW-geïndiceerde personen. Jaarlijks krijgen de gemeente een opgave van de te realiseren arbeidsplaatsen op basis waarvan het budget wordt bepaald. De uitvoering van de WSW wordt voor Epe uitgevoerd door de Feluagroep. De Feluagroep is een gemeenschappelijke regeling samen met de gemeenten Apeldoorn en Heerde. Bij eventuele tekorten moet Epe deze deels (voor 21%) het tekort aanvullen, gebaseerd op het aantal WSW-geïndiceerde personen per gemeente. De reserves bij de Feluagroep zijn van een dusdanig niveau dat verwacht wordt dat een eventueel tekort in 2010 hieruit kan worden gedekt. Het risico wordt dan ook ingeschat op nihil.

Wet Inburgering (WI)

De wet Inburgering is per 1 januari 2007 van kracht geworden. De gemeente Apeldoorn voert deze taak voor ons uit. Sinds 1 januari 2009 maken de WI gelden onderdeel uit van het participatiebudget. Vanaf 2010 vindt de financiering plaats op basis van output indicatoren te weten:

- het aantal personen t.b.v. inburgering is vastgesteld (wegingsfactor 20%)
- aantal personen t.b.v. duale – of taalkennis trajecten (wegingsfactor 30%)
- aantal behaalde inburgerings- of staatsexamens NT21 of NT2II (wegingsfactor 50%)

Er wordt gewerkt met een T-2 systematiek. Dit betekent dat de geleverde output 2010 bepalend is voor het budget voor 2012. Voor de financiële risico's met betrekking tot de uitvoering van de WI is een reserve gevormd. Het risico voor de uitvoering van de WI wordt op basis hiervan laag ingeschat.

Borg- en garantstellingen

De gemeente heeft diverse waarborgen verstrekt voor geldleningen, in totaal gaat dit om een bedrag van € 25,4 miljoen. Dit betekent dat de gemeente als achtervang borg staat indien de instantie waaraan de lening verstrekt is, niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Het grootste aandeel betreft het Waarborgfonds Sociale Woningbouw waarin voor ruim € 19,5 miljoen waarborgen zijn verstrekt voor de woningstichting. Het risico hiervan is zeer klein door de structuur: voordat het Waarborgfonds een beroep doet op de achtervangers (waarbij voor de verlangde garantie nog een verdeling bestaat van 50% Rijk / 50% gemeente) wordt namelijk eerst een deel van het vermogen aangesproken van alle bij het Waarborgfonds aangesloten corporaties. Sinds de oprichting in 1983 zijn er nooit aanspraken geweest op borgverplichtingen. Verder zijn voor € 4,5 miljoen waarborgen afgegeven ten behoeve van een verzorgingstehuis, € 1,1 miljoen aan het waterbedrijf en € 0,3 miljoen aan overige instellingen.

Deze instanties zijn tot op heden altijd aan hun financiële verplichtingen nagekomen en op dit moment zijn er geen signalen dat dit in de toekomst zal veranderen. Op basis van deze ervaringen wordt het risico laag geschat.

Renteontwikkeling

In de begroting en meerjareninvesteringsplan is gerekend met een rentepercentage voor lang geld van 5%. Dit percentage is gebaseerd op het huidige renteniveau en de rentevisie van De Nederlandse Bank. Deze rentevisie (per juni 2009) gaat uit van een percentage van 4,4% voor 2010 en 4,7% voor 2011.

Risico's op eigendommen

Gemeentelijke eigendommen

Om de risico's die verband houden met gemeentelijke eigendommen goed te kunnen beheersen, zijn beheersplannen van groot belang. Voor zover deze er nog niet zijn, zal de gemeente in de komende jaren de nodige aandacht geven aan de opstelling van zulke beheersplannen.

Voor een overzicht van de gemeentelijke eigendommen en de stand van zaken ten aanzien van de desbetreffende beheersplannen wordt verwezen naar de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Uit deze paragraaf blijkt dat alle risico's op de gemeentelijke eigendommen ondervangen zijn door of reserves en voorzieningen of door het opnemen van de lasten in de meerjarenbegroting. Het risico dat de gemeente loopt op de gemeentelijke eigendommen is daarmee verwaarloosbaar.

Verzekeringen

Risico's op het gebied van uitgebreide gevaren, waaronder brand, fraude, wagenpark en werkmaterieel zijn via makelaars bij verzekeraars voldoende afgedekt.

Voor het brandrisico is opnieuw een driejarig contract gesloten, welke op 31 december 2008 is ingegaan. Deze verzekering is een jaar eerder dan verwacht Europees aanbesteed. Hiermee is de continuïteit tot 31 december 2011 gewaarborgd. Voor 2010 en 2011 is het eigen risico teruggebracht van € 5.000 naar € 2.500 per gebeurtenis. In geval van schade wordt dus minder risico gelopen.

Het contract voor de aansprakelijkheidsverzekering loopt per 31 december 2009 af. Ons schadebeeld is tot op heden gunstig. Verwacht mag daarom worden dat deze verzekering tegen dezelfde condities kan worden voortgezet. Wel moet worden gemeld dat het eigen vermogen van deze verzekeraar door de economische crisis aanzienlijk is geslonken. Of hierdoor een premieverhoging wordt doorgevoerd is op dit moment nog niet bekend.

De wagenpark- en werkmaterieelverzekeringen zullen waarschijnlijk, gezien ons schadebeeld, tegen dezelfde condities prolongeren.

Voor het verzekeren van nieuw uit te voeren werken heeft de gemeente per 1 januari 2009 zelfstandig een Constructie All Risk verzekering gesloten. De werken zijn niet meer op de verzekering van de aannemer gedekt. Het risico bij schade is hierdoor voor de gemeente verminderd. Het is veel duidelijker geworden of, waarvoor en tegen welke condities verzekerd is.

Per 1 april 2009 is voor de vrijwilligers in onze gemeente een vrijwilligersverzekering gesloten, waardoor deze groep burgers beter is beschermd tegen calamiteiten. Ook voor de gemeente kan hier minder risico door ontstaan.

De personeelsverzekeringen zijn ongewijzigd verlengd behoudens de ongevallenverzekering voor de vrijwillige brandweer. Hiervoor zijn twee aanvullende verzekeringen gesloten:

- Het WGA-hiaat voor loontrekkenden is verzekerd tot 70 % van het laatst verdiende loon.
- De rente-uitkering voor zelfstandige brandweerlieden is verhoogd van € 17.500 tot € 35.000 p.j.

Risico's ten aanzien van brandweertaken zijn hierdoor afgenomen.

Bijlage 4 Bijlage bij paragraaf 4 Financiering

1. Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet		2010
bedragen in euro		
Toegestane kasgeldlimiet		
In procenten van de grondslag		8,5%
In euro's (1)		6.400.000
Omvang vlottende korte schuld		
Opgenomen gelden < 1 jaar		4.200.000
Schuld in rekening-courant		800.000
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		p.m.
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		p.m.
Totaal vlottende korte schuld (2)		5.000.000
Vlottende middelen		
contante gelden in kas		p.m.
tegoeden in rekening-courant		p.m.
overige uitstaande gelden < 1 jaar		p.m.
Totaal vlottende middelen (3)		0
Toets kasgeldlimiet		
Toegestane kasgeldlimiet (1)		6.400.000
Totaal netto vlottende schuld (4) = (2) - (3)		5.000.000
Ruimte (+) / Overschrijding (-) ; (1) - (4)		1.400.000

2. Renterisiconorm

Renterisiconorm en renterisico's op vaste schuld		2010
Bedragen in euro		
Renterisico op vaste schuld		
Renteherziening op vaste schuld o/g (1a)		0
Renteherziening op vaste schuld u/g (1b)		0
Netto renteherziening op vaste schuld (2) = (1a) - (1b)		0
Nieuwe aan te trekken vast schuld (3a)		0
Nieuwe te verstrekken lange leningen (3b)		0
Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (4) = (3a) - (3b)		0
Te betalen aflossingen (5)		922.000
Herfinanciering (6) = laagste van (4) en (5)		0
Renterisico op vaste schuld (7) = (2) + (6)		0
Renterisiconorm		
Stand van de vaste schuld (8)		5.043.000
Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (9)		20%
Renterisiconorm (10) = (8) * (9)		1.008.600
Toets renterisiconorm		
Renterisiconorm (10)		1.008.600
Rente op vaste schuld (7)		0
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (11) = (10) - (7)		1.008.600

3. EMU-saldo

EMU onderdeel		2009	2010	2011
Bedragen * € 1.000				
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-496	1.335	-3.511
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.294	3.319	3.319
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.544	1.456	1.456
- 4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans geactiveerd worden	5.025	6.152	3.595
+ 5	De in mindering op onder 4 bedoelde investering gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincie, de Europese Unie en overigen	0	0	0
+ 6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0
- 6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0
- 7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	6.150	6.500	p.m
+ 8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	3.250	3.265	p.m
- 8b	Boekwinst op grondverkoop	p.m	p.m	p.m
- 9	Betalingen ten laste van voorzieningen	2.043	1.245	987
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0	0
- 11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-5.626	-4.522	-3.318

Bijlage 5 Saldo meerjarenbegroting 2010 - 2013

	<i>Bijlage</i>	Begr. 2010	Begr. 2011	Begr. 2012	Begr. 2013
Uitkomst budgetprognose	6	554.212	185.954	- 66.898	179.769
Nieuw beleid uit de vorige meerjarenbegroting (exclusief investeringen)	7	0	0	0	0
Investeringsplan uit het vorige meerjareninvesteringsplan	10,12	- 293.457	- 453.615	- 533.187	- 679.136
Totaal nieuw beleid vorige meerjarenbegroting		- 293.457	- 453.615	- 533.187	- 679.136
Saldo		260.755	- 267.661	- 600.085	- 499.367
Nieuw beleid meerjarenbegroting (exclusief investeringen)	8	- 653.000	- 193.000	- 93.000	- 113.000
Nieuw beleid investeringen meerjareninvesteringsplan (MIP)	11	- 59.202	- 59.202	- 59.202	- 131.088
Totaal nieuw beleid meerjarenbegroting 2010-2013		- 712.202	- 252.202	- 152.202	- 244.088
Saldo		- 451.447	- 519.862	- 752.287	- 743.455
Dekkingsmiddelen	9	459.000	527.000	760.000	828.000
Totaal meerjarenbegroting 2010-2013		7.553	7.138	7.713	84.545

Bijlage 6 Meerjarenbegroting 2010 – 2013 bestaand beleid (budgetprognose)

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2010				Programma
		2010	2011	2012	2013	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
695202	Saldo begroting	497.450	497.450	497.450	497.450	
	Betreft saldo op basis van bestaand beleid en autonome ontwikkelingen (exclusief nieuw beleid).					
	Programma 2					
650400	Wegvallen BOS-impuls	0	0	-33.000	-33.000	2
	De BOS-impuls wordt ontvangen voor de periode 2007-2010. Dit is een regeling waaruit projecten worden bekostigd op het gebied van Buurt, Onderwijs en Sport.					
	Programma 3					
666000	Project Alcoholmatiging Stedendriehoek	0	3.700	3.700	3.700	3
	In de Regio Stedendriehoek loopt het project alcoholmatiging, uitgevoerd door Tactus (verslavingszorg) en de GGD. Gemeenten en provincie dragen bij in de kosten. Omdat het project een looptijd heeft van 3 jaar (t/m 2010), valt de gemeentelijke bijdrage ingaande 2011 vrij.					
667200	Taalcoaches bij inburgering	0	2.250	6.750	6.750	3
	In 2009, 2010 en 2011 worden hiervoor middelen van het rijk ontvangen via de Algemene uitkering. Omdat de inkomsten afnemen, dient ook het uitgavenbudget te worden verlaagd.					
	Programma 4					
	Afwikkeling budgetbeheer BWS; baten	0	0	0	-102.220	4
	Afwikkeling budgetbeheer BWS; storting res.	0	0	0	102.220	11
	In het kader van de afwikkeling budgetbeheer BWS (Besluit Woninggebonden Subsidies) ontvangt de gemeente in de jaren 2008-2013 jaarlijks een bedrag. Deze bedragen worden gestort in de reserve volkshuisvesting. Ingaande 2013 vervalt een deel van de inkomsten, ingaande 2014 vervalt een de inkomsten geheel. Met het wegvallen van de inkomsten vervalt ook de storting in de reserve.					
	Bouwleges naar 100% kostendekking	0	100.000	130.000	130.000	4
	Op dit moment zijn de bouwleges niet 100% kostendekkend. Op basis van het 4-jaarsgemiddelde is er sprake van een daling van de opbrengst met € 130.000. De komende jaren zal gefaseerd worden gewerkt aan 100% kostendekking door de uitgaven te verlagen en/of inkomsten te verhogen. Hiervoor is een stelpost opgenomen.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2010				Programma
		2010	2011	2012	2013	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
	Programma 5					
620800	Areaalaccres uitgaven Openbare Ruimte	0	-17.686	-46.519	-69.548	5
	Toename van de woningvoorraad betekent dat in de meerjarenramingen rekening moet worden gehouden met een autonome toename van kosten. Het betreft een toename in de kosten van onderhoud wegen, plantsoenen, reiniging etc.					
654807	Herinplant bossen; uitgaven	0	61.500	61.500	61.500	5
695402	Herinplant bossen; eenmalige dekking	0	-61.500	-61.500	-61.500	11
	In 2010 is € 61.500 opgenomen t.b.v. herstel van stormschade in de bossen. Deze uitgaven vervallen weer ingaande 2011. Omdat de uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Herinplant bossen, vervalt ook deze dekking ingaande 2011.					
	Programma 7					
655400	Onderhoud hekken en bebording	-10.000	0	0	0	7
	Op basis van besluitvorming uit het verleden is de gemeente verantwoordelijk voor het periodiek onderhoud van de voorzieningen (hekken en borden) ten behoeve van de afsluiting van wegen in de bossen.					
	Programma 8					
663602	Schuldhelpverlening	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	8
	Op basis van het huidige beleid is sprake van een toename van het aantal aanvragen in het kader van schuldhelpverlening. Dit leidt tot structureel hogere uitgaven. Het is noodzakelijk om hiervoor aanvullende middelen in de begroting op te nemen.					
	Programma 11					
401010	Personeelslasten project digitale dienstverlening	0	109.000	109.000	109.000	11
695402	Personeelslasten project digitale dienstverlening; dekking	0	-109.000	-109.000	-109.000	11
	De personeelsuitbreiding in verband met het project digitale dienstverlening wordt tot en met 2010 bekostigd uit de hiervoor ingestelde reserve. Ingaande 2011 dient de personeelsuitbreiding bekostigd te worden door structurele verlaging van formatieplaatsen in de administratief ondersteunende sfeer.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2010				Programma
		2010	2011	2012	2013	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
600400	Wethouders	0	36.168	112.220	129.220	11
	De uitgaven voor pensioenen en wachtgelduitkeringen van voormalig wethouders fluctueren. Het betreft hier de pensioenen van wethouders die voor 1998 zijn afgetreden en de wachtgeld van 3 wethouders die in 2006 en 2008 zijn afgetreden.					
691602	Voormalig personeel	0	0	17.700	23.700	11
	Met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd vervalt de wachtgelduitkering van voormalig personeel.					
691602	Voormalig personeel; FPU-regeling	0	4.440	26.325	69.386	11
	In de begroting van 2009 is een bedrag van € 140.000 geraamd voor de gemeentelijke bijdrage in FPU. De bijdrage vervalt bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd van de voormalig werknemer.					
405000	Stelpost formatievermindering Publiekszaken	20.600	20.600	20.600	20.600	11
	In verband met de nieuwe APV / Minder regels (raadsbesluit voorjaar 2009) vallen ook personeelskosten weg. Hiervoor dient een stelpost te worden opgenomen, zijnde een taakstelling, in te vullen door de afdeling Publiekszaken.					
602200	Verkiezingen	0	-22.500	22.500	22.500	11
	In de basis van de begroting 2010 is uitgegaan van de lasten van één verkiezing per jaar á € 22.500. In de komende jaren zijn de volgende verkiezingen gepland: 2010: Gemeenteraad 2011: Tweede Kamer en Provinciale Staten 2012: Geen verkiezingen 2013: Geen verkiezingen 2014: Gemeenteraad en Europees Parlement					
401264	Geografische informatievoorziening	0	-9.000	0	-9.000	11
	De stelpost voor kapitaallasten voor digitale luchtfoto's komt te vervallen met ingang van de begroting 2010. De luchtfoto's worden niet meer via het MIP geraamd maar via de reguliere budgetten. Er wordt gerekend met de volgende jaarlijks terugkerende cyclus: - 2010: € 14.000 (hoogresolutie foto, verwerkt in basis) - 2011: € 5.000 (laagresolutie foto) - 2012: € 14.000 - 2013: € 5.000 etc.					
603202	Verstreking GBA	0	0	0	-3.000	11
	Wettelijk is voorgeschreven dat eens in de drie jaar bij de publiekswinkel een GBA audit moet plaats vinden. De bijdrage van de gemeente bedraagt naar verwachting € 3.000. De eerstvolgende audit is gepland voor 2010. Daarna in 2013.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2010				Programma
		2010	2011	2012	2013	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
691400	Rentenadeel door wegvallen VOB als intern financieringsmiddel	0	-77.000	-77.000	-77.000	11
	Het verloop van het saldo van de 'Vooruitontvangen Bedragen' (VOB) is onzeker. Tot nu toe worden deze VOB's ingezet als intern financieringsmiddel. Ingaande 2011 wordt er van uitgegaan dat dit niet meer mogelijk is. Daarom zal er meer extern gefinancierd moeten worden. Dit levert een structureel nadeel op.					
691400	Autonome loonstijging	0	-62.000	-124.000	-186.000	11
691400	Autonome prijs- en inkomstenstijging	0	-68.000	-136.000	-204.000	11
	De berekeningen van de autonome loon-, prijs- en inkomstenstijgingen zijn gebaseerd op de indicaties die hieromtrent gegeven zijn in de meicirculaire 2009 van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Voor 2010 is voor prijsstijging op grond van de meicirculaire een stelpost opgenomen van 2% (in de basis is uitgegaan van 0%). Voor de jaren 2011 t/m 2013 gaat de meicirculaire voor zowel de lonen als de prijzen uit van een stijgingspercentage van jaarlijks 0,5%. Ook voor de inkomstenstijging is 0,5% aangehouden. Voor prijs- en inkomstenstijging is het saldo van beide weergegeven.					
691400	Autonome daling van rente- en afschrijvingskosten	0	174.465	412.716	732.716	11
	Door de jaarlijkse afschrijving op de door de gemeente (in het verleden) verrichte investeringen, dalen de rente- en afschrijvingskosten. Het betreft finale afschrijving en lagere rentekosten door daling van de boekwaarde. Bij de berekening van de vrijvallende middelen is er rekening mee gehouden dat een deel van de vrijvallende kapitaallasten onder een 100% kostendekking valt van gemeentelijke heffingen (riolering, afvalstoffenheffing, begraafrechten e.d.); de vrijval van dit deel van de kapitaallasten levert dus geen budgettair voordeel op in de begroting maar werkt in gunstige zin door in de heffingen die t.l.v. de burger komen.					
691400	Verskil toevoeging waardecorrectie R&V en marktrente	59.812	114.445	158.080	196.750	11
	In de nota reserves en voorzieningen (2005) en bij de besluitvorming bij de begroting 2006 is bepaald dat het jaarlijks verschil tussen de marktrente en het prijsstijgingspercentage (voor het waardevast houden van de betreffende reserve/voorziening) toegevoegd wordt aan de reserve extra afschrijving investeringen met een maatschappelijk nut (IMN). Eenmalige afschrijving van activa met een maatschappelijk nut levert structurele ruimte op in de begroting.					

Kosten-plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2010				Programma
		2010	2011	2012	2013	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
	In de basis van de begroting is rekening gehouden met de stelpost die in de vorige meerjarenraming was opgenomen (structureel € 106.000 vanaf 2010, overeenkomend met een investeringsbedrag van € 1.494.000). Indien investeringen beschikbaar zijn voor extra afschrijving zal in het betreffende jaar een onttrekking aan de betreffende reserve worden gedaan (25 jaar, 5% annuïteit). Naast het reeds in de basis geraamde voordeel van structureel € 106.000 kan in de komende jaren rekening worden gehouden met de volgende eenmalige middelen: 2010: € 843.000 2011: € 770.000 2012: € 615.000 2013: € 545.000 In de budgetprognose zijn deze eenmalige middelen vertaald in structurele ruimte.					
402200	Rechtskundige adviezen; lasten	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	11
402200	Rechtskundige adviezen; baten	2.500	2.500	2.500	2.500	11
	Gelet op de uitgaven in 2007, 2008 en 2009 is het huidige budget van € 24.000 niet meer toereikend als gevolg van een toename van het aantal handhavingssaken. Bezwaarmakers claimen steeds vaker de kosten van juridische bijstand. Bij ingewikkelde zaken wordt vooraf juridisch advies ingewonnen. In een aantal gevallen wordt de tegenpartij veroordeeld in betaling van de juridische kosten van de gemeente, hierdoor ontstaan ontvangsten.					
691604	Verzekeringen; taxatie gemeentelijke eigendommen	0	0	0	-32.000	11
	Om de juiste waarden van de gemeentelijke opstallen en inventarissen te bepalen is het noodzakelijk om voor de opstallen eens per 6 jaar en voor de inventarissen eens per 3 jaar een taxatie conform artikel 275 W.v.K. te laten uitvoeren door een erkend expertise en taxatiebureau. Verzekeraar(s) word(en) middels deze taxaties geïnformeerd en geven goedkeuring aan de getaxeerde waarden. In 2007 zijn zowel de opstallen als de inventarissen getaxeed, in 2010 moeten de inventarissen weer worden getaxeed (€ 16.000, opgenomen in basis 2010). In 2013 opstallen en inventarissen (€ 32.000).					
695402	Financieringssysteematiek wegen	0	-16.200	-53.979	-53.979	11
	Op basis van de in 2004 geïntroduceerde gewijzigde financieringsmethodiek voor groot onderhoud wegen, wordt jaarlijks een lager bedrag onttrokken aan de betreffende reserve (nadeel). De laatste onttrekking vindt plaats in 2012.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2010				Programma
		2010	2011	2012	2013	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
401700	Archiefbeheer	0	46.000	46.000	46.000	11
695402	Archiefbeheer; dekking	0	-46.000	-46.000	-46.000	11
401700	Archiefbeheer; structurele uitgaven	0	-9.000	-9.000	-9.000	11
	Betreft de uitwerking van het plan van aanpak voor de bewerking en overbrenging van archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats en het plan van aanpak voor de huisvesting van semi-statische archieven. De uitgaven vinden plaats in 2009 en 2010 (opgenomen in de basis, dekking uit reserve/eenmalige middelen) en vervallen ingaande 2011. De structurele uitgaven vinden plaats ingaande 2011.					
401260	Incidentele uitgaven i.h.k.v. het traject digitale dienstverlening (externe kosten en inhuur)	0	138.250	138.250	138.250	11
695402	Incidentele uitgaven traject digitale dienstverlening ; dekking	0	-138.250	-138.250	-138.250	11
	Dit betreft project- en programmakosten, -ondersteuning en inhuur technische expertise. De uitgaven en dekking (reserve/eenmalige middelen) vervallen ingaande 2011.					
401260	Incidentele uitgaven i.h.k.v. het traject digitale dienstverlening i.v.m. vervangende capaciteit	0	150.000	150.000	150.000	11
695402	Incidentele uitgaven traject digitale dienstverlening; dekking	0	-150.000	-150.000	-150.000	11
	Betreft uitgaven in verband met de inzet van eigen personeel bij de uitvoering van projecten digitale dienstverlening, waarvoor opvang plaatsvindt van het verlies van capaciteit met betrekking tot de uitvoering van het (noodzakelijke) reguliere werk. De uitgaven en dekking (reserve/eenmalige middelen) vervallen ingaande 2011.					
	Personeelsbudget	0	0	0	38.000	11
	Ingaande 2013 wordt het personeelsbudget verlaagd met € 38.000 gelet op het wegvallen van inkomsten die zijn gerelateerd aan personeelsformatie.					
	Programma 12					
690600	Algemene uitkering (meicirculaire 2009)	0	-510.038	-1.079.570	-1.146.559	12
	In de begroting 2010 is de Algemene Uitkering op basis van de meicirculaire 2009 geraamd op een bedrag van € 24.283.043. Op basis van de meicirculaire 2009 is een berekening gemaakt waaruit voor de jaren 2011 t/m 2013 de volgende inkomsten blijken: 2011: € 23.773.005 2012: € 23.203.473 2013: € 23.136.484					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2010				Programma
		2010	2011	2012	2013	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
690600	Duurzaamheid; inkomsten Algemene Uitkering	0	0	0	-38.000	12
	Opstellen van het duurzaamheidsbeleid vindt plaats in 2009. In 2010 is besluitvorming en de start van de uitvoering voorzien. Het rijk stimuleert deze beleidsontwikkeling door met gemeenten prestatieafspraken te maken. Middels een subsidieregeling (SLoK) wordt in deze 4 jaar een bijdrage verwacht (via de Algemene Uitkering) van € 153.000. Ingaande 2013 vervallen dus de inkomsten.					
690800	Onvoorzien structureel	0	0	0	0	12
	In de begroting wordt jaarlijks een structureel bedrag van € 20.000 geraamd voor dekking van onvoorziene uitgaven. Voor incidentele onvoorziene uitgaven wordt € 29.000 geraamd. In de basis van de begroting is - inclusief het structurele bedrag van 2009, dat nog niet is aangewend, € 69.000 beschikbaar op de post onvoorzien. Het wordt niet noodzakelijk geacht een nieuwe verhoging te ramen.					
	Opbrengst belastingen en leges	13.850	13.850	13.850	13.850	12
	Als gevolg van de nieuwe/gewijzigde tarieven in de legesverordening en een autonome verhoging van de opbrengst hondenbelasting ontstaat een hogere opbrengst.					
692000	OZB; tariefaanpassingen	0	19.057	38.413	58.198	12
	Voor 2011-2013 is een meeropbrengst geraamd als gevolg van tariefaanpassing aan het prijsindexcijfer algemene uitkering (BBP): 2011: 0,50% 2012: 0,50% 2013: 0,50%					
692000	OZB; autonome opbrengststijgingen	0	18.453	59.366	125.535	12
	Betreft verhoging van de opbrengst als gevolg van de toename van het aantal gebouwen.					
	Totaal budgetprognose	554.212	185.954	-66.898	179.769	

Bijlage 7 Nieuw beleid 2010 – 2013 uit vorige meerjarenbegroting

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Programma 2					
668004	Samenvoegen werksoorten welzijnssector	-40.000	0	0	0	2
695402	Samenvoegen werksoorten welzijnssector; dekking	40.000	0	0	0	11
	Van de huidige taakstelling van € 80.000 kan ingaande 2010 € 40.000 worden gerealiseerd. Voor het resterende deel van € 40.000 wordt in 2010 een beroep gedaan op de reserve/eenmalige middelen.					
	Programma 3					
666004	Contactpunt ex-gedetineerden	-26.444	-26.444	0	0	3
695402	Contactpunt ex-gedetineerden; dekking	26.444	26.444	0	0	11
	De gemeente is verantwoordelijk voor de opvang van ex-gedetineerden. In de regio is hiervoor een 3-jarig project opgestart. Hiervoor zijn in 2009 middelen geraamd via de 1e voortgangsrapportage. De jaarlijkse kosten (€ 26.444) kunnen tot en met 2011 worden gedekt uit de reserve co-financiering. Voor zover het om een structurele taak gaat, dient vanaf 2012 dekking plaats te vinden vanuit het WMO-budget.					
	Programma 4					
	Goedkope woningbouw; part. opdr.g.schap	0	-20.000	0	0	4
695402	Goedkope woningbouw; part. opdr.g.schap; dekking	0	20.000	0	0	11
	In de nieuw te bouwen wijk 't Slath heeft de gemeente een overeenkomst in de vorm van een bouwclaimmodel gesloten. Hierbij is de afspraak gemaakt dat de gemeente 5% van het totale bouwvolume zelf kan realiseren. Het is dan mogelijk om te werken met particulier opdrachtgeverschap. Om mensen hiervoor de mogelijkheid te geven wordt een bedrag geraamd voor advisering en ondersteuning van deze mensen voor het jaar 2011, het jaar waarin naar verwachting wordt gestart met de bouw van deze wijk. De uitgaven worden gedekt uit de reserve Volkshuisvesting.					
	Programma 5					
656200	Landschapontwikkelingsplan (LOP)	0	0	0	0	5
695402	Landschapontwikkelingsplan (LOP); dekking	0	0	0	0	11
	Het landschapontwikkelingsplan wordt in 2009 vastgesteld. Hierin wordt een uitvoeringsprogramma opgenomen, dat bestaat uit projecten voor aanleg, herstel en verbetering van landschapselementen. Ingaande 2009 is voor een periode van 4 jaar € 10.000 per jaar in de begroting opgenomen om uitvoeringsprojecten van o.a. particulieren, Landschapsbeheer Gelderland en natuurorganisaties te cofinancieren. De uitgaven worden gedekt uit de reserve Co-financiering. In 2010 wordt een groenfonds ingesteld. De voeding van het fonds vindt plaats door kostenverhaal in te stellen bij de structuurvisies Groene wiggen.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Programma 6					
401260	Vervanging bodeminformatie systeem; extra werkzaamheden derden	-24.000	0	0	0	6
695402	Vervanging bodeminformatie systeem; extra werkzaamheden derden; dekking	24.000	0	0	0	11
	Bij vervanging van het huidige systeem zullen extra werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Het gaat om het intekenen van ongeveer 350 rapporten, het aanmaken van locaties, synchronisatie van de gegevens met de gegevens van de provincie. Deze werkzaamheden kunnen niet in eigen beheer worden uitgevoerd. Daarom is uitbesteding noodzakelijk. De uitgaven worden gedekt uit de beschikbare reserve/eenmalige middelen.					
	Totaal nieuw beleid vorige meerjarenraming	0	0	0	0	
	Investerings uit het vorige investeringsplan (zie MIP)	-293.457	-453.615	-533.187	-679.136	
	Totaal nieuw beleid vorige meerjarenbegroting	-293.457	-453.615	-533.187	-679.136	

Bijlage 8 Nieuw beleid huidige meerjarenbegroting

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Programma 1					
	Centrum voor Jeugd en Gezin; uitgaven	-215.000	-235.000	-195.000	-195.000	1
	Centrum voor Jeugd en Gezin; inkomsten rijk (VOB)	215.000	235.000	195.000	195.000	1
	Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin heeft alle gemeenten de opdracht gegeven tenminste één CJG op te zetten, conform de wettelijke eisen. De gemeente Epe heeft in de gezondheidsnota opgenomen dat er één CJG in Epe en één in Vaassen komt. De gemeente krijgt middelen via de Brede Doel Uitkering CJG (BDU/CJG). Het ministerie gaat ervan uit dat gemeenten ook uit eigen middelen bijdragen aan het CJG. Een deel van de BDU/CJG wordt besteed aan de reguliere taken, zoals jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen.					
	Programma 2					
657408	Projectbudget Kulturhus EGW	-35.000				2
	Projectbudget Kulturhus EGW; dekking	35.000				11
	Betreft een eenmalig bedrag voor een ontwikkelbudget voor het opzetten van een service center door Koppel, Mamuze en Swoe in het Kulturhus EGW. De kosten bestaan uit: - afstemmen administratieve samenwerking - aanpassing kantoorinrichting, -apparatuur en centrale balie - aanschaf informatiesysteem; Dekking vindt plaats uit de reserve/eenmalige middelen. Het beoogd effect van het opzetten van het service center: - efficiency in de administratie van de drie instellingen; - beheersing van de kosten van beheer van het Kulturhus; - kwaliteitsimpuls die ten goede komt aan uitvoering van activiteiten van instellingen en de ontwikkeling van het Kulturhus; - het ondersteunen van de instellingen bij hun intentie tot administratieve samenwerking zodat hun inzet na 2 jaar zoveel mogelijk concrete resultaten heeft opgeleverd. Voor een nadere uitwerking wordt verwezen naar de ter inzage liggende stukken.					
	Noodhuisvesting realisatie Kulturhus Oene	-225.000				2
	Noodhuisvesting realisatie Kulturhus Oene; dekking	225.000				11
	In verband met de realisatie van het Kulturhus in Oene en de nieuwbouw van basisschool "De Bongerd" in het Kulturhus, is tijdelijk noodhuisvesting noodzakelijk voor de basisschool. Hiervoor is een extra investerings-subsidie noodzakelijk. Dekking vindt plaats uit de reserve/eenmalige middelen.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Stimuleren van activiteiten kunst en cultuur	0	0	0	0	2
	Speerpunt in de nieuwe nota Kunst en Cultuur is onder andere het stimuleren van burgers in hun activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. Om hieraan uitwerking te kunnen geven zal er analoog aan het budget voor recreatie en toerisme een budget moeten zijn op het gebied van kunst en cultuur. Om dit te bereiken worden de doelstellingen en bestedingsmogelijkheden van het structurele budget voor recreatie en toerisme verbreed. Er worden geen aanvullende middelen geraamd.					
	Kunst in de openbare ruimte	-15.000				11
	Kunst in de openbare ruimte; dekking	15.000				11
	Uitvloeisel van de nota Zicht op Kunst en Cultuur 2006-2009 is het opstellen van een percentageregeling voor kunst in de openbare ruimte. Op basis van een percentageregeling wordt op de begroting van gemeentelijke bouwprojecten of projecten waarbij de gemeente nauw is betrokken, een deel van het geld gereserveerd. Dit deel is bestemd voor kunst. Planning is dat deze in november aan de raad wordt voorgelegd. Voor 2010 is eenmalig € 15.000 opgenomen (gedekt uit de reserve/eenmalige middelen), waarmee een reserve wordt gevormd; er komt een percentageregeling om de reserve in de toekomst te voeden.					
	Programma 4					
	Structuurvisies dorpscentra	-580.000	-100.000	0	0	11
	Structuurvisies dorpscentra; dekking	580.000	100.000	0	0	11
	De herinrichting van de centra van Vaassen en Epe vraagt om investeringen van met name private partijen in de komende jaren. Het versterken van de leefbaarheid en het optimaliseren van de centra betreft ook een gemeentelijk belang. Een gemeentelijke bijdrage kan de komende jaren nodig zijn. Gelet hierop is een stelpost nodig, voor de vorming van een reserve Structuurvisie dorpscentra Vaassen en Epe. In 2010/2011 wordt een startkapitaal in deze reserve gestort van in totaal € 680.000. Dekking vindt plaats uit de reserve Volkshuisvesting en de middelen van de provincie voor stimulering van goedkope woningbouw. Daarnaast is in het meerjareninvesteringsplan (MIP) voor het jaar 2013 een investeringsbedrag geraamd van € 985.000.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Programma 5					
	GVVP - Verkeer- en vervoersplan	-25.000	p.m.	p.m.	p.m.	5
	GVVP - Verkeer- en vervoersplan ; dekking	25.000				11
	Voor de uitwerking en realisatie van de maatregelen uit het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan (GVVP 2009–2016) is een werkbudget opgenomen waardoor een uitvoeringsplan kan worden opgesteld. Dekking vindt plaats uit de reserve/eenmalige middelen.					
	Programma 6					
	Inzameling kunststoffen	35.300	35.300	35.300	35.300	6
	Inzameling kunststoffen: dekking uit afvalstoffenheffing	-35.300	-35.300	-35.300	-35.300	6
	Het is per 1 januari 2010 een wettelijke verplichting dat gemeenten kunststoffen gescheiden inzamelen. De opbrengst van de verkoop van het kunststof en het minder verwerken van restafval weegt op tegen de extra kosten van inzameling. Per saldo levert dit een verlaging van de DVO met Circulus op van € 35.300 euro. Omdat deze post onderdeel uit maakt van de doorberekening in de afvalstoffenheffing, wordt ook de opbrengst van de heffing lager.					
	Programma 7					
	Overdracht fietspaden RGV; inkomsten	830.000				7
	Overdracht fietspaden RGV; storting reserve	-830.000				11
	Naar verwachting wordt op 1 januari 2010 in het kader van de ontlechting van de RGV fietspaden b.v. het beheer van de recreatieve fietspaden van de RGV overgedragen aan de gemeente. Bij deze overdracht wordt een bedrag ten bate van beheer en onderhoud (reconstructie) van de fietspaden door RGV aan de gemeente uitgekeerd van ca. € 830.000. Het bedrag dat van de RGV wordt ontvangen, wordt in een reserve gestort ter dekking van de kosten van regulier onderhoud van de fietspaden en voor investeringen in recreatieve fietspaden.					
	Apeldoorns Kanaal	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	7
	Naar aanleiding van het Gelders Debat over het Apeldoorns Kanaal en het rapport Kansrijk Water (eind 2008 opgesteld in opdracht van de stuurgroep Apeldoorns Kanaal) hebben Provinciale Staten een motie aangenomen als gevolg waarvan het college van GS een vervolgstudie moet doen naar de mogelijkheden van gebiedsontwikkeling in samenhang met bevaarbaarheid van het noordelijk deel van het kanaalgebied. De resultaten daarvan moeten in oktober bekend zijn opdat PS daarover een standpunt kan innemen. Het is op dit moment nog onduidelijk of het gaat om het deel Hattem/Wapenveld of Hattem/Apeldoorn. Welke bijdrage van de gemeente Epe gevraagd zal worden is nu nog niet bekend.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Uitvoeringsprogramma Economische Visie Stedendriehoek	-24.750	-41.250	0	0	7
	Uitvoeringsprogramma Economische Visie Stedendriehoek; dekking	24.750	41.250	0	0	11
	Betreft co-financiering van kansrijke projecten uit het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie Stedendriehoek. Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van 2010–2011. De uitgaven worden gedekt uit de reserve/eenmalige middelen.					
	Programma 9					
	Invoering Wet op de Veiligheidsregio's	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	9
	De nieuwe Wet op de Veiligheidsregio's treedt naar verwachting op 1-1-2010 in werking. De wet bevat een aantal criteria waaraan de gemeentelijke crisisorganisatie moet voldoen. Het betreft onder meer bereikbaar- en beschikbaarheidsregelingen. De veiligheidsregio VNOG heeft zich hieraan geconformeerd middels een convenant dat is afgesloten met het ministerie van BZK. De Veiligheidsregio heeft echter nog geen besluiten genomen over de wijze waarop de aan de criteria zal worden voldaan. De kosten hiervan zijn dan ook nog niet aan te geven.					
	Programma 10					
	Handhaving permanente bewoning recreatiewoningen	-100.000				10
	Handhaving permanente bewoning recreatiewoningen; dekking	100.000				11
	Het ministerie van Vrom komt met een nieuwe wet op basis waarvan gemeenten verplicht worden bewoners van recreatiewoningen die daar voor 31 oktober 2003 reeds woonden, via een beschikking te laten weten of zij daar mogen wonen. De gemeente Epe wil deze bewoners laten weten dat de bewoning beëindigd dient te worden. Hiervoor en voor de afhandeling van de bezwaren en beroepen, zijn incidenteel middelen nodig. In de 1e voortgangsrapportage 2009 is hiervoor reeds € 100.000 geraamd. Op basis van de ervaringen tot nu toe zal in 2010 ook een bedrag van € 100.000 nodig zijn. Bij de tussentijdse rapportages 2010 wordt bezien in hoeverre aanpassing van het budget noodzakelijk is. De uitgaven worden gedekt uit de reserve / eenmalige middelen.					
	Programma 11					
	Mediation	-10.000	0	0	0	11
	Mediation; dekking	10.000	0	0	0	11
	Van de voor 2008 en 2009 geraamde middelen voor mediation zal in 2010 nog een deel beschikbaar zijn (in reserve). De evaluatie van de pilot vindt in de tweede helft van 2009 plaats.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Invoering Wet Informatieuitwisseling Ondergrondse Netwerken (WION)	-33.000	-3.000	-3.000	-3.000	11
	Invoering Wet Informatieuitwisseling Ondergrondse Netwerken (WION); dekking	30.000	0	0	0	11
	Op 1 juli 2010 moet de gemeente als netwerkbeheerder alle gegevens omtrent kabels en leidingen digitaal ontsluiten (in Epe met name riolering). De gegevens van het betreffende kabelnetwerk moeten digitaal ontsloten en te benaderen zijn, 24 uur per dag, 7 dagen per week. Dit wordt geëist in de Wet Informatieuitwisseling Ondergrondse Netwerken (WION). Er worden middelen geraamd voor aanschaf van de vereiste applicatie en de daaraan gerelateerde exploitatielasten. De uitgaven voor de aanschaf worden gedekt uit de reserve/eenmalige middelen.					
	Ontwikkeling digitalisering; website, geogr.inf.voorz.	0	-20.000	-20.000	-40.000	11
	Betreft de doorontwikkeling van de met het traject digitale dienstverlening ingezette digitalisering, professionalisering van de website en informatievoorziening op het gebied van de geografie. E.e.a. is in het belang van de publieke dienstverlening. Om deze doorontwikkeling te kunnen realiseren, is een stelpost opgenomen.					
	Modernisering GBA	0	-42.000	0	0	11
	Modernisering GBA; dekking	0	42.000	0	0	11
	Gemeenten en het ministerie van BZK hebben een Bestuurlijk Akkoord afgesloten voor een nieuwe start van het programma Modernisering GBA. Voor 2011 is een bedrag opgenomen voor investering in modernisering GBA. Dekking vindt plaats uit de reserve/eenmalige middelen.					
	ICT - onderhoud en beheer	-69.500	0	0	0	11
	ICT - onderhoud en beheer; dekking	69.500	0	0	0	11
	In 2010 moet voor het onderhoud op diverse mail- en kantoorautomatiseringsproducten opnieuw een contract worden afgesloten. Tevens moeten de antivirus-voorzieningen en de web- en mailmarshallproducten worden verlengd. Dit is noodzakelijk uit het oogpunt van de continuïteit van de bedrijfsvoering. Dekking vindt plaats uit de reserve/eenmalige middelen.					
	Onderhoud gemeentelijke gebouwen; structurele storting in voorziening	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000	11
	Onderhoud gemeentelijke gebouwen; eenmalige storting in voorziening	-580.000	-100.000			div.
	In 2009 moeten voor alle gemeentelijke gebouwen Meerjarenonderhoudsplannen (MOP) moeten worden opgesteld dan wel geactualiseerd. Op basis hiervan wordt bepaald in hoeverre een voorziening voor groot onderhoud gemeentelijke gebouwen moet worden gevormd					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Door het vormen van een voorziening wordt voorkomen dat in de toekomst via het MIP nieuwe middelen moeten worden opgenomen. Tot nu toe zijn onderhoudsplannen opgesteld voor: - gemeentehuis (incl. brandweerkazerne) - onderwijsgebouwen (scholen) - gymnastieklokalen - Eper Gemeentewoning (EGW) - wijkgebouwen / buurthuizen Op basis van deze onderhoudsplannen is bepaald wat de noodzakelijke storting (eenmalig en structureel) in een voorzieningen moet zijn. Dit is opgenomen in de voorliggende meerjarenbegroting. In totaal wordt nu € 680.000 in een voorziening voor groot onderhoud gestort. Daarnaast is in het meerjareninvesteringsplan € 320.000 opgenomen (2013) als investering t.b.v. groot onderhoud. De opbrengst van verkoop van gemeentelijke eigendommen wordt toegevoegd aan de betreffende voorziening. Uitgangspunt bij de bepaling van onderhoudswerkzaamheden is een sobere uitvoering. Aan de binnenkant worden de minimaal noodzakelijke werkzaamheden opgenomen. Aan de buitenkant is instandhouding van het gebouw het bepalende criterium. De MOP's voor de overige gebouwen volgen in de loop van 2009.					
	Opvang gevolgen economische crisis	-100.000				3
	Opvang gevolgen economische crisis; dekking	100.000				11
	Voor de verwachte hogere uitgaven voor schuldhelpverlening wordt € 100.000 opgenomen; dekking uit algemene reserve.					
	Reserve Co-financiering en Stimuleringsmaatregelen Herstel economie	-258.000				11
	Reserve Co-financiering en Stimuleringsmaatregelen Herstel economie; dekking	258.000				11
	Er wordt een reserve gevormd voor Co-financiering en overige maatregelen t.b.v. stimulering / herstel van de economie. In de reserve wordt € 258.000 gestort. Dekking vindt plaats uit de reserve/eenmalige middelen. Naast deze storting is in het meerjareninvesteringsplan nog een bedrag geraamd van € 127.000 Totaal is derhalve beschikbaar € 385.000.					
	Totaal nieuw beleid deze mjb exclusief investeringen	-653.000	-193.000	-93.000	-113.000	
	Nieuwe investeringen (zie MIP)	-59.202	-59.202	-59.202	-131.088	
	Totaal nieuw beleid deze meerjarenbegroting	-712.202	-252.202	-152.202	-244.088	

Bijlage 9 Dekkingsplan

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Achterwege laten van de prijscompensatie conform rijksbeleid ingaande 2012	0	0	68.000	136.000	
	Vanaf 2012 is in de meerjarenbegroting rekening gehouden met een jaarlijkse prijsstijging van 0,5%, hiervoor is in de budgetprognose een bedrag geraamd € 68.000 in 2012 oplopend naar € 136.000 in 2013 (inclusief lokaal sociaal beleid). Het rijksbeleid is dat vanaf 2012 in de algemene uitkering geen compensatie wordt ontvangen. In verband hiermee wordt ingaande het jaar 2012 en tot en met het jaar 2013 de prijscompensatie voor de gemeentelijke budgetten achterwege gelaten. Met deze bezuinigingsmaatregel wordt een taakstelling gerealiseerd van: 2012: € 68.000 2013: € 136.000					
	Achterwege laten van de prijscompensatie; bezuiniging ingaande 2010	232.000	300.000	300.000	300.000	
	In voorliggende begrotingsstukken is voor het jaar 2010 een stelpost opgenomen van per saldo € 232.000 voor verhoging van de gemeentelijke begrotingsposten / budgetten i.v.m. een compensatie voor prijsstijging van 1,75%. Deze prijsstijging is nog niet toegevoegd aan de individuele begrotingsposten/budgetten. De budgetten/subsidies voor uitvoering van het programma lokaal sociaal beleid zijn daarentegen wel verhoogd en verwerkt in de begroting 2010. Dit is geregeld in de verordening ter zake. Voor 2011 is rekening gehouden met een prijscompensatie van 0,5%. Via het dekkingsplan wordt voor het jaar 2010 en 2011 de prijscompensatie voor de gemeentelijke budgetten achterwege gelaten. Voor het lokaal sociaal beleid gaat deze maatregel in ingaande het jaar 2011. Met deze bezuinigingsmaatregel wordt een taakstelling gerealiseerd van: 2010: € 232.000 2011: € 300.000 2012: € 300.000 2013: € 300.000					
	Raming teruggaaf behoedzaamheidsreserve (50%)			165.000	165.000	
	Onder de huidige normeringssystematiek met betrekking tot de algemene uitkering, wordt door het Rijk een deel van de algemene uitkering op voorhand/bij de begroting ingehouden en achteraf/bij de jaarrekening, indien de werkelijke rijksuitgaven daartoe aanleiding geven, alsnog uitgekeerd. Deze normeringsystematiek is i.v.m. de economische crisis tot en met het jaar 2011 niet van toepassing verklaard. Ingaande 2012 geldt in principe de normeringsystematiek weer. In de meerjarenbegroting is dan ook ingaande 2012 weer rekening gehouden met een structurele korting op de algemene uitkering van € 330.000.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2010:				Programma
		2010	2011	2012	2013	
		€	€	€	€	
	Uit de praktijk van de afgelopen jaren blijkt dat jaarlijks bij de jaarrekening een belangrijk deel van de behoedzaamheidsreserve alsnog wordt uitgekeerd. Veel gemeenten houden dan ook op begrotingsbasis al rekening met een gedeeltelijke teruggaaf van deze behoedzaamheidsreserve. Ook de Provincie staat, in het kader van het begrotingstoezicht, toe dat maximaal de helft van de behoedzaamheidsreserve als inkomst op begrotingsbasis geraamd wordt. Gelet op de ontwikkelingen (teruggaaf) in de afgelopen jaren van de behoedzaamheidsreserve en het Provinciaal beleid ter zake, wordt ingaande het jaar 2012 een structurele teruggaaf geraamd van € 165.000.					
	Inzet stelpost economische crisis	150.000	150.000	150.000	150.000	
	Bij de 1e voortgangsrapportage 2009 is voor het opvangen van de gevolgen van de economische crisis een structurele stelpost geraamd van € 150.000. Nu de gevolgen van de economische crisis naar verwachting voor een belangrijk deel zijn verwerkt in voorliggende begroting/meerjarenbegroting (verlaging bouwleges, verlaging algemene uitkering etc.) kan de geraamde stelpost komen te vervallen.					
	Inzet vergoeding overhead	77.000	77.000	77.000	77.000	
	Verwezen wordt naar de memo terzake in de ter inzage liggende stukken.					
	Totaal dekkingsmiddelen	459.000	527.000	760.000	828.000	

Bijlage 10 Meerjareninvesteringsplan – bestaande projecten

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	

DEEL 1: BESTAANDE PROJECTEN												
(projecten die ook waren opgenomen in het vorige investeringsplan)												
623206	ISV; Startprogramma "Duurzaam Veilig" Wijkverkeersplan: inrichten van een wijk tot 30- of 60 km gebied, conform de principes van Duurzaam Veilig. De eventuele GDU-subsidies zullen worden ingezet voor verruiming van het investeringsbudget.	2010	4,00%	€ 236.003	€ 238.363	€ 283.652	€ -	€ 21.453				5
610600	Vervanging ademluchtapparatuur (ademluchttoestellen) Betreft de vervanging van ademluchtapparatuur, die in het kader van het cluster Apeldoorn/Epe/Voorst voor de drie gemeenten is aangeschaft.	2010	10,00%	€ 110.000	€ 111.100	€ 132.209	€ -	€ 16.665				9
691600	Vervanging bedrijfsmiddelen Openbare werken Voor de vervanging van van bedrijfsmiddelen is een vervangingsschema aanwezig. Op basis hiervan zou jaarlijks een gemiddeld bedrag van € 247.000 benodigd zijn voor vervanging. De ervaring in de afgelopen jaren leert dat met een lager bedrag kan worden volstaan. In de begroting is het jaarlijkse bedrag vastgesteld op € 210.000. De gemiddelde afschrijvingsduur bedraagt 9,1 jaar (afschrijving 11% p.j.). In het investeringsbedrag is een stelpost opgenomen van ongeveer € 9.500 voor de jaarlijkse revisie van bedrijfsmiddelen. De inruilwaarden van bedrijfsmiddelen worden bij feitelijke vervanging in enig jaar als bate in de begroting geraamd.	2010	11,00%	€ 210.000	€ 212.100	€ 252.399	€ -	€ 33.936				11
		2011	11,00%	€ 210.000	€ 213.161	€ 253.661	€ -		€ 34.106			11
		2012	11,00%	€ 210.000	€ 214.226	€ 254.929	€ -			€ 34.276		11
		2013	11,00%	€ 210.000	€ 215.297	€ 256.204	€ -				€ 34.448	11

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
401260	ICT; computers t.b.v. raadsleden De lasten van de aanschaf van de computers wordt gedekt uit de reserve/eenmalige middelen.	2010	25,00%	€ 42.000	€ 42.420	€ 50.480	€ -	€ -				11
401260	Bedrijfsmiddelen ICT Betreft vervanging en aanschaf die noodzakelijk is met het oog op de continuïteit van de bedrijfsvoering, gebaseerd op een geactualiseerde planning. Ingaande 2010 wordt een reserve ICT-investeringen gevormd, waaruit de lasten worden gedekt van de ICT-investeringen. De storting in de reserve (€ 340.000) wordt gedekt uit de eenmalige middelen. Daarnaast worden middelen uit de reserve Egem (€ 204.000) en de reserve Automatisering (€ 21.000) overgeheveld naar de nieuwe reserve. Eventuele ruimte binnen bestaande kredieten kan worden ingezet ter dekking van de ICT-investeringen. De rente over de reserve komt geheel ten gunste van deze reserve, om zodoende de jaarlijkse kapitaallasten te kunnen dekken.	2010	25,00%	€ 333.749	€ 337.086	€ 401.133	€ 7.500	€ 7.500				11
		2011	25,00%	€ 143.315	€ 145.472	€ 173.112	€ -		€ -			11
		2012	25,00%	€ 105.939	€ 108.071	€ 128.605	€ -			€ -		11
		2013	25,00%	€ 7.841	€ 8.039	€ 9.566	€ -				€ -	11
401304	Bedrijfsmiddelen ID; vervanging roterende archiefkasten DIV In verband met de vervanging op termijn van 2 roterende archiefkasten op de eenheid DIV is een bedrag van € 51.875 opgenomen. Er is uitgegaan van 2 kasten omdat door digitalisering geen 3 kasten meer nodig zijn. In 2010 wordt definitief besloten of investering plaats gaat vinden of dat er door verdergaande digitalisering geen archiefkasten in deze vorm nodig zijn.	2011	6,66%	€ 51.875	€ 52.656	€ 62.660			€ 6.140			11

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
92015	Realisatie Veluwelijn Het doel van de Veluwelijn is om (per december 2010) een hoogwaardige en hoogfrequente buslijn (90) Apeldoorn-Zwolle te realiseren. Hiervoor worden zowel het openbaar vervoer als de haltevoorzieningen uitgebreid en verbeterd. De uitvoering is verdeeld in 2 fasen: - fase 1: werkzaamheden in 2009 - fase 2: werkzaamheden 2010 - hiervoor wordt voor Epe een aandeel voorlopig geraamd op € 146.000. De investeringsuitgaven worden gedekt uit de reserve Co-financiering. In het nieuwe beleid is een aanvulling op deze post opgenomen.	2010	4,00%	€ 146.000	€ 147.460	€ 175.477	€ -					5
	Reconstructie Kerkhofweg Emst In aansluiting op de realisatie van de bouwplannen zal de Kerkhofweg verbreed moeten worden en zal de bestaande verharding vervangen moeten worden. De investering is nu opgenomen voor 2010 in verband met de start van de 1e fase van de bouw van woningen aan de Kerkhofweg in Emst (Gelders kwartier).	2010	4,00%	€ 103.750	€ 104.788	€ 124.697		€ 9.431				5
	Verbreden Smallertsweg Emst De Smallertsweg is te smal voor het vele verkeer dat over de weg moet. Passeren van landbouwwerktuigen is daarbij bijna onmogelijk. Daarom moet de weg mede gelet op de ontwikkelingen op het Kievitsveld verbreed moeten worden. Het investeringsbedrag is aangepast naar 75.000. Dekking vindt plaats uit de eenmalige middelen.	2010	4,00%	€ 75.000	€ 75.750	€ 90.143		€ -				5

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
623206	Herinrichting Dorpscentra Vaassen en Epe De structuurvisie centrum Vaassen is vastgesteld. De structuurvisie centrum Epe is voorzien in 2009. De uitwerking van beide structuurvisies vraagt om investeringen van met name private partijen in de komende jaren. Het versterken van de leefbaarheid in de centra betreft ook een gemeentelijk belang. Om een gemeentelijke bijdrage hierin mogelijk te maken, wordt een reserve hiervoor ingesteld. In 2010 en 2011 wordt een startkapitaal gevormd. Gemeentelijke bijdragen kunnen in één keer worden gedekt uit dit startkapitaal. Daarnaast wordt voor 2013 € 985.625 opgenomen waaruit investeringen of investeringsbijdragen kunnen worden bekostigd. Hiervan wordt € 427.000 gedekt uit de reserve Volkshuisversting c.q. de middelen voor 'Stimulering Goedkope Woningbouw'.	2010	4,00%	€ 580.000	€ 585.800	€ 697.102		€ -				4
		2011	4,00%	€ 100.000	€ 101.505	€ 120.791			€ -			4
		2013	4,00%	€ 558.625	€ 572.717	€ 681.533				€ 51.545	4	
		2013	4,00%	€ 427.000	€ 437.771	€ 520.948				€ -	4	
	Oplossen parkeerproblematiek in de diverse kernen Uit de nog vast te stellen nota parkeerbeleid blijkt dat er in diverse wijken sprake is van parkeerproblematiek. Voor het oplossen van deze problemen zijn middelen nodig.	2010	4,00%	€ 25.000	€ 25.250	€ 30.048	€ -	€ 2.273				5
		2011	4,00%	€ 25.000	€ 25.376	€ 30.198	€ -		€ 2.284			5
		2012	4,00%	€ 25.000	€ 25.503	€ 30.349	€ -			€ 2.295		5
		2013	4,00%	€ 25.000	€ 25.631	€ 30.500	€ -				€ 2.307	5
Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen 2009-2012												
* IHP: Unilocatie basisscholen in de Wijk Hoge Weerd Voor nieuwbouw van de twee basisscholen (14 groepen) is een investering nodig van € 4.066.000 (norm verordening). De welzijnsvoorzieningen dienen de benodigde ruimtes zelf te bekostigen. Samenvoeging van de scholen levert mogelijk efficiencyvoordelen op. De vrijkomende lokatie kan ingezet worden t.b.v. ontwikkeling van woningbouw. Vooralsnog is rekening gehouden met een opbrengst van € 1.250.000. Er dienen hiervoor verschillende onderzoeken plaats te vinden. De reeds beschikbare kredieten (IHP 2008, € 1.245.000) zijn als vermindering op de investering 2010 opgenomen.	2010	2,50%	€ 1.124.000	€ 1.135.240	€ 1.350.936	€ -	€ 101.320				1	
	2011	2,50%	€ 2.248.000	€ 2.281.832	€ 2.715.381	€ -		€ 203.654			1	
	2010	2,50%	€ 1.035.866-	€ 1.046.225-	€ 1.245.007-		€ 93.376-				1	
	2011	2,50%	€ 1.250.000-	€ 1.268.813-	€ 1.509.887-	€ -		€ 95.161-			1	

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
	* IHP: St. Bernardus	2012	4,00%	€ 5.176	€ 5.281	€ 6.284				€ 566		1
	* IHP: K. Norelschool	2010	4,00%	€ 205.882	€ 207.941	€ 247.450		€ 22.271				1
	* IHP: Sprengre Geerstraat	2010	4,00%	€ 725.790	€ 733.048	€ 872.327		€ 78.509				1
	* IHP: Sprengre Vaassen	2010	4,00%	€ 46.218	€ 46.681	€ 55.550		€ 5.000				1
	* IHP: Mozaiek Vaassen	2010	2,50%	€ 1.002.588	€ 1.012.614	€ 1.205.011	€ 11.000-	€ 79.376				1
	- opbrengst ontwikkeling vrijkomende lokatie Krugerstraat	2010	2,50%	€ 600.000-	€ 606.000-	€ 721.140-		€ 45.450-				
	* IHP: Krugerstee	2010	4,00%	€ 113.445	€ 114.580	€ 136.350		€ 12.272				1
	* IHP: De Rotonde	2010	4,00%	€ 24.665	€ 24.911	€ 29.645		€ 2.668				1
	* IHP: Sprengre Emst	2010	4,00%	€ 100.886	€ 101.895	€ 121.255		€ 10.913				1
	* IHP: School met de Bijbel Emst; binnenzijde en glas	2010	4,00%	€ 133.189	€ 134.521	€ 160.080		€ 14.407				1
	* IHP: School met de Bijbel Emst; uitbr. 1 lokaal + olp	2010	6,67%	€ 125.757	€ 127.015	€ 151.147		€ 17.639				1
	* IHP: School met de Bijbel Oene	2010	4,00%	€ 25.823	€ 26.081	€ 31.036		€ 2.793				1
	* IHP: RSG N.O. Veluwe; asbest overschotten	2010	4,00%	€ 117.731	€ 118.908	€ 141.501		€ 12.735				1
	* IHP: Onderhoud algemeen											
	- inventarisatie noodoverstort valbeveiliging, CO2 meters	2010	4,00%	€ 35.966	€ 36.326	€ 43.228		€ 3.890				1
	- noodoverstort valbeveiliging 2011	2011	4,00%	€ 84.034	€ 85.298	€ 101.505			€ 9.135			1
	- noodoverstort valbeveiliging 2012	2012	4,00%	€ 105.042	€ 107.156	€ 127.516				€ 11.476		1
	* Reeds aanwezig dekking in MIP overloop	2010		€ 589.949-	€ 595.848-	€ 709.060-		€ 53.096-				1
	* Reeds aanwezig dekking in kredieten	2010		€ 538.274-	€ 543.657-	€ 646.952-		€ 53.200-				1
	* IHP: gymzaal Burgerenk											
	- renovatie inclusief wijkgebouw 2012	2012	4,00%	€ 283.361	€ 289.064	€ 343.986				€ 30.959		1
	- renovatie inclusief wijkgebouw 2013	2013	4,00%	€ 188.908	€ 193.673	€ 230.471					€ 20.742	1
	* IHP: gymzaal Haverkamp											
	- renovatie 2013	2013	4,00%	€ 336.134	€ 344.613	€ 410.090					€ 36.908	1

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
	Brandweer Kazerne post Epe De brandweerkazerne Epe voldoet niet meer aan de gestelde kwaliteitseisen op (arbo)technisch gebied van de huidige tijd; de kwaliteit van de sanitaire voorzieningen is beperkt, gescheiden kleed- en doucheruimtes ontbreken, omkleden van de manschappen gebeurt achter de voertuigen, zware kanteldeuren, de beschikbare ruimte voor het stallen van voertuigen is beperkt en een deugdelijke rookgas-afzuiging ontbreekt. Verder is de kazerne ongeschikt voor de specialistische voertuigen voor natuurbrand bestrijding voor de veiligheid in ons gebied	2010	4,00%	€ 844.000	€ 852.440	€ 1.014.404		€ 76.720				9
	Pagers P2000 Pagers alarmeringsysteem P2000 ten behoeve van alarmering vrijwilligers. Betreft standaard vervanging na 3 jaar van 68 stuks. Dekking van de kapitaallasten vindt plaats uit de eenmalige middelen.	2010	33,33%	€ 10.880	€ 10.989	€ 13.077	€ -	€ -				9
	Portofoons C2000 Standaard vervanging na 5 jaar portofoons C2000. Ten behoeve van een veilige en efficiënte inzet tijdens incidenten zijn goede communicatiemiddelen noodzakelijk. Portofoon inclusief speakermike en voertuiglader. Dekking van de kapitaallasten vindt plaats uit de eenmalige middelen.	2011	20,00%	€ 51.200	€ 51.971	€ 61.845	€ -		€ -			9
	Dienstauto 892 Betreft de standaard vervanging van dienstauto 892. De dienstauto is bestemd voor vervoer van kantoorpersoneel en oefenmaterialen tussen kazernes en voor (natuurbrand)verkenning, in het verzorgingsgebied van het cluster en binnen de Veiligheidsregio. Afschrijvingstermijn 6 jaar.	2010	16,66%	€ 31.125	€ 31.436	€ 37.409	€ -	€ 6.809				9
	Totale kapitaal- en exploitatielasten per investeringsjaar							€ 293.457	€ 160.157	€ 79.572	€ 145.949	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten bestaande projecten cumulatief							€ 293.457	€ 453.615	€ 533.187	€ 679.136	

Bijlage 11 Meerjareninvesteringsplan – nieuwe projecten

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
DEEL 2: NIEUWE PROJECTEN (projecten die niet zijn opgenomen in het vorige investeringsplan)												
	Trainingsverlichting sportpark Egelbeek V.v. KCVO is een groeiende vereniging die behoefte heeft aan meer trainingsruimte. De ruimte is gevonden op het eigen sportcomplex De Egelbeek. Rond het trainingsveld dient een verlichting te worden geplaatst om optimaal gebruik te kunnen maken van de ruimte. Trainingsruimte wordt aangemerkt als een basisvoorziening. De kosten voor een lichtinstallatie worden geraamd op € 30.000 inclusief BTW. De vereniging is opdrachtgever. In de begroting wordt voor 2013 een investeringsbijdrage van de gemeente opgenomen ter grootte van maximaal 2/3 van de noodzakelijke kosten.	2013	5,00%	€ 16.451	€ 16.866	€ 20.071	€ -				€ 2.007	2
	Trainingsverlichting sportpark Kouwenaar (Vios) C.s.v. Vios is een sterk groeiende vereniging die behoefte heeft aan meer trainingsruimte. De ruimte is gevonden op het eigen sportcomplex De Kouwenaar. Rond het speel-/trainingsveld dient een verlichting te worden geplaatst om optimaal gebruik te kunnen maken van de ruimte. Trainingsruimte wordt aangemerkt als een basisvoorziening. De kosten voor een lichtinstallatie worden geraamd op € 35.000 inclusief BTW. De vereniging is opdrachtgever. In de begroting wordt voor 2013 een investeringsbijdrage van de gemeente opgenomen ter grootte van maximaal 2/3 van de noodzakelijke kosten.	2013	5,00%	€ 19.266	€ 19.752	€ 23.505	€ -				€ 2.350	2

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
	Veluwelijn 2e fase Door de gemeente Epe worden 4 transferpunten ten behoeve van de Veluwelijn aangelegd (2e fase). In 2008 zijn voor deze 2e fase al wel kosten geraamd, maar voor een aantal onderdelen waren de kosten van bepaalde onderdelen niet te calculeren. Deze zijn destijds als 'p.m.' opgenomen. Nu met de nadere planuitwerking meer bekend is, worden deze kosten opgenomen in de begroting van 2010. De totale investering (binnen de gemeente Epe) van de Veluwelijn zal ca. € 1.320.000 bedragen. Er wordt naar verwachting € 676.000 subsidie verleend door de provincie Gelderland. Het totale gemeentelijke aandeel is dan € 644.000. Rekening houdend met het reeds verstrekte krediet en de overige in de begroting opgenomen posten, dient aanvullend nog een investering van (afgerond) € 196.000 geraamd te worden.	2010	4,00%	€ 195.663	€ 197.620	€ 235.167	€ -	€ 17.786				5
	Vervanging pagers brandweer Betreft vervanging van de pagers, dekking van de kapitaallasten vindt plaats uit de eenmalige middelen.	2013	33,33%	€ 10.880	€ 11.154	€ 13.274	€ -				€ -	9
	Brandweer, Command & Control Systeem (CCS) Het CCS vervangt het huidige analoge informatiesysteem van kaartmateriaal. De digitale informatie voorziening biedt veel voordelen met betrekking tot actualiseren van de informatie en het delen van informatie op het moment van een crisis. Uit een offerte traject in 2009 is gebleken dat de tot nu toe in de begroting opgenomen bedragen voor aanschaf van het CCS niet voldoende zijn voor de aanschaf van de digitale informatievoorziening voor alle voertuigen (6 stuks).	2010	25,00%	€ 22.000	€ 22.220	€ 26.442	€ 4.000	€ 10.666				9
		2013	25,00%	€ 50.000	€ 51.261	€ 61.001	€ -				€ 15.378	9

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
	In verband daarmee en gelet op de vervanging van twee huidige voertuigen, worden de digitale voorzieningen gefaseerd ingevoerd. In 2009 worden de 1ste lijns voertuigen voorzien van de digitale informatievoorziening. De natuurbrandbestrijdings voertuigen (geplande levering 2010) volgen in 2010. Afschrijving vindt plaats in 4 jaar. De apparatuur die aangeschaft wordt in 2009 is in 2013 weer aan vervanging toe. Daarnaast zullen er jaarlijks kosten gemaakt moeten worden voor onderhoud en keuring vanaf 2011. Deze zijn eveneens opgenomen. Bedrijfsmiddelen ID; vervanging telefooncentrale De huidige telefooncentrale (en abonnementen) is in 2010 aan reguliere vervanging toe. Voor de vervanging (incl. implementatie) wordt € 105.000 geraamd. Onderhoud gemeentelijke gebouwen In 2009 moeten voor alle gemeentelijke gebouwen Meerjarenonderhoudsplannen (MOP) moeten worden opgesteld dan wel geactualiseerd. Op basis hiervan wordt bepaald in hoeverre een voorziening voor groot onderhoud gemeentelijke gebouwen moet worden gevormd. Door het vormen van een voorziening wordt voorkomen dat in de toekomst via het MIP nieuwe middelen moeten worden opgenomen. Op basis van deze onderhoudsplannen is bepaald wat de noodzakelijke storting (eenmalig en structureel) in een voorzieningen moet zijn. Dit is opgenomen in de voorliggende meerjarenbegroting. In totaal wordt nu € 680.000 in een voorziening voor groot onderhoud gestort. Daarnaast is in het meerjareninvesteringsplan € 320.000 opgenomen (2013) als investering t.b.v. groot onderhoud. Uitgangspunt bij de bepaling van onderhoudswerkzaamheden is een sobere uitvoering.	2010	10,00%	€ 105.000	€ 105.000	€ 124.950		€ 15.750				11
		2013	6,67%	€ 320.000	€ 320.000	€ 380.800					€ 37.333	11

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
	Bijdragen Co-financieringsprojecten en/of herstel economie In de meerjarenbegroting is een bedrag opgenomen voor de vorming van een reserve voor Co-financiering en overige maatregelen t.b.v. stimulering / herstel van de economie. In de reserve wordt € 258.000 gestort. Naast deze storting is in het MIP nog een bedrag geraamd van € 127.000 Totaal is derhalve beschikbaar € 385.000.	2013	6,67%	€ 127.000	€ 127.000	€ 151.130					€ 14.817	11
	Bedrijfsmiddelen ICT Betreft: - Uitvoering Nationaal Uitvoerings Programma (NUP) - Project beheer en beveiliging	2010 2011	30,00% 30,00%	€ 300.000 € 150.000	€ 303.000 € 152.258	€ 360.570 € 181.186	€ 15.000 € -	€ 15.000	€ -			11 11
	Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten							€ 59.202	€ -	€ -	€ 71.886	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten cumulatief							€ 59.202	€ 59.202	€ 59.202	€ 131.088	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten bestaande projecten cumulatief							€ 293.457	€ 453.615	€ 533.187	€ 679.136	
	TOTAAL LASTEN ONDERDEEL MIP A							€ 352.659	€ 512.816	€ 592.389	€ 810.224	
	TOTAAL INVESTERINGEN MIP A							€ 4.388.022	€ 1.813.424	€ 734.518	€ 2.297.105	

Bijlage 12 Meerjareninvesteringsplan – investeringen ten laste van andere dekkingsmiddelen

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
BESTAANDE en NIEUWE PROJECTEN waarvan de lasten worden gedekt uit rechten en heffingen.												
674804	GRP 2007; vervanging riolering Op basis van ervaringen en inspecties wordt bepaald welke rioleringsstrengen vervangen dienen te worden. Er wordt uitgegaan van een vervanging van 50 m vrijvervalriolering per jaar. Op basis van de gestelde levensduur voor drukriolen en de aanlegjaren is te bepalen dat in de komende planperiode 10 kilometer drukriolering vervangen dient te worden. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2010	2,50%	€ 50.760	€ 51.268	€ 61.008	€ -	€ 3.845				6
		2011	2,50%	€ 50.760	€ 51.524	€ 61.313	€ -		€ 3.864			6
		2012	2,50%	€ 150.000	€ 153.019	€ 182.092	€ -			€ 11.476		6
		2013	2,50%	€ 124.569	€ 127.711	€ 151.977	€ -				€ 9.578	6
674802	GRP 2007; drukpompunits Op basis van ervaring kan gesteld worden dat een gemiddelde levensduur van 12 jaar realistisch is voor de pompen van de drukpompunits. Op basis van de jaarlijkse inspectie- en onderhoudsronde wordt bepaald welke pompen daadwerkelijk aan vervanging toe zijn. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2010	8,33%	€ 316.864	€ 320.033	€ 380.839	€ -	€ 42.660				6
		2011	8,33%	€ 304.682	€ 309.267	€ 368.028	€ -		€ 41.225			6
		2012	8,33%	€ 120.000	€ 122.415	€ 145.674	€ -			€ 16.318		6
		2013	8,33%	€ 100.000	€ 102.523	€ 122.002	€ -				€ 13.666	6
674806	GRP 2007; pompgedeelte gemalen Op basis van ervaring kan gesteld worden dat een gemiddelde levensduur van 15 jaar realistisch is voor de pompen van de gemalen. Voor een tweetal gemalen geldt een levensduur van 10 jaar. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2010	6,67%	€ 19.492	€ 19.687	€ 23.427	€ -	€ 2.297				6
		2011	6,67%	€ 26.192	€ 26.586	€ 31.638	€ -		€ 3.103			6
		2012	6,67%	€ 95.000	€ 96.912	€ 115.325	€ -			€ 11.310		6
		2013	6,67%	€ 39.980	€ 40.989	€ 48.776	€ -				€ 4.783	6

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
674807	GRP 2007; afkoppelvoorzieningen Aan de overstorten op HEN-water wordt prioriteit gegeven door alle betrokken partijen. De intentie is om de lozingen van overstorten op de genoemde HEN-wateren per 1-1-2009 beëindigd te hebben. Voor de overige overstorten zal een bestuursovereenkomst "temporiserende basisinspanning" afgesloten worden. Hiermee wordt vastgelegd binnen welke termijn de overstorten op niet HEN-water moeten voldoen aan de basisinspanning. Vooralsnog wordt er van uit gegaan dat de tijd wordt gegeven tot 2015. Jaarlijks moet 5,5 ha worden afgekoppeld. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2010	2,50%	€ 949.212	€ 958.704	€ 1.140.858	€ -	€ 71.903				6
		2011	2,50%	€ 949.212	€ 963.498	€ 1.146.562	€ -		€ 72.262			6
		2012	2,50%	€ 949.212	€ 968.315	€ 1.152.295	€ -			€ 72.624		6
		2013	2,50%	€ 949.212	€ 973.157	€ 1.158.056	€ -				€ 72.987	6
	Bergbezinkbassin/extra afkoppelen; bouwkundig deel	2013	2,50%	€ 1.200.000	€ 1.230.271	€ 1.464.023	€ -				€ 92.270	6
	Bergbezinkbassin/extra afkoppelen; elektro-/mechanisch deel Recente berekeningen geven aan dat alleen afkoppelen van 5,5 ha verhard oppervlak per jaar niet voldoende is om de basisinspanning te bereiken. Aanvullende maatregelen zullen naar alle waarschijnlijkheid uitgevoerd moeten worden. Op voorhand wordt er rekening mee gehouden dat een aanvullende voorziening in de vorm van bergbezinkvoorzieningen noodzakelijk is om aan de verplichte inspanningen voor de basisinspanning te voldoen. Totale kosten hiervan zoals nu geraamd € 1.500.000. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2013	6,67%	€ 300.000	€ 307.568	€ 366.006	€ -				€ 35.883	6

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2010 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2010	2011	2012	2013	
	Uitbreiding begraafplaats Emst * Inrichten begraafplaats * Bestemmingsplan Betreft inrichting ten behoeve van uitbreiding van de begraafplaats in Emst. Over ongeveer 5 jaar zal de huidige begraafplaats vol zijn en moet de uitbreiding zijn gerealiseerd. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de begraafrechten.	2010	2,00%	€ 454.226	€ 458.768	€ 545.934	€ -	€ 38.215				5
		2010	2,00%	€ 82.500	€ 83.325	€ 99.157	€ -	€ 6.941				5
	Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten							€ 165.862	€ 120.455	€ 111.728	€ 229.168	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten cumulatief							€ 165.862	€ 286.317	€ 398.044	€ 627.212	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten bestaande projecten cumulatief							€ -	€ -	€ -	€ -	
	TOTAAL LASTEN ONDERDEEL MIP B							€ 165.862	€ 286.317	€ 398.044	€ 627.212	
	TOTAAL INVESTERINGEN MIP B							€ 1.873.054	€ 1.330.846	€ 1.314.212	€ 2.713.761	

Bijlage 13 Kapitaallasten, urentoerekening en loon- en prijsstijgingen

In deel 3 van de Programmabegroting is de analyse van de verschillen tussen 2009 en 2010 per programma opgenomen. Per programma is het verschil in kapitaallasten, urentoerekening en loon- en prijsstijgingen in één post verwerkt.

Het totale verschil van alle programma's wordt als volgt verklaard:

1. Kapitaallasten

Op het totaal van rente- en afschrijvingslasten - voortvloeiend uit het bestaande beleid - zit een voordeel van € 160.000, veroorzaakt door:

- € 157.000 voordeel door laatste afschrijving in 2009, vrijval in 2010;
- € 88.000 voordeel door lagere rentelasten a.g.v. daling boekwaarde door afschrijving;
- € 114.000 nadeel door hogere rentelasten als gevolg van een verhoging van het omslag rentepercentage (0,26%);
- € 47.000 voordeel (per saldo) doordat in 2009 eenmalig extra afschrijvingen plaatsvonden die werden gedekt door een onttrekking aan de reserve extra afschrijving investeringen maatschappelijk nut;
- € 18.000 nadeel als gevolg van de voorgeschreven activering van software.

2. Loonkosten

De loonkosten van het personeel zijn toegenomen met € 280.000, veroorzaakt door:

- € 370.000 autonome loon- en premiestijgingen.
- -€ 90.000 als gevolg van minder formatie.

3. Autonome prijsstijging

De autonome prijsstijging van 1,75% leidt per saldo tot een nadeel van € 232.000. Dit bedrag is opgenomen op een stelpost.

4. Verdeeldienst

Op de verdeeldienst (exclusief bovenvermelde loon- en prijsstijgingen) zit een voordeel van € 1.118.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door eenmalige uitgaven die voor het begrotingsjaar 2009 beschikbaar zijn gesteld uit eenmalige middelen.

5. Doorbelasting aan investeringen en grondbedrijf

Er wordt in 2010 per saldo € 58.000 meer doorbelast aan investeringen en grondbedrijf en dus minder aan de exploitatie. Dit levert een voordeel op.

Bijlage 14a Reserves en Voorzieningen

Toevoegingen en onttrekkingen in 2010

1	2	3	4	5	6	7	8
Nr. en naam	Saldo 1-1-2010	Waarde- correctie 2010	Toevoeging 2010	Onttrekk. 2010	Verwachte toevoeg. 2010	Verwachte onttrekk. 2010	Saldo 31-12-2010
RESERVES							
Algemene Reserves							
90000 Algemene reserve	2.715.172-	40.728-		553.000	453.000-		2.655.899-
Totaal Algemene reserves	2.715.172-	40.728-		553.000			2.655.899-
Bestemmingsreserves							
90002 Extra afschr. investeringen maatsch. nut	1.008.772-		1.108.225-		0-		2.116.998-
EDM 2010; Realisatie Kulturhus Oene			225.000-			225.000	
EDM 2010; Kunst openbare ruimte			15.000-				15.000-
EDM 2010; Reserve ICT			900.500-			450.749	449.751-
EDM 2010; Reserve cofinanciering /econ. crisis			258.000-				258.000-
EDM 2010; Brandweer Pagers/portofoons			73.000-			10.880	62.120-
EDM 2010; Stedendriehoek econ. Visie			41.250-				41.250-
EDM 2010; Verbreden Smallertsweg			75.000-			75.000	
EDM 2010; Particulier opdrachtgeverschap			20.000-				20.000-
EDM 2010; Schuldhulpverlening			100.000-				100.000-
EDM 2010; Structuurvisies dorpscentra			580.000-			580.000	
9xxxx Overdracht fietspaden RGV			830.000-				830.000-
90003 Eenmalige dekkingsmiddelen	10.249-	154-	71.876-	10.403			71.876-
90004 Automatisering	51.223-					51.223	0-
90006 Wachtgelden WIZ	270.676-	4.060-		69.000			205.736-
90018 Elektronische gemeente (Egem)	308.299-	4.624-		109.000		203.924	0
90019 Co-financiering	326.559-	4.898-		55.444		211.000	65.013-
90022 Mediation	0			10.000	10.300-		300-
90025 Doorl. begroting + extra afschr	625.000-	9.375-	50.000-	663.250			21.125-
90026 Opvang egalisatie overhead	102.000-	1.530-		103.530			0
90027 Afbouw verplichting vanuit AWB	80.000-	1.200-		81.200			0
92008 Aansluiting Kweekweg op N 309	640.000-	9.600-		809.600	160.000-		0
92009 Vervanging Openbare verlichting	1.146.468-	17.197-	107.662-			500.000	771.327-
92013 Wijziging financieringssysteem Wegen	98.121-			56.100			42.021-
92015 Startprogramma Duurzaam Veilig	780.475-					780.475	
92019 Toeristische Fietspaden	110.308-					110.308	0
92022 Parkeerproblematiek div. kernen	67.875-					67.875	
92024 Vervanging brug Nijbroekerwetering	124.595-					124.595	
92025 Vervanging brugdek brug Werlerweg	57.450-					57.450	
92026 Integrale Wijkaanpak (deels)	191.267-	2.869-				194.136	0-
93003 Egalisatie winstuitkering NUON rente vast	844.245-	42.212-		54.000			832.458-
93004 Verkoop 14 aandelen VNB (6%)	1.903.376-	114.203-		243.680			1.773.899-
93005 Verkoop aandelen t.b.v. lening Nuon *	1.131.601-			188.872			942.729-
93006 Aflossing achtergestelde lening Nuon	757.123-	37.856-	188.872-	37.856			945.995-
93007 Verkoop aandelen t.b.v. lening Vitens *	1.861.920-			155.160			1.706.760-
93008 Aflossing achtergestelde lening Vitens	465.480-	23.274-	155.160-	23.274			620.640-
94017 Meubilair gymlokalen (420)	55.275-	829-	31.125-	20.000			67.230-
94204 RSG	496.112-		13.544-				509.656-
95001 Her-inplant bossen	111.357-	1.670-		61.500			51.528-
95002 Aankoop kunstwerken	171-	3-					174-
95003 Restauratie / onderhoud monumenten	30.197-	453-		10.000			20.650-

1	2	3	4	5	6	7	8
Nr. en naam	Saldo 1-1-2010	Waarde- correctie 2010	Toevoeging 2010	Onttrekk. 2010	Verwachte toevoeg. 2010	Verwachte onttrekk. 2010	Saldo 31-12-2010
95007 Onderh./verv. Beschadigde Laanbomen	12.000-						12.000-
95015 Investeringsbijdrage EZC	20.600-	309-				20.909	
95016 Subsidies initiatieven leefbaarheid	17.372-	261-				8.000	9.633-
95020 EGW	74.322-	1.115-				75.437	0
96010 Onderh. soc. cult. centr Molukkers	31.603-	474-					32.077-
96012 Accommodaties welzijns-instellingen	72.134-	1.082-	21.972-				95.188-
96013 Huisvesting verslavingszorg	26.437-	397-	1.120-				27.954-
96015 erk en inkomen	231.254-	3.469-		52.820			181.903-
96026 St. Crusiusweg 12-1, onderhoud	58.357-	875-	11.143-				70.375-
96027 Realisatie nieuwe accommodaties	9.284.225-	139.263-	55.000-			3.589.900	5.888.588-
96028 Wmo	2.095.969-	31.440-		188.182			1.939.226-
96030 Tijdelijke regeling nalatenschap oude vreemdelingenwet	12.212-	183-				12.395	0-
96109 Inkomensdeel WWB	700.000-	10.500-				300.000	410.500-
97010 Achtergestelde lening Circulus	220.000-						220.000-
97011 Afbouw overhead overdacht afvaltaken	220.000-					220.000	
97015 Egalisatie rioolrechten	621.684-	31.084-		180.109			472.659-
97020 Egalisatie Afvalstoffenheffing	105.519-	5.276-		110.795			0
97030 Egalisatie reserve grafrechten	1.186.447-	59.322-		200.490			1.045.279-
98007 Extra afschr. Bodemsanering	16.251-	244-				16.494	0-
98025 Volkshuisvesting	56.849-	853-	187.720-	245.422			0
99000 Bouwgrondexploitatie	5.506.129-	82.592-		188.721			5.400.000-
99005 Ombuigingsoperatie	56.133-	842-				56.975	0-
99007 Herstel schade nutsbedrijven	9.406-	141-					9.547-
Totaal Bestemmingsreserves	34.291.099-	645.729-	5.121.169-	3.928.408	170.300-	7.942.725	28.357.164-

* Deze reserves zijn de tegenhanger van de achtergestelde leningen van NUON en Vitens.

Toelichting verwachte toevoegingen aan reserves (kolom 6):

Betreft toevoegingen die als zodanig nog niet in de begroting zijn verwerkt, maar door middel van dit overzicht wel door de raad worden geautoriseerd.

Reserve:	Verwachte toevoeging 2010:	Toelichting:
90000 Algemene reserve	€ 453.000	Betreft het voordelig saldo jaarrekening 2008 van de Regio Stedendriehoek (€ 119.000) en de liquidatie-uitkering IZA-Nederland (€ 334.000).
90022 Mediation	€ 10.300	Betreft de verwachte storting 2009 voor de pilot mediation, om de onttrekking in 2010 te kunnen realiseren.
92008 Aansluiting Kweekweg op N309	€ 160.000	Betreft de subsidie Kweekweg.

Toelichting verwachte onttrekkingen aan reserves (kolom 7):

Betreft onttrekkingen die als zodanig nog niet in de begroting zijn verwerkt omdat de desbetreffende uitgaven nog niet konden worden opgenomen. Door middel van dit overzicht worden deze onttrekkingen door de raad geautoriseerd.

Reserve:	Verwachte onttrekking 2010:	Toelichting:
EDM 2010 Realisatie Kulturhus Oene	€ 225.000	Betreft dekking bijdrage i.v.m. tijdelijke huisvesting school uit de eenmalige middelen 2010.
EDM 2010 Reserve ICT	450.749	Betreft dekking investeringen in automatisering uit de eenmalige middelen 2010.
EDM 2010 Brandweer Pagers/portofoons	€ 10.880	Betreft dekking aanschaf Pagers P2000 uit de eenmalige middelen 2010.
EDM 2010 Verbreden Smallertsweg	€ 75.000	Betreft dekking investering verbreding Smallertsweg uit de eenmalige middelen.
EDM 2010 Structuur visies dorpscentra	€ 580.000	Betreft dekking verwachte uitgaven Structuurvisies dorpscentra.
90004 Automatisering	€ 51.223	Betreft de dekking van investeringen in automatisering en kosten van opleidingen.
90018 Elektronische gemeente (Egem)	€ 203.924	Betreft de dekking van investeringen tbv van EGEM .
90019 Cofinanciering	€ 211.000	Betreft de dekking van de verwachte uitgaven voor de Veluwelijn.
92009 Vervanging Openbare verlichting	€ 500.000	Betreft de dekking van de verwachte uitgaven voor de vervanging van armaturen, lichtmasten enz op basis van beleidsplan.
92015 Startprogramma duurzaam Veilig	€ 780.475	Betreft de dekking van investeringen in het kader van Duurzaam Veilig. De werkzaamheden zullen in 2009 en 2010 plaatsvinden.

<i>Reserve:</i>	<i>Verwachte onttrekking 2010:</i>	<i>Toelichting:</i>
92019 Toeristische Fietspaden	€ 110.308	Betreft de dekking van verwachte investeringen in toeristische fietspaden.
92022 Parkeerproblematiek div. kernen	€ 67.875	Betreft de dekking van uitgaven de uitvoering van het nieuwe parkeerbeleidsplan 2009-2016.
92024 Vervanging brug Nijbroekerwetering	€124.595	Betreft de dekking van uitgaven voor de vervanging van de brug Nijbroekerwetering.
92025 Vervanging brugdek brug Werlerweg	€ 57.450	Betreft de dekking van uitgaven voor de vervanging van het brugdek Werlerweg.
92026 Integrale Wijkaanpak (gedeeltelijk)	€ 194.136	Betreft de dekking van uitgaven in het kader van de realisatie van Integrale wijkaanpak.
95015 Investeringsbijdrage EZC	€ 20.909	Betreft de dekking van uitgaven voor een bijdrage voor realisatie van een was- en kleedgelegenheid.
95016 Subsidies initiatieven leefbaarheid	€ 8.000	Betreft de dekking van subsidies aan burgers voor initiatieven om de leefbaarheid in de hun wijken te bevorderen.
95020 EGW	€ 75.437	Betreft de dekking van uitgaven voor onderhoud van de EGW.
96027 Realisatie nieuwe accommodaties	€ 3.589.900	Betreft de dekking van de bijdrage die de gemeente levert aan de totstandkoming van diverse accommodaties.
96030 Tijdelijke regeling nalatenschap oude vreemdelingenwet	€ 12.395	Betreft de dekking van uitgaven voor afname van producten van de St. vluchtelingenwerk in het kader van de huisvestingstaakstelling.
96109 Inkomensdeel WWB	€ 300.000	Betreft de dekking van uitgaven binnen het werkdeel van de WWB.
97011 Afbouw overhead overdracht afvaltaken	€ 220.000	Betreft de dekking van uitgaven die noodzakelijk zijn om een oplossing te creëren om de achterblijvende overhead als gevolg van de overdracht van afvaltaken te kunnen dekken.
98007 Extra afschrijving bodemsanering	€ 16.494	Betreft de dekking van een deel van de uitgaven van de bodemsanering Veldeksterweg / Koekoeksweg.
99005 Ombuigingsoperatie	€ 56.975	Betreft de inzet van de reserve ten behoeve van de beleidsmatige doorlichting / ombuigingsoperatie.

1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Nr. en naam</i>	<i>Saldo 1-1-2010</i>	<i>Waarde- correctie 2010</i>	<i>Toevoeging 2010</i>	<i>Onttrekk. 2010</i>	<i>Verwachte toevoeg. 2010</i>	<i>Verwachte onttrekk. 2010</i>	<i>Saldo 31-12-2010</i>
VOORZIENINGEN							
90008 Pensioenen politieke ambtsdragers	1.180.215-		128.805-			3.452	1.305.568-
EDM 2010; Groot onderhoud gem. gebouwen			650.000-				650.000-
90030 Onderhoud Streekarchief			22.000-		22.000-		44.000-
92010 Groot onderhoud wegen	868.095-	13.021-	946.120-			600.000	1.227.237-
92011 Groot onderhoud bruggen	473.503-	7.103-	25.000-			76.063	429.542-
92109 Onderhoud Openbare verlichting	68.731-	1.031-	76.761-			57.000	89.523-
94015 Onderhoud bo/spec/gymf. buitenzijde	130.550-	1.958-	193.182-			185.121	140.569-
94019 Onderhoud binnenzijde gymlokale	35.962-	539-	38.218-			44.547	30.172-
94101 Overschrijdingsregeling	0-	0-					0-
95103 Onderhoud Bibliotheekgebouwen	57.435-	862-	7.794-			12.831	53.259-
96111 Stichting Werkplan	21.291-						21.291-
97008 Vervanging afvalcontainers	538.124-	26.906-		116.594			448.436-
97025 Bodemsanering Koekoek	359.293-	5.389-				150.000	214.682-
Totaal Voorzieningen	3.733.198-	56.810-	2.087.880-	116.594	22.000-	1.129.014	4.654.279-

Toelichting onttrekkingen voorzieningen (kolom 5):

Betreft vrijval van voorzieningen die ten gunste van de exploitatie zijn gebracht.

<i>Voorziening:</i>	<i>Verwachte onttrekking 2010:</i>	<i>Toelichting:</i>
97008 Vervanging afvalcontainers	€ 116.594	Betreft de waardecorrectie die wordt toegevoegd aan de exploitatie en de vrijval van een tiende gedeelte van de voorziening, die in de afgelopen jaren is opgebouwd.

Toelichting verwachte toevoeging voorzieningen (kolom 6):

Betreft verwachte toevoeging van voorzieningen die nog ten laste van de exploitatie worden gebracht.

<i>Voorziening:</i>	<i>Verwachte onttrekking 2010:</i>	<i>Toelichting:</i>
90030 Onderhoud Streekarchief	€ 22.000	Betreft een verwachte toevoeging voor onderhoud van het streekarchief op basis van een percentage van de bouwsom. Het meerjaren onderhoudsprogramma moet nog worden opgesteld.

Toelichting verwachte onttrekkingen voorzieningen (kolom 7):

Onttrekkingen aan voorzieningen worden als regel (BBV) niet als bate in de begroting verwerkt maar rechtstreeks ten laste van de voorziening verantwoord. Door middel van dit overzicht worden deze onttrekkingen door de raad geautoriseerd.

<i>Voorziening:</i>	<i>Verwachte onttrekking 2010:</i>	<i>Toelichting:</i>
90008 Pensioenen politieke ambtsdragers	€ 3.452	Betreffen de huidige reguliere uitgaven ten behoeve van de uitbetaling van pensioengelden aan gewezen wethouders.
92010 Groot onderhoud wegen	€ 600.000	Betreft de uitgaven voor onderhoud aan de wegen die bepaald zijn op basis van inspectieresultaten.
92011 Groot onderhoud bruggen	€ 76.063	Betreft uitgaven ten behoeve van het onderhoud aan de 40 gemeentelijke bruggen.
92109 Onderhoud Openbare verlichting	€ 57.000	Betreft uitvoering van regulier onderhoud aan de openbare verlichting (o.a. beheer, groepsremplace lampen, storingen en schades).
94015 Onderhoud bo/spec/gymn. buitenzijde	€ 185.121	Betreft investeringen die noodzakelijk zijn voor het groot onderhoud van de scholen (o.a. vervanging dakbedekking).
94019 Onderhoud binnenzijde gymlokalen	€ 44.547	Betreft het dagelijks onderhoud aan de binnenzijde van de 8 gymlokalen (o.a. cv-contracten en kleine reparaties). De onttrekking is gebaseerd op een actueel plan voor 2006-2015.
95103 Onderhoud Bibliotheekgebouwen	€ 12.831	Betreft het onderhoud van de bibliotheekgebouwen in Epe en Vaassen.
97025 Bodemsanering Koekoek	€ 150.000	Betreft de kosten voor sanering van de Koekoek (verwachte afronding ultimo 2009) en herinrichting van het terrein (verwachte afronding in 2012).

Bijlage 14b Overzicht reserves/eenmalige middelen en de inzet voor eenmalige uitgaven

Inleiding

Jaarlijks worden bij de opstelling van de begroting de aanwezige reserves en eenmalige middelen geactualiseerd. Reserves en eenmalige middelen worden ingezet voor dekking van eenmalige uitgaven/investeringen. Bij de invulling van de begroting 2010-2013 is dit financieel beleid geïntensiveerd met het doel, gelet op het dalend financieel meerjarenperspectief, de meerjarenbegroting niet structureel te belasten.

In deze bijlage wordt eerst een overzicht gegeven van beschikbare reserves/eenmalige middelen. Vervolgens wordt aangegeven op welke wijze deze middelen worden ingezet voor dekking van eenmalige uitgaven/investeringen.

Beschikbare reserves/eenmalige middelen

Het totaal van de vrijvallende reserves/eenmalige middelen bedraagt € 3.554.000 Dit bedrag is als volgt samengesteld:

Omschrijving:	Beschikbare bedrag 2010:	Toelichting:
Algemene reserve	€ 100.000	De algemene reserve dient als buffer voor het opvangen van onvoorziene, niet uitstelbare grote uitgaven (calamiteiten). Het is een algemene risicoreserve. De minimale omvang bedraagt € 2.000.000. I.v.m. de economische crisis is deze financiële buffer verhoogd naar € 2.700.000 door toevoeging van het resterende deel van het financieel overschot uit de jaarrekening 2008. In het kader van de opvang van de gevolgen van de economische crisis wordt bij de inzet van de reserves/eenmalige middelen € 100.000 afgezonderd voor dekking van de hogere uitgaven van schuldhelpverlening.
Reserve Eenmalige dekkingsmiddelen	€ 10.000	Dit betreft een resterend saldo.
Reserve Co-financiering	€ 19.000	Rekening houdend met een beroep (€ 101.000) op deze reserve i.v.m. de Slok - aanvraag, resteert een saldo.
Reserve Doorlichting	€ 663.000	Bij de begrotingsbehandeling 2009 zijn in de jaren 2009 en 2010 diverse eenmalige uitgaven gedekt uit eenmalige middelen. De voor 2010 geraamde uitgaven zouden worden gedekt uit de reserve Doorlichting. De uitgaven voor 2009 zijn verwerkt. De geplande uitgaven voor 2010 zijn opnieuw integraal afgewogen bij de begrotingsbehandeling 2010. De uitgaven die gehonoreerd zijn, zijn opgenomen in het onderdeel inzet reserves/eenmalige middelen.
Reserve Opvang egalisatie overhead	€ 103.000	Deze reserve wordt gevormd t.l.v. de eenmalige middelen in 2009. De in 2009 genomen maatregelen zijn financieel vertaald in de begroting 2010. Verwezen wordt naar de in het raadsdossier opgenomen notitie "Overhead". Voor het jaar 2010 vallen de middelen vrij.
Reserve Verplichtingen AWB	€ 80.000	Gereserveerd t.l.v. de eenmalige middelen in de begroting 2009. Geen concrete verplichtingen voor het jaar 2010
Reserve Ontsluitingsweg Kweekweg – N 309	€ 810.000	Doordat van de provincie een subsidie is ontvangen voor de aanleg van de ontsluitingsweg, ontstaat er ruimte binnen de reserve.
Reserve Volkshuisvesting	€ 245.000	Betreft de afwikkeling van de BWS-gelden. Rekening houdend met de geplande onttrekking t.b.v. ophoging van de molen in Vaassen en met de bedragen die in de komende jaren worden ontvangen, zijn deze middelen

Omschrijving:	Beschikbare bedrag 2010:	Toelichting:
		beschikbaar. De middelen dienen te worden besteed in het kader van de volkshuisvesting. Bij de inzet van de reserves/eenmalige middelen wordt voorgesteld deze reserve volledig in te zetten voor de uitvoering van de structuurvisies dorpscentra.
Reserve Grondexploitatie	€ 189.000	Dit betreft het saldo dat beschikbaar is, er van uitgaande dat een saldo van € 5.400.000 blijft gereserveerd t.b.v. risico's binnen het grondbedrijf (zie paragraaf grondbeleid jaarrekening 2008). In het bedrag van € 5,4 mln. is opgenomen de toevoeging van € 1,4 mln. i.v.m. de economische crisis.
Stimulering goedkope woningbouw	€ 423.000	Betreffen middelen die van de provincie worden ontvangen en die kunnen worden ingezet t.b.v. de stimulering/bevordering van goedkope woningbouw. Bij de bepaling van dit bedrag is rekening gehouden met de onttrekking van € 250.000 t.b.v. startersleningen (2009). Bij de inzet van de reserves/eenmalige middelen wordt voorgesteld deze reserve volledig in te zetten voor de uitvoering van de structuurvisies dorpscentra.
Voordelig saldo jaarrekening 2008 van de Regio Stedendriehoek	€ 119.000	Betreft de uitkering van het voordelig saldo 2008 van de Regio Stedendriehoek, dat in 2009 wordt ontvangen. Hier ligt een relatie met de uitvoering van de Economische Visie. Deze worden integraal afgewogen in het kader van de begroting 2010.
Liquidatie-uitkering IZA-Nederland	€ 334.000	In het kader van de liquidatie van IZA wordt het resterend vermogen uitgekeerd aan de deelnemers van IZA. Als gevolg hiervan ontvangt de gemeente Epe in 2009 € 334.000.

Omschrijving:	Beschikbare bedrag 2011:	Toelichting:
Volkshuisvesting	€ 187.000	Betreft de afwikkeling van de BWS-gelden. De middelen dienen te worden besteed in het kader van de volkshuisvesting. Bij de inzet van de reserves/eenmalige middelen wordt voorgesteld deze reserve volledig in te zetten voor de uitvoering van de structuurvisies dorpscentra.

Omschrijving:	Beschikbare bedrag 2012:	Toelichting:
Volkshuisvesting	€ 187.000	Betreft de afwikkeling van de BWS-gelden. De middelen dienen te worden besteed in het kader van de volkshuisvesting. Bij de inzet van de reserves/eenmalige middelen wordt voorgesteld deze reserve volledig in te zetten voor de uitvoering van de structuurvisies dorpscentra.

Omschrijving:	Beschikbare bedrag 2013:	Toelichting:
Volkshuisvesting	€ 85.000	Betreft de afwikkeling van de BWS-gelden. De middelen dienen te worden besteed in het kader van de volkshuisvesting. Bij de inzet van de reserves/eenmalige middelen wordt voorgesteld deze reserve volledig in te zetten voor de uitvoering van de structuurvisies dorpscentra.

Inzet van reserves/eenmalige middelen

Het totaal van de reserves/eenmalige middelen wordt aangewend voor eenmalige uitgaven/investeringen. De samenstelling hiervan is als volgt:

Omschrijving:	Geraamde uitgave in euro	Toelichting:
Aanvulling investeringssubsidie PWA	55.000	Raming conform besluitvorming bij de begroting 2009-2012.
Archiefbeheer	46.000	Raming conform besluitvorming bij de begroting 2009-2012.
Vervanging bodeminformatiesysteem	24.000	Raming conform besluitvorming bij de begroting 2009-2012.
Budgetprognose Egem (externe inhuur)	138.000	Raming conform besluitvorming bij de begroting 2009-2012.
Budgetprognose Egem (vervangende capaciteit)	150.000	Raming conform besluitvorming bij de begroting 2009-2012.
Particulier opdrachtgeverschap	20.000	Raming conform besluitvorming bij de begroting 2009-2012. Dekken uit reserve volkshuisvesting.
Reserve ICT	1.000.000	De in het investeringsplan geraamde uitgaven voor noodzakelijke ICT-uitgaven worden gedekt uit de reserve ICT. Een specificatie van de ICT-uitgaven is opgenomen in het raadsdossier.
Reserve structuurvisies dorpscentra	1.107.000	De reserves volkshuisvesting en de middelen voor stimulering goedkope woningbouw worden volledig ingezet voor uitvoering van de structuurvisies dorpscentra. De geplande uitgaven zijn: - 2010: € 580.000 (eenmalige uitgaaf uit reserve) - 2011: € 100.000 (eenmalige uitgaaf uit reserve) - 2013: € 427.000; in het investeringsplan is voor 2013 een totale investering geraamd van € 985.000 Hiervan wordt € 427.000 gedekt uit de reserve structuurvisies dorpscentra.
Brandweer	73.000	Betreft pagers en portofoons.
EGW	35.000	Betreft opzet van een service centrum.
Kulturhus Oene	225.000	Betreft extra bijdrage i.v.m. tijdelijke huisvesting school.
Reserve Kunst in openbare ruimte	15.000	Betreft startkapitaal voor een in te stellen reserve.
Economische visie Stedendriehoek	66.000	Betreft bijdrage/reserve voor uitvoering economische visie stedendriehoek.
Handhaving permanente bewoning	100.000	Raming/reserve voor extra kosten handhaving
Reserve Co-financiering / stimulering economie	258.000	Extra aanvulling van de betreffende reserve voor uitvoering co -financieringsprojecten en/of stimulering herstel economie. Naast deze storting is in het meerjareninvesteringsplan nog een bedrag geraamd van € 127.000. Totaal is derhalve beschikbaar € 385.000.
Reserve Verbreden Smallertsweg	75.000	Betreft een in het investeringsplan geraamde investering die in eenmaal afgeschreven wordt.
Samenvoeging werksoorten welzijn	40.000	Betreft een deel van O en O taakstelling die nog niet in 2010 kan worden ingevuld.
Schuldhelpverlening	100.000	In het kader van de opvang van de gevolgen van de economische crisis wordt € 100.000 afgezonderd voor dekking van de tijdelijke hogere uitgaven van schuldhelpverlening.
Uitwerking Verkeers- en vervoersplan	25.000	Betreft een werkbudget voor opstellen van een uitvoeringsplan GVVP.